

Tvedestrand kommune

Årsberetning 2016

Med enhetenes årsrapporter

INNHALDSFORTEGNELSE:

DEL 1 – ÅRSBERETNING	4
1. Innledning	4
2. Sammendrag	5
3. Hovedstrategi.....	7
4. Utviklingstrekk i samfunnet Tvedestrand kommune	8
4.1 Folketall	8
4.2 Arbeidsmarked.....	9
5. Styringssystem og målekart	10
5.1 Målekart for kommunen.....	10
5.2 Politisk og administrativ organisering	11
5.3 Utviklings- og omstillingsarbeid	12
6. Tjenester og forvaltning	13
6.1 Tjenester.....	13
6.2 Forvaltning	13
6.3 Brukertilfredshet.....	13
6.4 Klimaregnskap	14
6.5 Tilsyn	14
6.6 Internkontroll	15
7. Medarbeidere.....	16
7.1 Antall årsverk	16
7.2 Medarbeiderundersøkelse og arbeidsmiljø	16
7.3 Sykefravær	16
7.4 Seniortiltak	17
7.5 Kompetansetiltak	17
7.6 Ligestilling og mangfold	17
7.7 Etikk	22
7.8 AKAN-arbeid	23
8. Økonomi	24
8.1 Hovedtrekk.....	24
8.2 Driftsregnskapet, inklusive avvik	30
8.3 Investeringsregnskapet, inklusive avvik	35
8.4 Finansforvaltning	36
8.5 Finansielle nøkkeltall	39
DEL 2 – ENHETENES ÅRSRAPPORTER.....	41
1.1 Ansvar 210 Rådmann og politiske styringsorgan	41
1.2 Ansvar 215 Administrativ støtteenhet.....	46

1.3	Ansvar 229 Tvedestrandskolen	50
1.4	Ansvar 230 Barnehageenheten	55
1.5	Ansvar 240 Plan, miljø og eiendom	61
1.6	Ansvar 245 Teknisk drift	65
1.7	Ansvar 250 Omsorg og rehabilitering	70
1.8	Ansvar 255 Oppfølgingsenheten	75
1.9	Ansvar 260 Familiehuset – ressursenter for barn og unge	80
1.10	Ansvar 265 NAV	84
	Vedlegg 1 – Egenerklæringer om konsesjonsfrihet og bopliksaker etter forskrift om nedsatt konsesjonsgrense	88
	Vedlegg 2 - Husdyrhold og viltforvaltning	89
	Vedlegg 3 – Årsberetning DDØ sikkerhetsforum	91
	Vedlegg 4 – Kemneren i Tvedestrand 2016	93

DEL 1 – ÅRSBERETNING

1. Innledning

Etter kommuneloven skal kommunen hvert år utarbeide årsregnskap og en årsberetning. Disse skal behandles av kommunestyret senest innen 1. juli.

Årsberetningens skal inneholde opplysninger som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, samt om andre forhold av vesentlig betydning. Det skal redegjøres for tiltak innen kontroll og etisk standard. Videre skal det redegjøres for arbeid med likestilling og mangfold.

Dette dokumentet har først en del 1 som er kalt årsberetning, deretter følger del 2 som er gir en grundigere fremstilling av tjenesteområdene, kalt enhetenes årsrapporter.

Årsberetningen gir først et kortfattet sammendrag over de viktigste resultatene innenfor tjenestene og økonomi for kommunen i 2016. Så følger hovedelementene i hovedstrategien for Tvedestrand kommune. Deretter kommer en gjennomgang av samfunnsutviklingen i Tvedestrand, styringssystem og målekart samt tjenester og forvaltning inkludert internkontroll. Videre er medarbeidere, inkludering, mangfold og etikk samt kommunens økonomiske resultater beskrevet.

Hvis en innledningsvis leser sammendraget og kapittel 8 om økonomi i årsberetningsdelen, vil nok det gi en god oversikt før en blir for detaljert.

Tvedestrand den 31.3.2017

Jarle Bjørn Hanken

Rådmann

Øyvind Johannesen

Ass. rådmann

2. Sammendrag

SAMMENDRAG OG HOVEDTREKK

Tvedestrand kommunes oppdrag er å gi innbyggerne gode tjenester med riktig kvalitet. Når en ser på tilbakemeldingene en får gjennom året virker folk i Tvedestrand tilfredse med tjenestene, selv om enkelte alltid vil ønske endrede prioriteringer. Kommunens ansatte bør se på arbeidet de gjør for befolkningen i Tvedestrand med stolthet og glede. Likevel er det rom for forbedringer på flere områder.

Nedenfor har en omtalt hver av kommunens sektorer med tjenesteproduksjon. De omtalte punktene er ikke nødvendigvis de som har krevd mest ressursinnsats eller er viktigst på området, men er forhold en ønsker å fremheve.

Grunnskolen

Skolen har fokus på kvalitetsforbedring og vurdering av egen praksis i et ledelsesperspektiv. I dette arbeidet får kommunen veiledning og støtte fra Utdanningsdirektoratets Veilederkorps.

Mange lærere i grunnskolen deltar på videreutdanning. Lærernes økte kompetanse er positivt i læringssammenheng.

Barnehager

Som de siste årene er det 394 godkjente barnehageplasser i kommunen. Alle med lovfestet rett har fått tilbud om barnehageplass ved hovedopptaket. Utover dette har tilflyttere og barn født etter 31.8.2015 fått tilbud om plass. Det er barn som ikke fikk førstevalget sitt, da det er underdekning i Holt skolekrets. Disse barna har fått plass i en av sentrumsbarnehagene. Totalt antall barn med barnehageplass var 287 i desember 2016, mens tilsvarende tall var 304 i 2015. I tallene er det ikke justert for heltids- eller deltids plass, eller at små barn opptar to plasser.

Plan, miljø og eiendom

Forberedelsene til de store og arbeidskrevende oppgavene kommunen og enheten står foran har preget mye av 2016. Spesielt kan nevnes samarbeidsprosjektet mellom fylkeskommunen og kommunen om videregående skole og idrettsanlegg på Mjåvann, ny barneskole på Lyngmyr og Grendstøl med E18, næringsområde og Aktiv rast.

Aktiviteten innen byggesak har vært noe lavere enn tidligere, og behandlingstidene er betydelig lavere enn normen. Innen oppmåling har aktiviteten vært høyere enn budsjettet.

Teknisk drift

Prosjektet Hovedgata/Holgata ble fullført sommeren 2016. Gata har fått en flott oppgradering, og det er kommet mange positive tilbakemeldinger på resultatet.

Enheten har også arbeidet mye med oppfølging av rehabiliteringsplanen for vann og avløp, samt at det er utarbeidet en hovedplan for nyinvesteringer innen samme fagfelt. Det er videre arbeidet med de store investeringene kommunen skal gjennomføre de nærmeste årene.

Omsorg og rehabilitering

Enheten har i 2016 fortsatt arbeidet med hverdagsrehabilitering og helsefremmende hjemmebesøk. Resultatet er at mange eldre har redusert behov for kommunale tjenester. Behovet for institusjonsplasser er også redusert, og hybelavdelingen ble stengt fra april. På sykehjemsavdelingene var det ledig kapasitet, som blant annet ble benyttet til utleie av plasser til Arendal kommune.

Gjennom året har det også vært arbeidet med organisasjons- og tjenestemessige endringer, med sikte på å utnytte ressursene best mulig. Enheten har et merforbruk i 2016, men det er mye mindre enn de siste årene. De omtalte endringene synes å ha positiv økonomisk effekt.

Oppfølgingsenheten

TvePro gir dagtilbud til utviklingshemmede med liten arbeidsevne. Brukerne utfører oppgaver til nytte både for kommunen og lokalsamfunnet for øvrig. Aktivitetstilbudet på Dalene gård er også positivt. I 2016 har andelen barn som benytter dette tilbudet økt.

Oppfølgingsenheten har i 2016 hatt økende aktivitet, både for antall brukere, vedtakstimer og antall ansatte. Spesielt gjelder dette innen tjenester til utviklingshemmede.

Familiehuset – ressurscenter for barn og unge

Fra 1.1.2016 ble barnevernet i østregionen interkommunalt, med Gjerstad som vertskommune.

Høsten 2016 ble åpningstidene i fritidsklubben endret. Flere kvelder var det opp mot 30 ungdommer til stede.

NAV

Et hovedfokus hos NAV har vært oppfølgingen av unge under 25 år. Det er fremdeles mange som må følges tett opp, og NAV har et godt samarbeid med både skole og arbeidsliv.

I 2016 var det 31 flyktninger som ble bosatt i Tvedestrand. I tillegg ble det bosatt åtte som familiegjenforeninger. Av alle disse var det 16 barn.

Administrativ støtteenhet

Høsten 2016 ble biblioteket fullt bemannet igjen, og en kunne gå tilbake til opprinnelige åpningstider. Det har vært en sterk vekst i antall besøkende, og det har vært mange arrangementer av ulike slag. I desember ble det anskaffet en automatisk utlånsautomat.

Alle kommunene i DDØ-samarbeidet arbeider med en digitaliseringsstrategi, med sikte på å automatisere løsninger og legge til rette for økt brukervennlighet.

Frivilligsentralen

Tvedestrand badepark ble utvidet med flere vannelementer i 2016. Videre har Frivilligsentralen om lag 10 000 utlån av utstyr pr. år. Gratis utlån av utstyr bidrar til at barn og unge kan delta på aktiviteter de ellers ikke hadde hatt anledning til.

Regnskapsresultat og økonomisk status

Tvedestrand kommune kom ut med et årsresultat i balanse for 2016. Det er etter at det er dekket inn underskudd på 2 175 000 kroner fra 2013 og 2014. Enkelt sagt kan en si kommunen fikk et bedret resultat (overskudd) på 5 675 000 kroner sett i forhold revidert budsjett. Dette skyldes i stor grad enhetenes innsparinger. I tråd med kommunens styringssystem er beløpet avsatt til enhetenes disposisjonsfond.

Sett i forhold til revidert budsjett for 2016 er det følgende avvik:

- 4 573 000 kroner i merinntekt på skatt
- 3 062 000 kroner i mindreinntekt på rammetilskudd
- 839 000 kroner i merinntekter på generelle statstilskudd, herav 802 000 kroner i økt integreringstilskudd
- 625 000 kroner i mindreutgift på pensjon
- 1 384 000 kroner i netto meravsetning til selvkostområdene
- 3 452 000 kroner i netto mindreforbruk på enhetene; 8 enheter har mindreforbruk på 5 963 000 kroner, mens 2 enheter har merforbruk på 2 510 000 kroner. De største postene gjelder lønn og sosiale utgifter. Kommunens totale utgifter til lønn inkl. sosiale utgifter var 7 879 000 kroner lavere enn budsjett.

- 5 675 000 kroner i avsetning av enhetenes mindreforbruk på disposisjonsfond
- 960 000 kroner i merinntekter fra renter
- 328 000 kroner i merutgifter/mindreinntekter på øvrige deler av budsjettets fellesområder

Investeringsregnskapet ble avsluttet i balanse.

Ved utgangen av 2016 har kommunen disposisjonsfond på 7 818 000 kroner, som i hovedsak består av generelt disposisjonsfond på 2 102 000 kroner og 5 675 000 kroner på enhetenes disposisjonsfond. De første stegene i hovedstrategien fra Økonomiplan 2016-2019 er dermed tatt. Med inndekkingen av merforbruk fra 2013 og 2014, vil kommunen være ute av ROBEK-lista våren 2017. Rådmannen er meget fornøyd med at en nå kan si at en er forsiktig på vei til bærekraftig kommunal økonomi med fremtidig økonomisk handlingsrom. Likevel krever det fokus og nøkternhet i lang tid framover.

Det må påpekes at status ved utgangen av 2016 viser en kommune som fremdeles har stram økonomi og forholdsvis få frie driftsmidler. Udekket underskudd er 2 677 000 kroner, og akkumulert premieavvik er på 30 704 000 kroner. Begge disse forholdene svekker kommunens likviditet.

3. Hovedstrategi

I handlingsplanen for 2016-2019 hadde rådmannen skissert to alternative hovedstrategier for den kommende planperioden. Disse var kalt utviklingsalternativet og sparealternativet.

Utviklingsalternativet innebar et høyt investeringsnivå innenfor prioriterte områder. For å finansiere investeringene var det lagt til grunn innføring av eiendomsskatt fra 2017. Sparealternativet innebar et svært lavt investeringsnivå, dette kunne muligens løses uten eiendomsskatt. Begge alternativene forutsatte effektiviseringer i den kommunale tjenesteproduksjonen.

Kommunestyret vedtok i desember 2015 at utviklingsalternativet skal legges til grunn. Hovedelementene i dette alternativet er:

1. Tilpasse driftsnivået til det ordinære inntektsnivået, uten eiendomsskatt. Det betyr å redusere driftskostnadene i økonomiplanperioden med inntil 10 mill. kroner.
2. Gjennomføre et høyt investeringsnivå i perioden 2017-19 etter følgende prioriteringer;
 - Investeringer knyttet til E18-utbyggingen, med utvikling av attraktive næringsområder og infrastruktur.
 - Idrettsanlegg og infrastruktur ved ny videregående skole.
 - Ny barneskole i sentrum, med infrastruktur.
 - Ny barnehage i sentrum (planlegging) og økt barnehagekapasitet i Holt-området.
 - Oppfølging av Byløft-prosjektene Hovedgata/Holgata, åpning av Møllebekken, planlegge oppgradering av Rådhuset og oppfølging av havneplanen.
3. Økte utgifter som følger av et høyt og ekspansivt investeringsnivå i perioden 2017-2019 dekkes ved innføring av eiendomsskatt fra 2017. Det ligger som en forutsetning i budsjettforslaget at eiendomsskatten brukes til investeringer og ikke til ordinær drift.
4. Det bygges opp en årlig økonomisk buffer og et utviklingsfond i perioden 2017-2019, for å sikre kommunens økonomiske handlingsrom. Dette finansieres både med eiendomsskatt og med reduksjoner i det ordinære driftsnivået.

I 2016 er det utført mye arbeid til mange av de omtalte investeringsprosjektene, samt forarbeid til innføring av eiendomsskatt. Dette fremgår også i andre deler av denne årsberetningen.

4. Utviklingstrekk i samfunnet Tvedestrand kommune

4.1 Folketall

Det kan være mange aktuelle indikatorer på utviklingen i samfunnet Tvedestrand. Her vises folketallsutvikling og aldersfordeling fra SSB. I tillegg har en med en tabell for arbeidsledighet.

Tabell 1: Folketall i Tvedestrand pr. 31.12.

År 2007	År 2008	År 2009	År 2010	År 2011	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016
5 874	5 939	5 939	5 969	6 019	6 064	6 059	6 048	6 014	6 051

I perioden 2007 til 2012 var det en økning i folketallet i Tvedestrand. Økningen var på 190 personer, eller på 3,2 %. Fra 2012 til 2015 var det en nedgang i folketallet med 50 personer eller 0,8 %, mens innbyggertallet økte igjen til 2016 med 37 personer (0,6 %). For sistnevnte periode var det en vekst i landet totalt på 0,9 %.

Fra 2007 til 2016 er det en økning i innbyggertallet i Tvedestrand på 3,0 %. Landet totalt har hatt en vekst på 11,0 %. Årlig gjennomsnitt er 0,3 % for Tvedestrand og 1,2 % for landet. Denne utviklingen gir negativ effekt i forhold til blant annet hva kommunen får i frie inntekter gjennom inntektssystemet. Etter at inntektssystemet ble innført med dagens profil, har kommunen hatt et tap i sine samlede skatte- og rammeoverføringer på om lag 1-2 mill. kroner hvert år. Dette har vært et effektiviseringskrav for kommunen de siste 15 årene.

Folketallet fordelt på alder ved utgangen av sist år framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 2: Folketall fordelt på alderstrinn ved utgangen av året

I alt	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-66 år	67-79 år	80 år +
5 874 (2007)	373	729	353	3 522	563	334
5 939 (2008)	379	716	355	3 590	562	337
5 939 (2009)	391	705	360	3 590	562	331
5 969 (2010)	402	713	347	3 611	569	327
6 019 (2011)	410	715	307	3 669	589	329
6 064 (2012)	406	698	322	3 671	632	335
6 059 (2013)	391	725	297	3 644	677	325
6 048 (2014)	390	710	308	3 601	727	312
6 014 (2015)	376	711	308	3 559	756	304
6 051 (2016)	347	724	305	3 579	794	302

Det er forskjellig utvikling for de ulike aldersgruppene over tid. Antall barn og unge (aldersgruppen 0-19 år) har blitt gradvis redusert de siste årene, fra 1 462 i 2010 til 1 376 i 2016. Dette er en nedgang på 5,9 %. Nedgangen i aldersgruppen 0-5 år er markant. I to av årskullene i denne gruppen er det kun 50 personer. Gjennomsnittet pr. årskull i gruppen 6-15 år er 72,4 personer.

I samme periode er det kun aldersgruppen 67-79 år som har en økning i antall innbyggere.

Det betyr at kommunen får en stadig eldre befolkning, mens den yrkesaktive delen og barn/unge har hatt en reduksjon de siste årene.

Fortsetter denne utviklingen vil det påvirke prioriteringen av de kommunale tjenestene og ressursene i fremtiden.

4.2 Arbeidsmarked

Tabell 3: Utvikling av arbeidsledighet (helt ledige arbeidssøkere) i % av arbeidsstyrken, pr. årsskiftet (januar)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Landet	3,3	3,1	2,8	2,5	2,6	3,1	3,4	3,2
Snitt fylket	3,8	4,0	3,5	3,6	4,0	3,7	4,7	3,9
Tvedestrand	4,4	4,3	3,2	4,0	4,0	4,1	5,4	4,2

Arbeidsledigheten i Tvedestrand har i perioden vært i mellom 4,0 % og 4,4 %, med unntak av to år. I 2012 var den nede i 3,2 %, mens den i 2016 var oppe i hele 5,4 %. Ledigheten i Tvedestrand har alle årene unntatt 2012 vært lik med eller høyere enn gjennomsnittet både for Aust-Agder og landet. Den høye ledigheten gir utfordringer både for de arbeidsledige og kommunen.

Folkehelseinstituttet publiserer hvert år en folkehelseprofil for alle landets kommuner. Hensikten er å bidra med en oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne. Profilen bruker indikatorer innen befolkning, levekår, miljø, skole, levevaner og helse/sykdom. Hver av de 34 indikatorene sammenlignes med landsgjennomsnittet. De områder der Tvedestrand skiller seg markant positivt ut er:

- God drikkevannsforsyning.
- Antall legemiddelbrukere med type 2-diabetes.

Områder der Tvedestrand skiller seg markant negativt ut er:

- Utdanningsnivå i aldersgruppen 30-39 år.
- Andel barn som bor i husholdninger med lav inntekt.
- Barn av enslige forsørgere.
- Andelen uføretrygdde under 45 år.
- Andel ungdommer i ungdomsskolen som er medlem av en fritidsorganisasjon.
- Andel 10.-klassinger som trives på skolen.
- Andel kvinner som røyker ved starten av et svangerskap.
- Andelen med psykiske symptomer og lidelser.
- Andelen brukere av primærhelsetjenesten som har muskel- og skjelettplager og –sykdommer.
- Antall utleveringer av antibiotika på resept.
- Vaksinasjonsdekning for meslinger for 9-åringer.

Hovedtrekkene i resultatene over er om lag som forrige år, men med noe variasjon i parametrene. For å se hele folkehelseprofilen vises det til Folkehelseinstituttets hjemmeside: www.fhi.no.

5. Styringssystem og målekart

5.1 Målekart for kommunen

Tvedestrand kommune gjorde i 2007 vedtak som innebar at kommunen skulle organiseres etter enhetsmodellen, og det ble gjort vedtak om etablering av styringssystemet "Balansert målstyring" (BMS). BMS er en modell for styring og måling av egen virksomhet og kommunen som helhet. Som navnet antyder, bygger modellen på at mål for kommunens virksomhet ses ut fra ulike perspektiv og at måling av kommunens prestasjoner og resultater må ta høyde for dette.

I 2016 har kommunen hatt følgende fokusområder i et målekart:

- Brukere.
- Medarbeidere.
- Økonomi.

I 2016 er det satt opp målekart for hver enhet i tillegg til hele kommunen.

Det er i 2016 vedtatt følgende målekart for hele kommunen, hvor resultatene for 2016 er satt inn i målekartet:

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet i hver enhet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelser i hver enhet	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Fastsettes i hver enhet	Medarbeidertilfredshet på 4,0 (1 – 5, hvor 5 er best) Svarprosent: 65 % Sykefravær totalt på 7,5 %, hvorav korttid på 1,5 %.	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme, sum for alle enhetene.
Resultat	Se enhetenes målekart	Medarbeidertilfredshet: undersøkelsen 10-faktor gjennomført, 336 ansatte/ 66 % svarte. Score: gjennomsnitt 4,2. Sykefravær totalt på 7,2 %, hvorav korttid på 1,9 %.	Avvik + 1,1 % fra netto budsjettramme, sum for alle enhetene.

Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor har spørsmål innen 10 kategorier. Nedenfor vises resultatet for de ulike kategoriene for Tvedestrand og gjennomsnittet for alle kommuner i landet som har benyttet undersøkelsen.

Tabell 4: Resultat fra medarbeiderundersøkelsen 2016

Navn	Tvedestrand	Norge
Oppgavemotivasjon	4,3	4,3
Mestringstro	4,3	4,3

Navn	Tvedestrand	Norge
Selvstendighet	4,2	4,2
Bruk av kompetanse	4,3	4,2
Mestringsorientert ledelse	3,9	3,9
Rolleklarhet	4,2	4,3
Relevant kompetanseutvikling	3,6	3,7
Fleksibilitetsvilje	4,5	4,4
Mestringsklima	4,0	4,1
Nytteorientert motivasjon	4,7	4,7

Det vises ellers til andre kapitler i dette dokumentet for nærmere omtale av de ulike fokusområdene og enhetenes målekart.

5.2 Politisk og administrativ organisering

Et grunnprinsipp i den politiske organisering i Tvedestrand er at det er kommunestyret som tar beslutningene i den grad de ikke er delegert til rådmannen, og at de andre politiske organene er forberedende instanser. Unntaket fra denne hovedregelen gjelder saker etter plan- og bygningsloven, der utvalget for teknikk, plan og natur har vedtaksmyndighet som planutvalg.

Organiseringen og de gjeldende reglementene ble sist revidert i 2015. Vedtatte endringer ble innført fra oktober 2015 (etter konstituering av nytt kommunestyre).

Rådmannen er delegert myndighet i alle saker som ikke er av prinsipiell karakter.

Politisk organisering

- Kommunestyre med 25 medlemmer med Jan Dukene (TTL) som ordfører og June Anette Marcussen (V) som varaordfører.
- Formannskap med ni medlemmer, ledet av ordfører Jan Dukene (TTL).
- Livsløpskomité med ni medlemmer, ledet av Ole Jørgen Goderstad (H).
- Teknisk, plan- og naturutvalg med ni medlemmer, ledet av Knut Benjamin Aall (H).
- Kontrollutvalg med tre medlemmer, ledet av Svein Hansen (AP).
- Koordineringsforum med følgende medlemmer; ordfører, varaordfører, komitelederne og opposisjonsleder, totalt fem medlemmer. Ledet av ordfører Jan Dukene (TTL).
- Administrasjons- og likestillingsutvalg med sju medlemmer, to valgt av de ansatte og fem politikere fra formannskapets medlemmer, ledet av Jan Dukene (TTL).

Administrativ organisering

Det ble gjort endringer i den administrative organiseringen fra 01.08.2013, slik at følgende organisering har vært gjeldende i 2016:

- Rådmann Pål Frydenberg/Jarle Bjørn Hanken (fra august) og assisterende rådmann Øyvind Johannesen med følgende ni enheter og enhetsledere:
- Administrativ støtteenhet, enhetsleder Tone Vestøl Bråten
- Tvedestrandskolen, enhetsleder Elisabet Christiansen

- Barnehageenheten, enhetsleder Linda Fedje
- Plan, miljø og eiendom, enhetsleder Svein O. Dale
- Teknisk drift, enhetsleder Anton Thomassen
- Omsorg og rehabilitering, enhetsleder Svein Elgvin/Sigfrid Baasland (konstituert fra oktober)
- Oppfølgingsenheten, enhetsleder Helene Tveide
- Familiehuset – Ressurssenter for barn og unge, enhetsleder Kristin de Lange Johannessen
- NAV, leder Åse Selaasdal (statlig ansatt)

I tillegg er det noen få stabsfunksjoner som dekker fagområdene kommunikasjon, beredskap, internkontroll, kultur, næring og koordinerende funksjon.

Ledergruppa har høsten 2016 hatt møter om lag annenhver tirsdag formiddag, og det har vært gjennomført jevnlig rapporteringsmøter mellom rådmann/assisterende rådmann og de respektive enhetslederne.

5.3 Utviklings- og omstillingsarbeid

Utviklings- og omstillingsarbeid er en del av hverdagen for en kommunal organisasjon, og det er i 2016 satt fokus på forbedringsområder i alle enheter i kommunen. Både rådmann, assisterende rådmann og enhetslederne har satt opp sine forbedringsområder i 2016. Disse er vedtatt av kommunestyret i budsjettet og økonomiplanen. Nedenfor er det skissert noen litt større utviklingsprosesser i 2016, men dette er ikke en uttømmende oversikt vedrørende utviklingsarbeid i organisasjonen.

Administrativ organisering

Kommunestyret vedtok ved behandling av budsjettet for 2016 at rådmannen skulle legge fram en sak om organisasjonsgjennomgang for kommunen. I februarmøtet vedtok kommunestyret at det i septembermøtet skulle tas endelig stilling til om en gjennomgang skulle gjennomføres. Vedtaket som ble fattet i september innebar så at ny vurdering skulle foretas i budsjettet for 2017. Der ble det lagt til grunn at det i kommende planperiode gjøres mindre endringer ved behov, og at det ikke tas noen stor gjennomgang.

Kommunereform

I 2015 startet en arbeidet med å vurdere endringer i kommunestrukturen. I første tertial var det omfattende utrednings- og forhandlingsarbeid. Kommunestyret behandlet intensjonsavtaler i februar og april 2016. Da ble det klart at en skulle arbeide videre med alternativer for sammenslåinger. I juni vedtok kommunestyret at en ønsker å fortsette som egen kommune.

Ad hoc-utvalg

Ved behandlingen av økonomiplan 2016-2019 og budsjett 2016 vedtok kommunestyret å opprette egne utvalg på følgende områder:

- Gjennomgå tjenestetilbudet i Omsorg og rehabilitering.
- Revidere alkoholpolitiske retningslinjer.

Rapporten fra utvalget for Omsorg og rehabilitering ble behandlet av kommunestyret i desember 2016. I mai ble alkoholpolitisk handlingsplan behandlet.

I oktober 2016 behandlet kommunestyret også rapporten fra ad hoc-utvalget nedsatt i 2015, og som arbeidet med fremtidig parkeringsløsning.

Kommunestyret nedsatt i februar 2016 et utvalg som skulle arbeide med forberedelser til innføring av eiendomsskatt. Utvalgets rapport ble behandlet i kommunestyremøtet i juni.

Revisjon av arealdelen i kommuneplanen

I tråd med vedtatt planstrategi for 2012-2016 ble arbeidet med revisjon av arealdelen i kommuneplanen startet opp i 2014. Planen ble lagt ut på offentlig høring sommeren 2016. Kommunestyret hadde endelig behandling av planen i februar 2017.

Grendstøl-området

Siden 2011 har det vært arbeidet med planer rundt bygging av ny E18 mellom Tvedestrand og Arendal. I 2016 ble det arbeidet mye med kommunalt næringsområde på Grendstøl, samt avtale med Nye Veier AS om bygging av veier, næringsareal, Aktiv rast osv.

Mjåvann

Aust-Agder fylkeskommune vedtok i 2015 å bygge ny videregående skole på Mjåvann i Tvedestrand. Kommunen skal bygge anlegg for idretts- og friluftsliv i tilknytning til skolen. Arbeidene vil skje i nært samarbeid mellom fylkeskommunen og kommunen. I 2016 var det en konkurranse med arkitekter og entreprenører, og vinneren ble forslaget med navn "Kapla". Vinnergrupperingen består av Veidekke AS, Link arkitektur AS og Snøhetta AS.

Ny barneskole

Kommunestyret har vedtatt å bygge ny barneskole på Lyngmyr. I 2016 ble det gjennomført mye planarbeid.

6. Tjenester og forvaltning

6.1 Tjenester

Tjenesteproduksjonen i alle enhetene har vært på det jevne til tross for fortløpende økonomiske omstillingskrav til enhetene. De fleste av enhetene melder at aktiviteten minst har vært så høy som måltall satt i budsjettet, jf. årsrapportene fra enhetene.

Kommunens tjenesteproduksjon overfor innbyggerne og brukerne er nærmere beskrevet i enhetenes årsrapporter.

Høsten 2016 besøkte fylkesmannen kommunen. Fra kommunen deltok både politisk og administrativ ledelse. I møtet var det en omfattende gjennomgang av kommunens drift, og fylkesmannens kommunebilde ble presentert.

6.2 Forvaltning

Forvaltningsoppgaver i kommunen er nært knyttet til plan- og bygningsloven, samt lovverk innenfor miljø, landbruk, viltforvaltning, konsesjonsområdet og vannforsyning. I tillegg er det forvaltningsoppgaver innenfor boligområdet mot Husbanken og i saker som gjelder serverings- og skjenkebevilgninger.

Det har vært et høyt aktivitetsnivå på de fleste av disse områdene i 2016.

6.3 Brukertilfredshet

For å få tilbakemelding fra brukerne om hvordan de oppfatter de tjenester som gis, er det forutsatt gjennom BMS (balansert målstyring) at det skal være systematiske brukerundersøkelser. Ambisjonsnivået i 2016 var at alle enhetene skulle ha gjennomført brukerundersøkelse og evaluert denne.

Barnehageenheten, NAV og Administrativ støtteenhet har gjennomført brukerundersøkelser. Resultatene er kommentert i enhetenes årsrapporter. Skolene har gjennomført den statlige elevundersøkelsen.

God dialog med de som bruker kommunens tjenester forutsettes å gi det beste grunnlaget for utvikling av kommunens tjenester. Dette bør skje gjennom brukermedvirkning på ulike måter.

6.4 Klimaregnskap

Kommunens klimaplan er fra 2009, og har ikke vært revidert etter det. Planen inneholder 17 punkter som kommunen skal prioritere i sitt arbeid med klima. Flere av disse målene er delvis eller helt oppfylt. Etter rådmannens vurdering er det ikke lenger hensiktsmessig å kommentere punkt for punkt i årsberetningen.

I klimasammenheng og med tiltak for å redusere CO₂-utslipp har kommunen i 2016 jobbet med en rekke saker:

- Det er innført sentral driftskontroll (SD-anlegg) i følgende bygg: Holt skole, Dypvåg skole, Songe skole og Lyngmyr ungdomsskole. Dette førte til en reduksjon i energiforbruket på ca. 20 %. Nytt SD-anlegg innføres på Strannasenteret i 2017.
- I forbindelse med bygging av videregående skole ved Mjåvann skal kommunen bygge en idrettshall med plass til to håndballbaner, samt flere andre idrettsanlegg. Målsettingen er at dette skal bygges som pluss-hus og planleggingen pågår for fullt.
- I 2016 vedtok kommunen å melde seg inn i Klimapartnerne. Det er en sammenslutning av offentlige og private aktører hvor målsettingen er å redusere klimagassutslipp og stimulere til grønn samfunns- og næringsutvikling. Klimapartnerne bruker systemet klimasys for å lage et klimaregnskap. Regnskapet er enda ikke ferdig for 2016.
- Det er igangsatt et prosjekt for vurdering av sentralfyringsanlegg i området Rughagen-Plankedalen – Lyngmyr. Det som har aktualisert at saken tas opp på nytt er bygging av ny barneskole i området.
- Kommunen viderefører vedtaket om at alle kommunale bygg over 500 m² skal ha vannbåren varme.
- Det er laget en plan for rehabilitering av vann- og avløpsnett. I 2016 ble avløpsnett i hele Hovedgata/Holgata skiftet ut. Det har medført betydelig reduksjon av innlekk av vann som ikke er avløpsvann (kloakk), og derved mindre strømforbruk til pumping. Generelt gir utbedring av avløpsnett lavere strømforbruk til transport, og mindre utslipp av avløp til naturen.

6.5 Tilsyn

Det har i 2016 blitt gjennomført flere tilsyn fra fylkesmannens side, samt at Mattilsynet har hatt et tilsyn angående kommunens vannforsyning. I 2016 har det også vært fokus på å lukke flere av avvikene og merknadene fra tidligere års og årets tilsyn.

Tilsyn med kommunens virksomhet og tjenesteproduksjon tar utgangspunkt i statlige prioriterte tilsynsområder i henhold til lov og forskriftsverk. Tilsynsmyndighetene har fokus på avvik og forbedringsområder. Tilsyn gir også kompetanse tilbake til enhetene som tjenesteytere. Ofte blir det igangsatt kvalitetsforbedrende arbeider etter et tilsyn.

I de fleste kommunene er det en utfordring at ressursbruken som tilsyn medfører blir merkbar. Det skal tilrettelegges for tilsyn, finne frem dokumenter, delta på fellesmøter, oppstartsmøter, intervjuer, befaringer, sluttmøter og deretter arbeidet med lukking av avvik og merknader.

Innen barnehageområdet er kommunen også selv tilsynsmyndighet. I 2016 ble det gjennomført skriftlig tilsyn med alle barnehagene. Det ble avdekket avvik i to av 11 barnehager. Avvikene var lukket innen utgangen av året.

6.6 Internkontroll

I kommunelovens § 48 står det følgende:

- Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

Kommunen har på flere områder internkontrollsystemer som sikrer kvaliteten på tjenestene, HMS (helse, miljø og sikkerhet) og på økonomifeltet. Kommunen har utarbeidet egne etiske retningslinjer og varslingsrutiner som er vedtatt av kommunestyret i 2008.

Rådmannen har i 2016 lagt opp til rapportering og dialog med alle enhetsledere gjennom jevnlig rapporteringsmøter. Etter rådmannens vurdering er det behov for ytterligere fokus på internkontroll i de nærmeste årene. Det er forbedringspunkter på flere områder.

Innenfor HMS har kommunen QM+ som avvikssystem. Dette er ikke fullt ut implementert.

Innenfor tjenesteområdene har flere enheter kvalitetssystemer på de meste aktuelle tjenesteområdene, men også her er det behov for forbedringer og utvikling.

Innenfor økonomifeltet har kommunen vedtatt eget finansreglement, og det rapporteres til kommunestyret i tertialrapporter og årsberetning om status på dette området. Kommunen har ikke utarbeidet et eget samlet økonomireglement, men arbeidet ble påbegynt i 2015. Som følge av den krevende situasjonen på ledelsessiden har en ikke funnet å kunne prioritere dette arbeidet i 2016. På flere delområder som normalt inngår i et økonomireglement er det utarbeidet retningslinjer og veiledninger.

7. Medarbeidere

7.1 Antall årsverk

I vedtatt budsjett de siste årene har en følgende antall årsverk:

- 388,3 i 2008,
- 363,3 i 2009,
- 370,8 i 2010,
- 379,4 i 2011,
- 383,5 i 2012,
- 393,4 i 2013,
- 421,5 i 2014,
- 432,4 i 2015,
- 433,5 i 2016.

7.2 Medarbeiderundersøkelse og arbeidsmiljø

Medarbeiderundersøkelse ble gjennomført i 2016. Dette er en ny forskningsbasert medarbeiderundersøkelse utarbeidet av kommunenes sentralforbund.

Totalt var det 66 % av de ansatte som besvarte undersøkelsen. Totalscore på 4,2 (skala fra 1-5), som er likt med gjennomsnittet for landet. Lavest score var 3,6 som gjaldt relevant kompetanseutvikling, og høyest score var 4,7 som var nytteorientert motivasjon, motivasjon for å gjøre noe nyttig og verdifullt for andre. Enhetenes tall fremkommer under enhetenes årsrapport.

Tvedestrand kommune som IA-bedrift, har et godt samarbeid med NAV Arbeidslivssenter, NAV lokalt og bedriftshelsetjenesten som aktivt medvirkende i arbeidsmiljøspørsmål, både i forhold til ønskede prosesser i enhetene og ved dialog med HR-rådgiver.

Personalforeningen i kommunen er arrangør for ulike sosiale tiltak for de ansatte. Tiltakene er et positivt bidrag til arbeidsmiljøet. I 2016 har personalforeningen arrangert tur til VM i skiskyting i Holmenkollen og julebord, samt utleie av Marens hus. Alle arrangementene som personalforeningen har stått for er et tilbud til alle ansatte i kommunen.

7.3 Sykefravær

Tabell 5: Sykefravær

År	Totalt fravær		Korttidsfravær 0-16 dager		Langtidsfravær over 16 dager	
	Prosent	Årsverk	Prosent	Årsverk	Prosent	Årsverk
2005	7,4 %	27,1	2,4 %	8,6	5,0 %	18,5
2006	8,4 %	31,4	2,3 %	8,5	6,1 %	22,9
2007	7,4 %	26,6	2,2 %	7,9	5,2 %	18,7
2008	8,8 %	32,5	1,6 %	5,8	7,2 %	26,8
2009	9,7 %	35,2	1,8 %	6,4	7,9 %	28,8
2010	7,3 %	27,4	2,6 %	9,8	4,7 %	17,6
2011	7,8 %	30,8	1,8 %	7,3	5,9 %	23,5
2012	8,4 %	33,1	1,5 %	5,7	6,9 %	27,3
2013	7,8 %	30,2	1,5 %	5,8	6,3 %	24,4

År	Totalt fravær		Korttidsfravær 0-16 dager		Langtidsfravær over 16 dager	
	Prosent	Årsverk	Prosent	Årsverk	Prosent	Årsverk
2014	8,0 %	33,5	1,5 %	6,2	6,5 %	27,3
2015	7,3%	31,6	1,9%	8,2	5,4%	23,4
2016	7,2%	23,1	1,9%	5,9	5,3%	17,2

Sammenlignet med 2015 har det vært en nedgang på 0,1 prosentpoeng i 2016. Korttidsfraværet har holdt seg på samme nivå. Dette er det laveste totale sykefraværet som er registrert siden 2005.

I enkelte enheter er det få personer som medfører en høy fraværspersent, noen enheter har større utfordringer.

HR-rådgiver, kontaktperson ved NAV arbeidslivssenter, NAV Tvedestrand og bedriftshelsetjenesten har fast møtetidspunkt (møteplassen) én gang per måned, for å bistå enhetsledere eller andre med delegert personalfullmakt som har behov for å drøfte saker. Det innkalles andre aktuelle funksjoner ved behov ut i fra hver enkelt sak. Hovedverneombud og hovedtillitsvalgte deltar i disse møtene minimum to ganger pr. år, i forhold til planlegging og oppfølging av IA-arbeidet, samt drøfting av aktuelle problemstillinger i enhetene.

Det har vært gjennomført 3 kurs i regi av NAV arbeidslivssenter for alle enhetsledere, mellomledere, tillitsvalgte og verneombud.

Følede har vært tema;

- Omstilling i et IA-perspektiv,
- Omsorgssamtalen – en enkel samtale om det vanskelige
- Noe er det, men hva – et kurs om arbeidsliv, rus og spilleavhengighet med tema tilrettelegging og medvirkning, samt konflikthåndtering.

NAV arbeidslivssenter har også vært svært tilgjengelig for de enheter som har hatt behov for forebygging eller bistand i saker.

7.4 Seniortiltak

Seniorpolitikk er kommunens personalpolitikk rettet mot medarbeidere fra 55 år. Grunnlaget for all seniorpolitikk er bevissthet om at godt voksne arbeidstakere representerer verdifulle ressurser som kommunen trenger. Tvedestrand kommunes seniorpolitikk ble vedtatt i oktober 2007. Revisjon av retningslinjene vil bli foretatt i 2017.

7.5 Kompetansetiltak

Det vises her til enhetenes årsmeldinger.

Planlagt internt lederutviklingskurs for enhetsledere og mellomledere i kommunen samt hovedtillitsvalgte, med slutføring av kull 2 og oppstart for kull 3 har ikke blitt gjennomført i 2016 pga sykefravær og endringer på rådmannsnivå. Kull 1 ble imidlertid gjennomført og avsluttet i januar 2016.

7.6 Likestilling og mangfold

Virksomheter som i lov er pålagt å utarbeide årsberetning, skal i årsberetningen redegjøre for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i virksomheten. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å forhindre forskjellsbehandling i strid med denne loven (Likestillingsloven § 1a tredje ledd). Denne rapporteringsplikten går også frem av kommunelovens § 48, punkt nr. 5.

Redegjørelse for tilstanden

Det er i oversiktene tatt utgangspunkt i lønnsmassen pr. mars året etter i faste stillinger som er besatt. Vakante stillinger og midlertidige stillinger er ikke med i oversiktene. Fast ansatte som er i ulønnet permisjon på dette tidspunktet er ikke med i statistikken.

Ledelsen

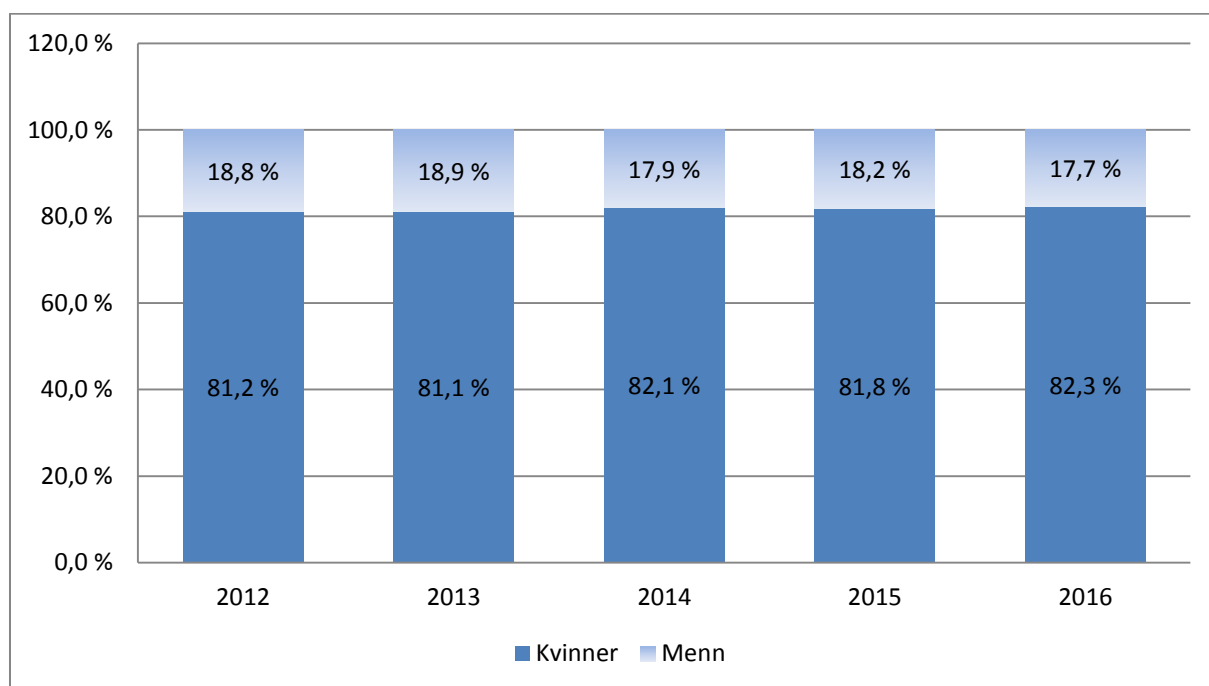
Ledelsen i kommunen har følgende kjønnsfordeling:

- Rådmannsnivå; to menn (rådmann og assisterende rådmann).
- Enhetslederne; tre menn og seks kvinner.

Andel kvinner og menn

Det har vært en nedgang på 0,5 prosentpoeng på andel menn fra 2015 til 2016, og tilsvarende økning på kvinneandelen. Kommunen er fortsatt en kvinnedominert arbeidsplass.

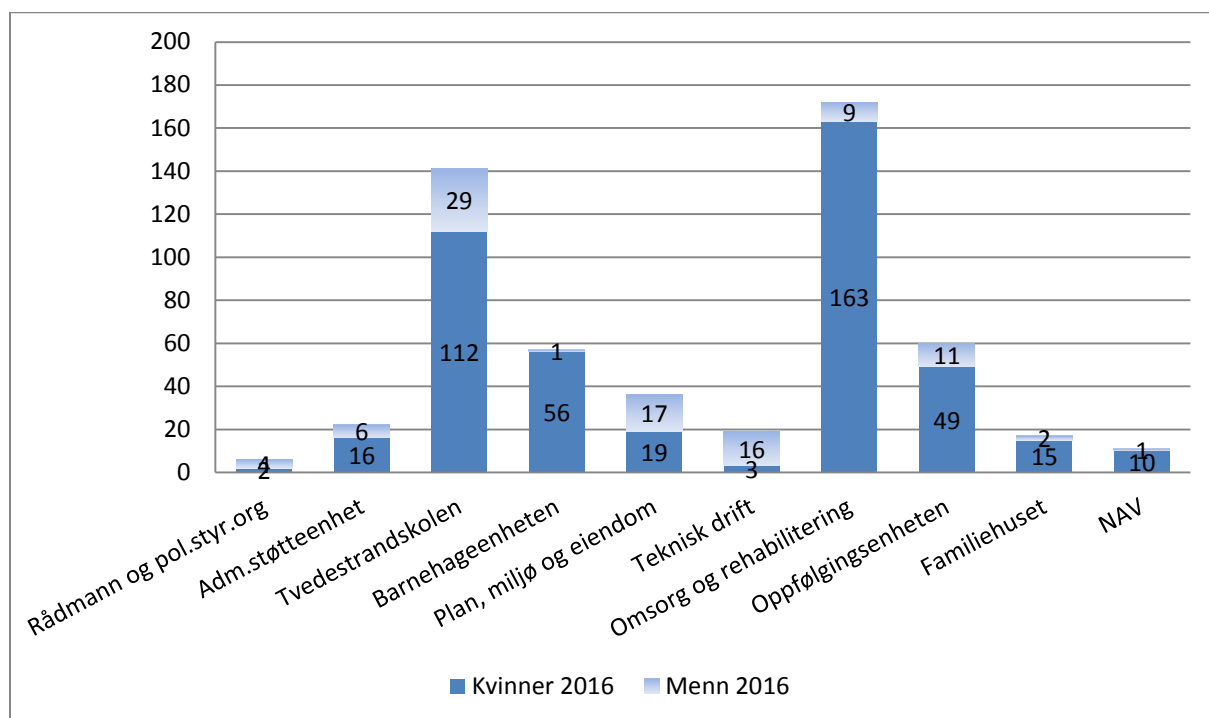
Figur 1: Fast ansatte kvinner og menn i perioden 2012-2016

Kjønnsfordeling

Kjønnsfordelingen på enhetene viser tydelig at helse og omsorg, barnehager, NAV, Familiehuset RBU, administrativ støtteenhet og skolesektoren domineres av kvinner. Den mest mannsdominerte enheten er Teknisk drift. Plan, miljø og eiendom som inkluderer renholdstjenesten, har en tilnærmet lik fordeling på menn og kvinner. Det er små endringer i kjønnsfordelingen fra 2015 til 2016.

Figur 2: Kjønnssfordeling fast ansatte fordelt pr. enhet 2016

Stillingsstørrelser

Kommunestyret vedtok i desember 2008 retningslinjer for uønsket deltid. Konkret betyr målsettingen at kommunen i 2015 ikke skulle hatt ha flere enn 12 stillinger under 40 % stillingsstørrelse.

I 2008 var 89 % av stillingene i kommunen over 40 % stillingsstørrelse. I 2016 var andelen 93,2%. Dette er en økning på 1,0 prosentpoeng fra 2015. Antall stillinger under 40 % ble redusert fra 48 til 37 personer fra 2008 til 2016. Det har vært en nedgang på 3 fra 2015.

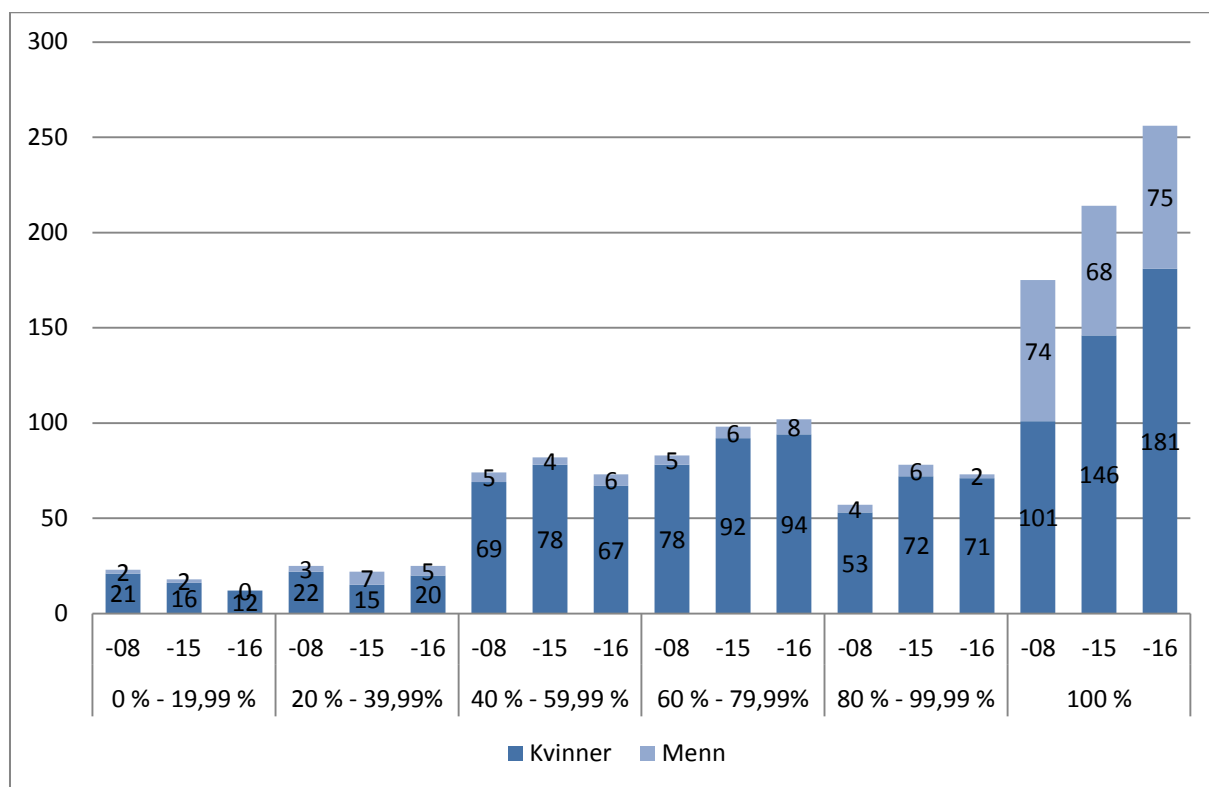
Gjennomsnittlig årsverksstørrelse for menn i 2016 var 89,5 %, for kvinner 77,4 %. Til sammenligning var årsverksstørrelsen for menn i 2015 86,73 %, og for kvinner 74,91 %.

Det fremgår av statistikken at antall stillinger over 80 % har økt med 117 fra 2008 til 2016, fra 2015 til 2016 utgjør dette en økning på 47 stillinger. Av dette er 100 %-stillinger økt med 81 i perioden 2008 til 2016, av dette utgjør økningen fra 2015 til 2016 er antall 100 %-stillinger økt med 42.

Dette viser at vi beveger oss i riktig retning i forhold til målsettingen når det gjelder økning av 100 %-stillinger, men det er fortsatt for mange stillinger med stillingsstørrelse under 40 %.

I 2015 ble heltidsprosjekt startet i kommunen, og i første omgang har vi valgt å ha størst fokus på omsorg og rehabilitering og oppfølgingsenheten, der målet er å oppnå økt andel heltidsstillinger, dette gjelder for øvrig også i de øvrige enhetene. For å få dette til må en se på daglig organisering av drift og arbeidstidsordninger for å kunne oppnå økt andel heltidsstillinger. Dette er et tidkrevende arbeid, men vi ser at vi nå har fått en fin økning i antall heltidsstillinger bare det siste året. Prosjektet vil fortsette i 2017, og en vil da kartlegge nærmere årsaker til at ansatte innehar deltidsstillinger. Det er ikke avsatt ekstra ressurser til dette prosjektet.

Figur 3: Fast ansatte fordelt på stillingsstørrelse og kjønn 2008, 2015 og 2016

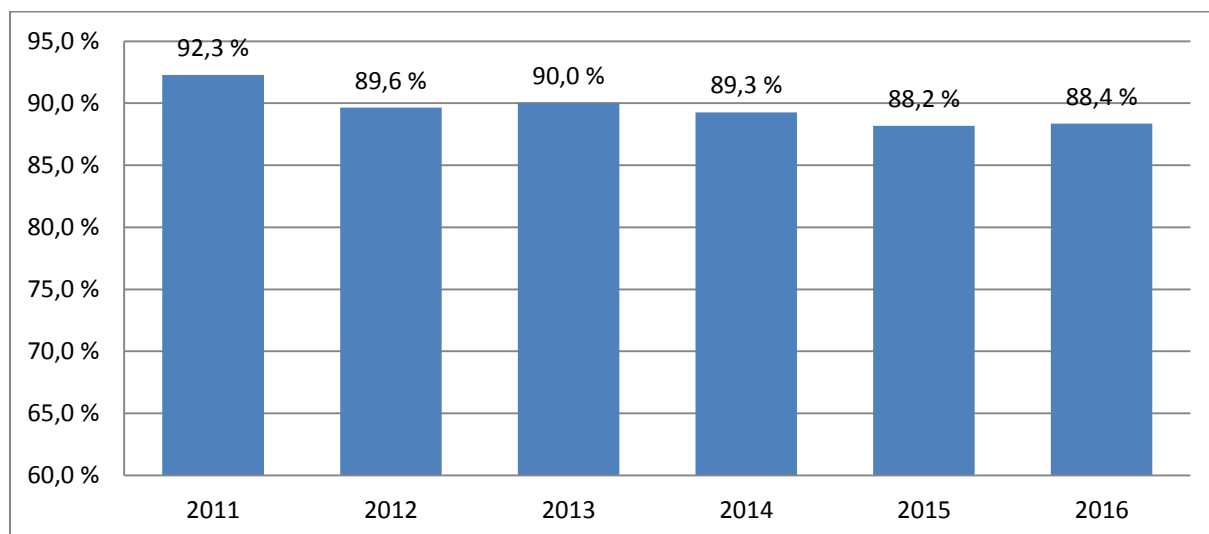

Lønnsutvikling og -nivå

Kvinner har en gjennomsnittslønn som utgjør 88,4 % av gjennomsnittlig lønn til menn i 2016. I 2015 var det 88,2 %.

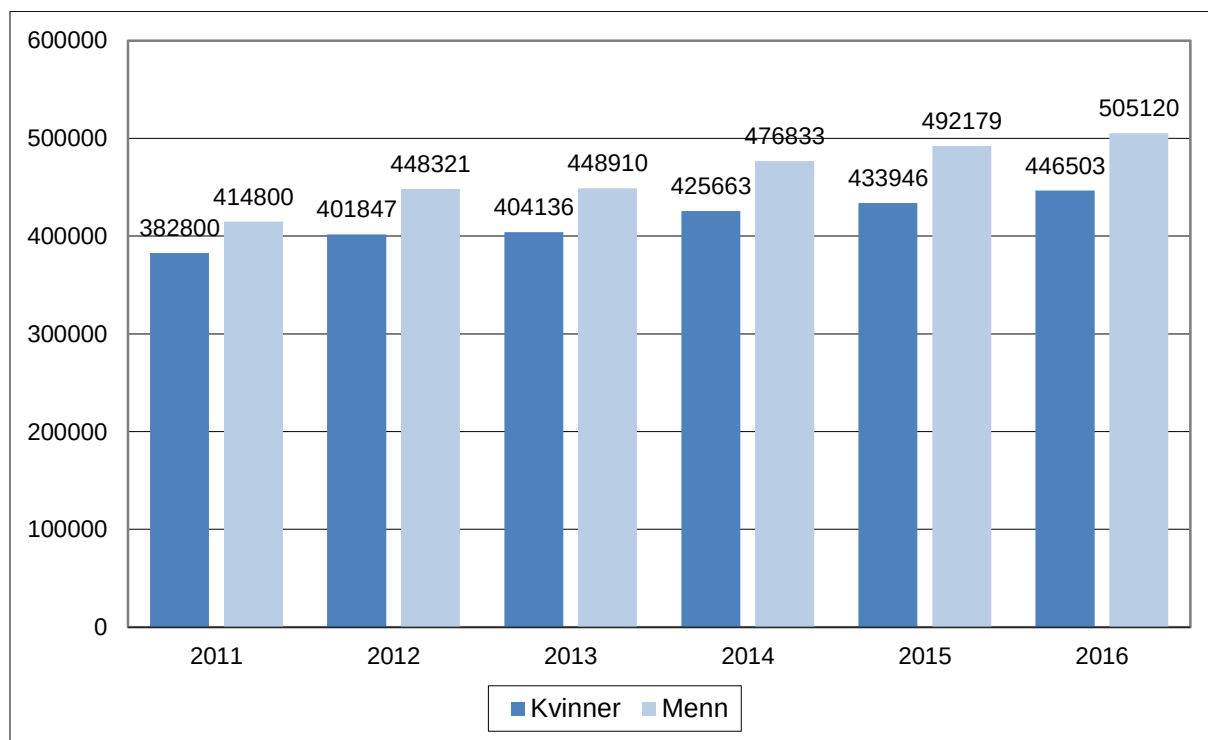
Tall fra KS' PAI-register viser kvinners grunnlønn som andel av menns grunnlønn pr. 01.12.2016 var 93%.

Figur 4: Prosentvis lønnsnivå - fast ansatte: kvinners gjennomsnittslønn i forhold til menns gjennomsnittslønn 2011-2016

Gjennomsnittlig årslønn for kvinner i Tvedestrand kommune er på 446 500 kroner i 2016, mens den for menn er på 505 100 kroner. Tilsvarende tall i 2015 var 433 900 kroner for kvinner og 492 200 kroner for menn.

Figur 5: Gjennomsnittlig lønnsnivå – fast ansatte: kvinners og menns gjennomsnittlige lønnsnivå 2011-2016

Tabell 6: Lønnsutvikling i % fordelt på kjønn

År	Kvinner	Menn
2009-2010	8,8 %	6,8 %
2010-2011	2,3 %	1,0 %
2011-2012	4,7 %	8,1 %
2012-2013	0,6 %	0,1 %
2013-2014	5,1 %	5,9 %
2014-2015	1,9 %	3,1 %
2015-2016	2,8 %	2,6 %

Målsetningene som var lagt for lønnsforhandlingene i 2010 ved å få en klarere kvinneprofil, må fortsatt ha fokus i fremtidige lønnsjusteringer/oppgjør.

Mangfold

Kommunestyret har i vedtatt ansettelsesreglement tatt inn følgende bestemmelser:

"Den kommunale arbeidsstyrken skal i størst mulig grad gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Det er derfor et personalpolitisk mål å oppnå en balansert alders- og kjønnssammensetning og rekruttere personer med innvandrerbakgrunn. Personer med innvandrerbakgrunn oppfordres til å søke stillingene."

Det registreres ikke etnisk bakgrunn til ansatte i Tvedestrand kommune. I tilsettingsprosessen registreres antall søkere med etnisk bakgrunn i ansettelsesprotokollen.

Redegjørelse for tiltak

- Heltidsprosjektet fortsetter i 2017. Det er et mål at vi skal tilby ansatte heltidsstillinger. For å øke andel heltidsstillinger må vi jobbe mer med bl.a. ulike turnusordninger.
- I tillegg må oppmerksomheten på å redusere uønsket deltid ved å slå sammen stillinger når dette er mulig, samt tiltak som går på tvers av enhetene i forhold til å få større stillingsstørrelser fortsatt jobbes systematisk med
- Det vil fortsatt være kjønnsnøytrale kriterier ved lønnsfastsetting og lønnsforhandlinger. Det forventes at lønnsutviklingen for kvinner kontra menn fortsatt vil være et tema ved de sentrale og lokale lønnsforhandlingene. Det legges også opp til tilsvarende oppmerksomhet ved lønnspolitiske drøftinger med de lokale fagforeningene i Tvedestrand kommune.
- Ved utlysning av stillinger i barnehagene og skolene, samt innenfor helse- og omsorgssektoren, bør menn i sterkere grad bli oppfordret til å søke.
- Likestilling er i samfunnsdel i kommuneplanen tatt inn som et eget punkt og med konkrete forslag til tiltak.
- Arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne på alle nivåer i kommunen.
- Tvedestrand kommune har som mål å oppnå en balansert alders- og kjønns sammensetning, samt rekruttere personer med innvandrerbakgrunn.

7.7 Etikk

I henhold til KommuneLOvens § 48, punkt 5, skal også årsrapporten inneholde et punkt som omfatter hvorledes kommunen sørger for å sikre en høy etisk standard i virksomheten.

Etisk standard sikres i første rekke gjennom de retningslinjene som er nedfelt i kommunens arbeidsgiverpolitikk under punktet Etske verdier, som har følgende klare føringer:

- Som forvaltere av samfunnets felles ressurser stilles det høye etiske krav til folkevalgte og ansatte. Grunnprinsippene skal være åpenhet, redelighet, integritet, ærlighet og respekt.
- Medarbeidere og ledere i Tvedestrand kommune skal utføre arbeid og tjenester i samsvar med det felles verdigrunnlaget som finnes i vår organisasjon og som er nedfelt gjennom kommunens arbeidsgiverpolitikk.
- Ledere har et særlig ansvar for å tydeliggjøre og skape aksept for etisk forsvarlig atferd og legge forholdene til rette for praktisering av dette.
- Enhver medarbeider har ansvar for å søke råd og veiledning hos sin overordnede dersom hun/han er usikker på hva som er forsvarlig praktisering av kommunens etiske retningslinjer.
- Ledere og medarbeidere har plikt til lojalt å overholde de lover, forskrifter og reglementer som gjelder og de vedtak som er truffet for kommunens virksomhet
- Alle medarbeidere har et selvstendig ansvar for å ta opp forhold en får kjennskap til, som ikke er i samsvar med kommunens etiske norm. Brudd på de etiske retningslinjene vil kunne forårsake betydelig skade og vil i alvorlige tilfelle være uforenlig med fortsatt ansettelse i kommunen.

Kommunen har i tillegg også utarbeidet og vedtatt (april 2008) egne detaljerte etiske retningslinjer og varslingsrutiner for organisasjonen Tvedestrand kommune.

Retningslinjene er tilgjengelige for alle ansatte, og er en del av introduksjonsprogrammet ved ansettelse av nye arbeidstakere.

I tillegg vedtok kommunen i 2010 å legge inn etiske retningslinjer gjennom det interkommunale innkjøpssamarbeidet OFA, som kommunen deltar i. Dette gjelder etiske retningslinjer i forhold til innkjøp og krav til leverandørene.

7.8 AKAN-arbeid

AKAN er en forkortelse for Arbeidslivets kompetansesenter for rus- og avhengighetsproblematikk. Hensikten med AKAN-arbeidet i Tvedestrand kommune er å forebygge rusmiddelbruk, hjelpe ansatte til å få bukt med sitt rusproblem, og slik forhindre at arbeidsforholdet kommer i fare. Dette gjelder også spilleavhengighet. Det er nedsatt et AKAN-utvalg, som er et underutvalg og arbeidsredskap for Arbeidsmiljøutvalget. Det har ikke vært noen innmeldte saker til AKAN-utvalget i 2016. Hovedansvaret ligger hos enhetslederne i oppfølging av dette, og det er søkt bistand hos HR-rådgiver fra enkelte enheter i 2016 i dette arbeidet.

I 2016 ble det holdt kurs for ledere, mellomledere, verneombud og tillitsvalgte med tema «Noe er det, men hva». AKAN-utvalget har også oppfordret enhetene til å ha samtale om dette på personalmøter. AKAN-retningslinjer ble revidert i 2016.

8. Økonomi

8.1 Hovedtrekk

8.1.1 Driftsregnskapet

Regnskapsresultat og økonomisk status

Tvedestrand kommune kom ut med et årsresultat i balanse for 2016. Det er etter at underskudd fra 2013 og 2014 på 2 175 000 kroner, er dekket inn. Underskudd fra 2015 på 2 677 000 kroner er vedtatt dekket inn i 2017. Enkelt sagt kan en si kommunen fikk et bedret resultat (overskudd) på 5 675 000 kroner sett i forhold revidert budsjett.

I henhold til kommunens styringssystem er enhetenes mindreforbruk på 5 963 000 kroner avsatt til disposisjonsfond. Etter dette viste regnskapet et underskudd og 288 000 kroner av dette måtte strykes. Netto avsatt ble dermed 5 675 000 kroner. Driftsregnskapet ble avsluttet i balanse teknisk sett.

Sett i forhold til revidert budsjett for 2016 er det følgende avvik:

- 4 573 000 kroner i merinntekt på skatt
- 3 062 000 kroner i mindreinntekt på rammetilskudd
- 839 000 kroner i merinntekter på generelle statstilskudd, herav 802 000 kroner i økt integreringstilskudd
- 625 000 kroner i mindreutgift på pensjon
- 1 384 000 kroner i netto meravsetning til selvkostområdene
- 3 452 000 kroner i netto mindreforbruk på enhetene; 8 enheter har mindreforbruk på 5 963 000 kroner, mens 2 enheter har merforbruk på 2 510 000 kroner. De største postene gjelder lønn og sosiale utgifter. Kommunens totale utgifter til lønn inkl. sosiale utgifter var 7 879 000 kroner lavere enn budsjett.
- 5 675 000 kroner i avsetning av enhetenes mindreforbruk på disposisjonsfond
- 960 000 kroner i merinntekter fra renter
- 328 000 kroner i merutgifter/mindreinntekter på øvrige deler av budsjettets fellesområder

I budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2016 hadde enhetene et samlet anslag på merforbruk på 3 200 000 kroner. Utenom enhetene omtalte rådmannen stor usikkerhet knyttet til skatt og inntektsutjevning, pensjonskostnader og premieavvik, avsetning til og bruk av fond innen selvkostområdene, renteutgifter og – inntekter. Enhetene har vist god budsjettdisiplin og har dermed kommet ut med bedre resultat enn forventet ved 2. tertial.

Kommunen har et mål om ikke å ha større avvik i resultatet enn +/- 0,5 %, målt med utgangspunkt i netto budsjetttramme for alle enhetene. Mindreforbruk på 3 452 000 kroner som er nevnt over tilsvarer 1,1 %, og en er dermed ikke innenfor målsettingen, selv om avviket er positivt.

Ved utgangen av 2016 har kommunen et disposisjonsfond på 7 818 000 kroner. Dette gjelder midler som er avsatt av enhetenes mindreforbruk, generelt disposisjonsfond samt ubrukte midler i personalforeningen (inklusive Marens Hus) og ungdomsrådet. Enheter med akkumulert innsparing ved utgangen av 2016 har en samlet innsparing på 16 153 000 kroner.

Med inndekkingen av merforbruk fra 2013 og 2014, vil kommunen bli tatt ut av ROBEK-lista våren 2017. Dette medfører at kommunen ikke lenger trenger fylkesmannens godkjenning for låneopptak og

inngåelse av langsiktige leieavtaler. Fylkesmannen trenger heller ikke foreta lovlighetskontroll av budsjettvedtakene.

Status ved utgangen av 2016 viser en kommune som fremdeles har stram økonomi og forholdsvis få frie driftsmidler. Akkumulert merforbruk er 2 677 000 kroner, og akkumulert premieavvik er på 30 704 000 kroner. Begge er forpliktelser som må dekkes inn i driften de kommende årene. I tillegg til reell økonomisk effekt er dette belastende for likviditeten. For å sikre likviditet til å kunne håndtere løpende utgifter inngikk kommunen i januar 2015 en avtale med banken om trekkrettigheter på 30 mill. kroner.

Tabell 7: Driftsregnskapet

Driftsregnskapet (beløp i hele 1 000 kroner)	Regnskap 2016	Rev. bud. 2016	Budsjett 2016	Avvik fra rev. bud. 2016	Regnskap 2015
Skatt og rammetilskudd	-332 763	-331 252	-329 542	1 511	-315 032
Andre driftsinntekter	-141 832	-138 878	-121 839	2 954	-133 509
Sum driftsinntekter	-474 595	-470 130	-451 381	4 465	-448 541
Lønn og sosiale utgifter	313 235	321 114	305 931	7 879	314 504
Andre driftsutgifter	157 976	152 470	150 269	-5 506	141 935
Sum driftsutgifter	471 210	473 584	456 200	2 374	456 439
Brutto driftsresultat	3 384	-3 454	-4 819	-6 838	-7 897
Eksterne finansinntekter	9 871	8 879	8 505	-992	9 908
Eksterne finansutgifter	21 056	21 008	21 489	-48	20 351
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-11 185	-12 129	-12 984	-944	-10 443
Motpost avskrivninger	19 246	19 431	19 431	185	18 469
Netto driftsresultat	11 445	3 848	1 628	-7 597	129
Bruk av tidl. års mindreforbruk	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	3 106	3 446	1 272	340	3 304
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0
Dekn. av tidl. års merforbruk	2 175	2 174	2 174	-1	0
Avsetn. til fond; mindreforbruk enhetene	5 675	0	0	-5 675	0
Avsetninger til øvrige fond	6 701	5 120	726	-1 581	6 110
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)	0	0	0	0	-2 677

Driftsinntekter

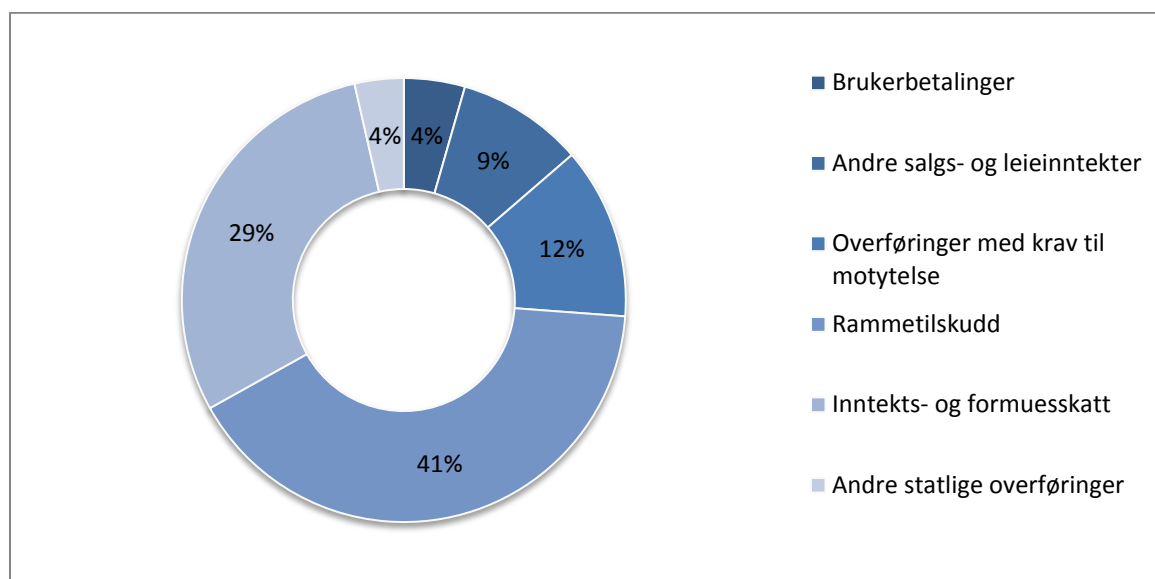
Tabellen over viser hovedpunktene i kommunens driftsregnskap. Skatt og rammetilskudd, som utgjør om lag 70 % av kommunens inntekter, har økt med 17 731 000 kroner eller 5,6 % fra 2015 til 2016. En god del av veksten skyldes at personlige skatteyttere foretok en tilpasning til skattereformen i 2016 ved å ta ut store utbytter i 2015. Det er viktig å være klar over at merskatteveksten i 2016 bare ga ekstra inntekt for året 2016, og i liten grad vil påvirke nivået på forventede skatteinntekter i 2017 og fremover.

For landet som helhet har det vært en vekst i skatteinntektene på 9,7 prosent i kommunene i 2016, sammenlignet med 2015. Den nasjonale skatteveksten på årsbasis i 2016 ble i statsbudsjettet for 2017 anslått til 8,7 prosent for kommunene.

Andre driftsinntekter består av brukerbetalinger for ulike kommunale tjenester, øremerkede tilskudd, sykepengerefusjon osv. Disse inntektene er økt med 8 322 000 kroner eller 6,2 % fra 2015 til 2016. Veksten kan blant annet forklares ved økt statstilskudd til ressurskrevende brukere, refusjoner knyttet til flyktningearbeidet og gjesteelever fra andre kommuner.

Det fremgår av tabellen at det er en betydelig økning fra opprinnelig til revidert budsjett. Dette skyldes i hovedsak en økning i sykepenge- og fødselspengerefusjoner, samt ulike refusjoner og tilskudd fra staten.

Figur 6: Oversikt over kommunens driftsinntekter

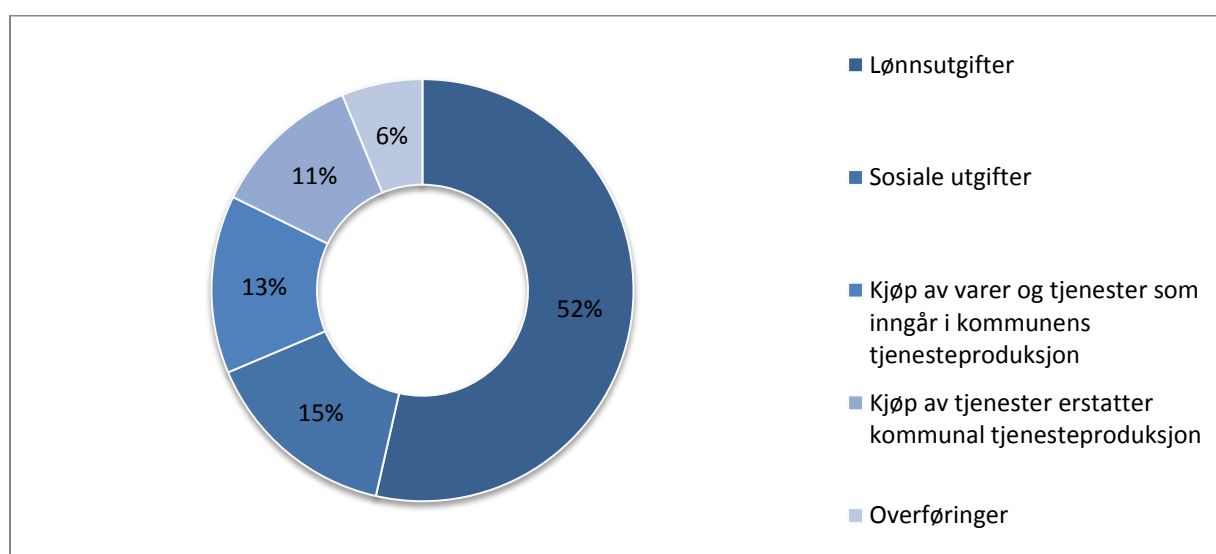
Figuren over viser ulike inntektstypene som kommunen har. Størstedelen av kommunens inntekter kommer som nevnt fra skatt og rammetilskudd fra staten. Overføringer med krav til motytelse, for eksempel sykelønnsrefusjon, momskompensasjon og andre refusjoner fra staten, utgjør 12 % av inntektene.

Driftsutgifter

Kommunens lønnsutgifter (inklusive sosiale utgifter) er redusert med 1 269 000 kroner eller -0,4 % fra 2015 til 2016. Selv om det i 2016 var et hovedoppgjør, er det altså en reduksjon fra 2015. Årsakene til reduksjonen er for en stor del vakanser på enhetene samt vikariater med lavere avlønnede stillinger.

Av de samlede driftsutgiftene inklusive avskrivninger utgjorde lønn og sosiale utgifter 67 % i 2016, mot 69 % i 2015. Dette viser hvilken arbeidsintensiv organisasjon kommunen er.

Figur 7: Oversikt over kommunens driftsutgifter

Figuren over viser de ulike utgiftstypene kommunen har. Kjøp av varer og tjenester utgjør 26 % av utgiftene. Overføringer består blant annet av overføringer og tilskudd til private, organisasjoner mv. og utgjør 6 % av kommunens utgifter.

Finanstransaksjoner

Eksterne finansinntekter omfatter renteinntekter og utbytte/utbetalinger fra selskaper. Renteinntektene og utbytte er på 9 695 000 kroner og på om lag på samme nivå som i 2015. Bak dette tallet ligger lavere utbytte fra Agder Energi, mens renteinntekter fra bankinnskudd har økt nesten tilsvarende.

Eksterne finansutgifter omfatter renteutgifter på 7 796 000 kroner og avdrag på 13 105 000 kroner i 2016. Renteutgiftene er økt med 67 000 kroner, og avdragene er økt med 615 000 kroner fra 2015.

Netto driftsresultat

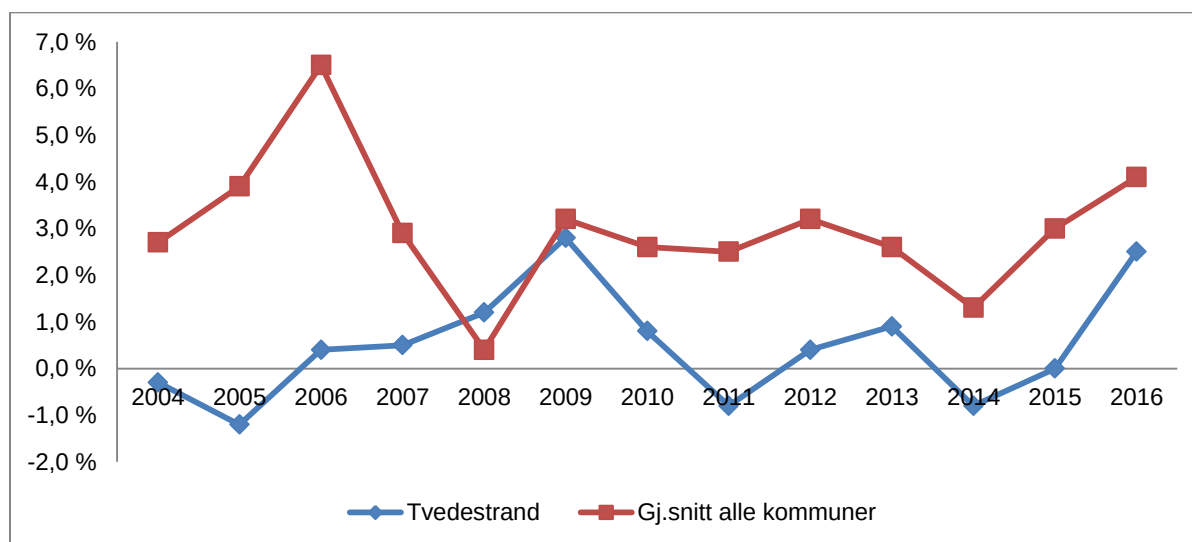
Netto driftsresultat viser enkelt sagt om det aktuelle års driftsinntekter er store nok til å dekke årets utgifter. For Tvedestrand kommune var løpende utgifter en god del lavere enn løpende inntekter i 2016. Netto driftsresultat er positivt, på 11 445 000 kroner, eller 2,5 % av brutto driftsinntekter. Det gjelder også selv om en korrigerer for overføringer til interkommunale selskap der kommunen er medeier (konserntall). Gjennomsnittet for alle landets kommuner, konserntall, er 4,1 %.

I figuren nedenfor vises størrelsen både for Tvedestrand og landsgjennomsnittet fra 2004 til 2016. En sunn kommuneøkonomi tilsier et netto driftsresultat på 1,75 %. Tvedestrand er med 2,5 % en del over dette måltallet i 2016. Normtallet ble i 2014 endret fra 3,0-5,0 %, fordi en ikke lenger fører merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer i driftsregnskapet.

Begrepet netto driftsresultat omfatter blant annet øremerkede midler som enten avsettes til fond eller bruk av slike fond. Dette er i realiteten tekniske forhold rundt tidsforskyvinger for hvilket år en bruker øremerkede midler, og har ingen ting med kommunens økonomiske handlingsrom å gjøre. Videre omfatter størrelsen avsetninger til og bruk av fond på selvkostområdene. I tillegg ble det til og med i 2013 medtatt overføring av merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet. Dette var også pliktige transaksjoner, jmf. regnskapsforskriftene. Dersom en korrigerer for denne typen transaksjoner, ser en hvordan utviklingen i kommunens fritt disponible midler er.

Situasjonen for Tvedestrand for 2016 er at kommunens fritt disponible midler er økt med 9 956 000 kroner. Dette følger av dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk og avsetning til disposisjonsfond.

Figur 8: Utvikling i netto driftsresultat

Fond og avsetninger

Linjen "Bruk av avsetninger" i tabell 7 omfatter både bruk av disposisjonsfond og bundne driftsfond. Det var ikke bruk av disposisjonsfond i 2016, men bruk av bundne fond var på 3 106 000 kroner. Samlet beløp på 3 106 000 kroner er 200 000 kroner lavere enn i 2015. Dette skyldes mindre bruk av disposisjonsfond (701 000 kroner) og større bruk av bundne fond (503 000 kroner). I beløpet for bruk av bundne fond inngår blant annet 216 000 kroner innen byggesak, 500 000 kroner innen vann og 49 000 kroner angående feiing. Alle gjelder selvkostområder.

Avsetning til enhetenes disposisjonsfond utgjør 5 675 000 kroner.

Av avsetninger til øvrige fond på 6 701 000 kroner gjelder 4 593 000 kroner bundne avsetninger og 2 108 000 kroner ulike disposisjonsfond. Av de bundne avsetningene gjelder 2 756 000 kroner avsetning til bundet driftsfond avløp, pga. overskudd på de særskilte selvkostregnskapene. Resterende beløp skyldes ubrukte øremerkede midler ved utgangen av året.

8.1.2 Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet for 2016 ble avsluttet i balanse.

Kommunen har to ubundne investeringsfond. Ved utgangen av 2016 er saldoen på generelt fond 132 000 kroner, mens en har 221 000 kroner på ubundet investeringsfond; aksjer og andeler. Totalt beløp er 528 000 kroner lavere ved utgangen av 2016 enn ved utgangen av 2015.

Tabell 8: Investeringsregnskapet, hovedtall skjema 2A

Investeringsregnskapet (skjema 2A) (beløp i hele 1000 kroner)	Regnskap 2016	Rev. bud. 2016	Budsjett 2016	Avvik fra rev. bud 2016	Regnskap 2015
Investering i anleggsmidler	60 380	100 795	63 188	40 415	31 522
Utlån og forskutteringer	9 721	20 285	12 000	10 564	11 111
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0	10
Avdrag på lån	6 769	6 841	2 950	72	8 034
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0
Avsetninger	214	214	1 500	0	2 001
Årets finansieringsbehov	77 084	128 135	79 638	51 051	52 677
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler	-62 467	-98 633	-68 571	-36 166	-30 618
herav: egne investeringslån	-52 746	-78 348	-56 571	-25 602	-19 757
formidlingslån	-9 721	-20 285	-12 000	-10 564	-10 861
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-762	-204	-1 500	558	-473
Tilskudd til investeringer	-3 789	-14 936	-295	-11 147	-7 467
Kompensasjon for merverdiavgift	-3 034	-7 258	-5 072	-4 224	-2 939
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-6 133	-5 984	-2 250	149	-6 824
Andre inntekter	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-76 185	-127 015	-77 688	-50 830	-48 322
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-899	-1 120	-1 950	-221	-4 355
herav: generelle ubundne investeringsfond	-732	-953	-1 950	-221	-2 037
enhetenes disposisjonsfond	0	0	0	0	0
bundne driftsfond	0	0	0	0	0
bundne investeringsfond	-167	-167	0	0	-2 318
Sum finansiering	-77 084	-128 135	-79 638	-51 051	-52 677
Udekket (+)/udisponert (-) =0	0	0	0	0	0

Det er en del endringer fra opprinnelig budsjett til revidert budsjett. Dette skyldes at en i revidert budsjett 2016 har innarbeidet ubrukte bevilgninger fra 2015 på ikke avsluttede prosjekter. Videre har kommunestyret gjennom 2016 endret bevilgningene på flere prosjekter.

Årets finansieringsbehov

Investeringer i anleggsmidler var 60 380 000 kroner i 2016, det vil si 28 858 000 kroner høyere enn året før. Investeringsprosjektet med størst bruttoutgifter i 2016 var Byløft/ Hovedgata-Holgata (14 319 000 kroner) gjeldende rehabilitering av veg, vann, avløp mv. Videre hadde også kjøp av Tjenna legesenter (8 662 000 kroner), kjøp av bygg fra Fagelektro (5 946 000 kroner), generelle IT-investeringer (2 290 000 kroner) og boligområde Tangenheia trinn I (2 116 000 kroner) store bruttoutgifter.

Beløpene i linjen utlån og forskutteringer gjelder i hovedsak formidlingslån til innbyggere i kommunen. Etterspørselen etter slike lån er stor og det gjøres en god jobb med formidlingen av lånene. Ved utgangen av 2016 var det 10 564 000 kroner av det som kommunen har lånt som fortsatt stod på kommunens bankkonto. Om lag 5 500 000 kroner av dette var disponert, men ikke utbetalt. De ubrukte midlene er avsatt på egen balansekonto for ubrukte lånemidler.

Avdrag på lån gjelder også formidlingslån, og er kommunens nedbetaling på lån i Husbanken. Beløpene omfatter både ordinære avdrag og ekstraordinære avdrag som følger av at kommunens kunder har innbetalt ekstraordinært på sine lån. Sistnevnte skal etter Husbankens bestemmelser benyttes til ekstraordinær nedbetaling av lån.

Avsetninger gjelder 204 000 kroner i avsetning til ubundet investeringsfond; aksjer og andeler, angående salg av boligtomter. Resterende 10 000 kroner av "Avsetninger" gjelder bundet investeringsfond angående formidlingslån. Dette er ekstraordinære avdrag fra kommunens lånekunder, som kom så sent på året at det ikke var tid til ekstraordinær nedbetaling før nyttår. Midlene må benyttes til ekstraordinær nedbetaling i 2017.

Finansiering

Størstedelen av kommunens investeringer finansieres ved lån. I 2016 ble i alt 62 467 000 kroner av utgiftene finansiert på denne måten. Hvert år tar en opp vedtatt beløp i lån, mens en altså bare benytter det som er nødvendig. Ubrukte lånemidler ved utgangen av 2016 var 36 781 000 kroner, en økning på 14 104 000 kroner fra året før. Av det ubrukte beløpet ved utgangen av 2016 gjelder 10 564 000 kroner ikke utbetalte formidlingslån. Resten gjelder investeringsprosjekter der det har vært tidsforskyvninger i arbeidene og innsparinger i avsluttede prosjekter. Dette gjelder spesielt for flere prosjekter på Grendstøl, rehabiliteringsplanen for vann og avløp, samt Svarttjenn og Mjåvann idrettshall.

Inntekter fra salg av anleggsmidler er 762 000 kroner. Av dette beløpet gjelder 422 000 kroner salg av boligtomter, 230 000 kroner sluttoppgjør fra Statens vegvesen for næringsareal på Grendstøl og 104 000 kroner refusjoner fra prosjektet i Hovedgata/ Holgata.

Tilskudd til investeringer er på 3 789 000 kroner vedrørende kommunal infrastruktur i boligfelt. Framdrift i utbyggingsavtaler styres av andre enn kommunen og er dermed vanskelig å budsjettere.

Avviket på kompensasjon for merverdiavgift følger av at det er innsparinger i posten investering i anleggsmidler. Kompensasjonen benyttes til generell finansiering av investeringer.

Mottatte avdrag på utlån og refusjoner på 6 133 000 kroner omfatter både ordinære og ekstraordinære avdrag på formidlingslån.

Bruk av avsetninger fordeler seg med 167 000 kroner i bruk av bundne avsetninger angående formidlingslån og 732 000 kroner i frie midler. Sistnevnte er benyttet til finansiering av egenkapitalinnskudd i KLP og til underdekning på avdragssiden angående formidlingslån.

8.2 Driftsregnskapet, inklusive avvik

I regnskapsforskriften er det angitt to skjemaer som er obligatoriske, det er skjema 1A og 1B. Skjema 1A viser skatt, rammetilskudd, statlige tilskudd, renter og avdrag, samt finansieringstransaksjoner. Skjema 1B viser hvordan nettoinntektene fra skjema 1A er fordelt på enhetene i kommunen. Skjemaene vises i dette kapitlet, men er også vist i selve regnskapsdokumentet.

8.2.1 Frie disponible inntekter, finans og avsetninger

Gjennom vedtak i flere kommunestyresaker i 2016 ble det gjort endringer knyttet til bevilgningene på ansvar 290 Frie disponible inntekter, finans og avsetninger. Budsjettet ble, i størst mulig grad, tilpasset til den informasjon en hadde på de aktuelle tidspunktene. I tillegg uttrykte rådmannen i rapporten pr. 2. tertial usikkerhet til mange utgifter og inntekter som føres på ansvar 290, samt til enhetenes økonomiske resultat. De ulike utgiftene og inntektene som omfattes av ansvarsområdet er kommentert under tabellen.

Tabell 9: Driftsregnskapet, skjema 1A

Driftsregnskapet (skjema 1A) (beløp i hele 1000 kroner)	Regnskap 2016	Rev. bud. 2016	Budsjett 2016	Avvik fra rev. bud. 2016	Regnskap 2015
Skatt på inntekt og formue 1)	-139 825	-135 252	-137 078	4 573	-126 294
Ordinært rammetilskudd 2)	-193 038	-196 100	-192 464	-3 062	-188 938
herav: fast del	-169 472	-169 472	-169 406	0	-163 929
skjønnsmidler	-400	-400	-400	0	-400
inntektsutjevning	-23 066	-26 128	-22 658	-3 062	-24 410
prosjektskjønnsmidler	-100	-100	0	0	-200
Skatt på eiendom	0	0	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-15 879	-15 040	-14 230	839	-8 813
herav: inv.komp. Reform 97	-353	-350	-340	3	-361
rentekomp. skolebygg	-210	-180	-170	30	-299
rentekomp. skolebygg fra 2009	-87	-85	-80	2	-88
inv.komp. eldreomsorg	-1 292	-1 295	-1 270	-3	-1 382
rentekomp kirkebygg	-53	-50	-50	3	-69
integregringstilskudd					
flyktninger	-12 702	-11 900	-11 240	802	-6 167
andre statlige tilskudd	-1 183	-1 180	-1 080	3	-447
Sum frie disponible inntekter	-348 742	-346 392	-343 772	2 350	-324 045
Renteinntekter og utbytte	-9 695	-8 735	-8 475	960	-9 759
herav: renteinntekter bankinnskudd	-1 204	-715	-525	489	-896
andre renteinntekter	-181	-170	-100	11	-50
utbytte fra Agder Energi	-6 947	-6 950	-6 950	-3	-7 376
renteinntekter formidlingslån	-1 363	-900	-900	463	-1 438
Gevinst finansielle instrumenter (OM)	0	0	0	0	0
Renteutg., provisjoner og andre finansutg.	7 789	7 789	7 939	0	7 722
renteutgifter egne					
herav: investeringslån	6 437	6 589	6 739	152	6 220
renteutgifter formidlingslån	1 350	1 200	1 200	-150	1 502
andre renteutgifter	1	0	0	-1	0
Tap finansielle instrumenter (OM)	0	0	0	0	0
Avdrag på lån (egne investeringslån)	13 105	13 105	13 550	0	12 490
Netto finansinntekter/-utgifter	11 199	12 159	13 014	960	10 453
Til dekn. av tidl. års r-messige merforbruk	2 175	2 174	2 174	-1	0
Til ubundne avsetninger	7 783	2 108	0	-5 675	0
herav: generelle fond	2 108	2 108	0	0	0

Driftsregnskapet (skjema 1A) (beløp i hele 1000 kroner)	Regnskap 2016	Rev. bud. 2016	Budsjett 2016	Avvik fra rev. bud. 2016	Regnskap 2015
<i>enheterenes disposisjonsfond</i>	5 675	0	0	-5 675	0
Til bundne avsetninger	4 593	3 012	726	-1 581	6 110
Bruk av tidl. års r-messige mindreforbruk	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	0	0	0	-701
<i>herav: generelle fond</i>	0	0	0	0	-701
<i>enheterenes disp.fond., enheterne</i>	0	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	-3 106	-3 446	-1 272	-340	-2 603
Netto avsetninger	11 445	3 848	1 628	-7 597	2 806
Overført til investeringsbudsjettet	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	-326 098	-330 385	-329 130	-4 287	-310 787
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	326 098	330 385	329 130	4 287	313 464
Merforbruk (+)/mindreforbruk (-)	0	0	0	0	2 677

Skatt og rammetilskudd

Skatt og rammetilskudd ble budsjettet i tråd med regjeringens forslag til statsbudsjett for 2016. Det var lagt til grunn en nominell skattevekst på 7,4 % fra 2015 til 2016 for primærkommunene. Revidert budsjett for kommunen ble korrigert i henhold til nytt anslag i revidert nasjonalbudsjett for 2016, med en nominell skattevekst på om lag 8,7 %.

Regnskapet for alle landets kommuner viser en skattevekst fra 2015 til 2016 på 9,7 %. Skatteveksten i Tvedestrand var på 10,7 %. Via en nasjonal omfordelingsmodell kompenseres kommuner med lavere skattevekst enn landsgjennomsnittet for en del av differansen. Samlet vekst for skatt og inntekstsutjevning for Tvedestrand var på 8,1 % fra 2015 til 2016.

Regnskapet viser samlede inntekter fra skatt og rammetilskudd på 332 863 000 kroner. Dette er 1 511 000 kroner mer enn budsjettet, og skyldes at nasjonal skattevekst var høyere enn forutsatt. Samlet vekst for skatt og rammetilskudd var på 5,6 % fra 2015 til 2016.

Kommunen ble tildelt 100 000 kroner i ekstra prosjektskjønnsmidler i 2016, dette er inkludert i beløpet i avsnittet ovenfor.

Andre generelle statstilskudd

Andre generelle statstilskudd omfatter rente- og investeringskompensasjon til skolesektoren, kirkeformål og eldreomsorgen, samt integreringstilskudd i forbindelse med mottak av flyktninger. Samlet mottok kommunen 1 994 000 kroner i rente- og investeringskompensasjon, det vil si om lag 34 000 kroner mer enn budsjettet.

I budsjettet var det lagt til grunn at kommunen skulle ta i mot 30 nye flyktninger, samt eventuelle familiejenforeninger. I 2016 bosatte kommunen 31 flyktninger og 8 personer på familiejenforening. Samlede inntekter fra integreringstilskudd for flyktninger var 12 702 000 kroner, mot budsjettet 11 900 000 kroner, det vil si merinntekter på ca. 802 000 kroner.

Renteinntekter og utbytte

Renteinntektene på 2 747 000 kroner er 962 000 kroner høyere enn budsjettet. Dette skyldes i hovedsak renteinntekter på kommunens bankbeholdning (489 000 kroner) samt renteinntekter fra formidlingslån (463 000 kroner). Årsakene til økte renteinntekter på kommunens bankbeholdning er økning i bankbeholdningen og økt rentesats. Rentesatsen kommunen har fått er NIBOR-rente + 70 rentepunkter.

Forklaring på økte renteinntekter på formidlingslån er innfrielse av lån der det har vært store forsinkelsesrenter. Forsinkelsesrenten er p.t 8,5 %. I tillegg er det flere låntakere som benytter seg av ordningen.

Utbytte fra Agder Energi ble på 6 947 000 kroner i 2016, og alt er i tråd med regnskapsforskriftene ført i driftsregnskapet. Beløpet er om lag som forutsatt i opprinnelig budsjett.

Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter

Renteutgifter på lån ble på 7 789 000 kroner, noe som er i tråd med budsjettet. Det er innsparinger på investeringslån med 152 000 kroner, mens det er merutgifter på formidlingslån på 150 000 kroner.

Avdrag på lån

Det ble betalt 13 105 000 kroner i avdrag på investeringslån i 2016. Dette er som budsjettet, og akkurat innenfor regnskapsforskriftens bestemmelser om minimumsavdrag.

Avsetninger og bruk av avsetninger

Avsetninger til og bruk av bundne fond gjelder i hovedsak øremerkede midler en har mottatt fra andre, samt selvkostområder. Mottatte øremerkede midler som ikke er benyttet innen årets utgang må avsettes til bundne fond for tilbakebetaling eller bruk senere år.

Det er avsatt 1 581 000 kroner mer enn budsjettet til bundne fond, og dette knytter seg i hovedsak til selvkostområdene. Innen avløpområdet er det avsatt 2 756 000 kroner, 1 550 000 kroner mer enn budsjettet.

Det er brukt 340 000 kroner mindre av bundne fond enn budsjettet. Mindre bruk av fond innen selvkostområde vann (budsjettet bruk 834 000 kroner, mens brukt 515 000 kroner) er hovedårsaken til dette. Innen selvkostområdet feiling ble det brukt 49 000 kroner av bundet fond, det var 31 000 kroner mer enn budsjettet. På den annen side ble det brukt 184 000 kroner mindre av selvkostfond byggesak enn det som var budsjettet.

Hovedårsaken til avvikene innen vann og avløp er innsparinger i enheten Teknisk drift og lavere kalkulasjonsrente enn budsjettet.

Det er dekket inn 2 175 000 kroner av tidligere års merforbruk. Etter regnskap 2016 gjenstår et underskudd på 2 677 000 kroner.

I 2016 ble det avsatt 5 675 000 kroner til enhetenes disposisjonsfond. Beløpet burde dette vært 288 000 kroner høyere (strykningsbestemmelser), jf. kommunens styringssystem. Styringssystemet innebærer blant annet at enhetene kan avsette til disposisjonsfond ved innsparinger og bruke av sine disposisjonsfond for å dekke merforbruk. Som følge av kommunens vanskelige økonomiske situasjon, vedtok kommunestyret i budsjettkontrollen pr. 1. tertial 2013 å fryse fondene. Vedtaket gjelder til nytt vedtak er fattet.

Overført til investeringsregnskapet

Kommunen kan velge å bruke driftsmidler til finansiering av utgifter i investeringsregnskapet. Det er ikke gjort i Tvedestrand i 2016.

Til fordeling drift/sum fordelt til drift

Beløpet på linjen "Til fordeling drift" angir hvor mye som er tilgjengelig for enhetene, ansvar 275 Kirke og trossamfunn, samt øvrige fellesområder.

8.2.2 Ansvarsområdene 210-283

Tabellen som følger viser netto driftsutgifter for de ulike ansvarsområdene. I siste kolonne i tabellen viser budsjettavviket i prosent av netto driftsutgifter i revidert budsjett. Den enkelte enhets netto driftsutgifter er alle utgifter fratrukket alle inntekter i enheten.

Tabell 10: Netto driftsutgifter fordelt på ansvarsområdene

Til fordeling drift (skjema 1B)	Regnskap 2016	Rev. bud. 2016	Budsjett 2016	Avvik fra rev. bud. 2016	Avvik i % fra rev. bud. 2017	Regnskap 2015
Til fordeling drift (fra skjema 1A)	326 098	330 385	329 130	4 287	1,3 %	313 465
Fordelt slik:						
210 Rådmann og politiske st.organer	19 045	19 598	19 565	553	2,8 %	22 799
215 Administrativ støtteenhet	11 481	12 002	11 737	521	4,3 %	10 984
229 Tvedestrandskolen	71 497	72 805	70 613	1 308	1,8 %	70 295
230 Barnehageenheten	38 157	38 599	38 215	442	1,1 %	36 388
240 Plan, miljø og eiendom	20 410	20 774	20 588	364	1,8 %	20 924
245 Teknisk drift	3 069	4 311	4 165	1 242	28,8 %	420
250 Omsorg og rehabilitering	83 702	82 337	80 529	-1 365	-1,7 %	82 306
255 Oppfølgingsenheten	30 182	31 171	30 876	989	3,2 %	30 026
260 Familiehuset - RBU	23 926	24 470	24 307	544	2,2 %	19 471
265 NAV	22 996	21 851	22 782	-1 145	-5,2 %	17 486
275 Kirke og trossamfunn	4 321	4 482	4 482	161	3,6 %	4 542
Till.bev., lønnsoppgj.,						
280 premieavvik	-3 009	-2 335	1 271	674	-28,9 %	-1 782
282 Tiltakspakka	-120	-120	0	0	-0,4 %	0
283 Byløft	440	440	0	0	0,1 %	-393

Enhetene, ansvar 210-265

I budsjettkontrollen pr. 1. tertial 2016 ble det antydnet et samlet merforbruk i enhetene i 2016 på 3 830 000 kroner. Omsorg og rehabilitering (2 600 000 kroner), Familiehuset – Ressurssenter for barn og unge (1 150 000 kroner) og NAV (150 000 kroner) var enhetene som varslet om merforbruk. Administrativ støtteenhet (70 000 kroner) meldte om forventet innsparing.

I budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2016 var enhetenes samlede anslag på merforbruk i 2016 redusert til 3 200 000 kroner. Det var Omsorg og rehabilitering (2 500 000 kroner), Familiehuset – Ressurssenter for barn og unge (850 000 kroner) og NAV (800 000 kroner) som anslo merforbruk. Administrativ støtteenhet (90 000 kroner), Teknisk drift (160 000 kroner), Tvedestrandskolen (300 000 kroner), Plan, Miljø og eiendom (400 000 kroner) forventet innsparinger.

Resultatet for enhetene samlet ble et mindreforbruk på 3 452 000 kroner. Det er åtte enheter som har innsparinger på samlet 5 962 000 kroner. To enheter har merforbruk på 2 510 000 kroner.

I lys av at kommunen ble plassert på ROBEK-lista våren 2016, så kan effekten av dette blitt forsiktig drift av enhetene. Det har vært fokus på nøktern drift og enhetene har fulgt opp anmodningen om forsiktighet. I tillegg til stram styring er forklaringen også forhold utenfor enhetenes styring. Dette kan være ekstra tilskuddsmidler (f.eks tilskudd til ressurskrevende brukere), vakanser, vikarer i lavere avlønning etc.

Nedenfor følger en kort omtale av hver enhet, der hovedpunktene fra økonomiometalene er tatt med. Det vises til enhetenes årsrapporter senere i dokumentet for ytterligere omtale.

Rådmann og politiske styringsorganer hadde et mindreforbruk på 553 000 kroner. Årsaken til dette er innsparinger som følge av vakanser, sykepengeinntekter samt innsparing på kulturområdet med badeparken. I tillegg kommer andre innsparinger på ulike områder.

Innsparingen på 521 000 kroner i Administrativ støtteenhet skyldes blant annet at stillingen som biblioteksjef ikke ble besatt i henhold til planen. Det ble i tillegg iverksatt tiltak for innsparinger på diverse felles driftsutgifter.

Tvedestrandskolen har hatt et mindreforbruk på 1 308 000 kroner. Grunnen til dette kan oppsummeres med reduserte lønnsutgifter (vakanser, lavere avlønning etc.), ekstra gjesteelevinntekter, redusert bruk av midler til spesialundervisning og merutgifter til skoleskyss. Alle skolene hadde innsparinger. Noen skoler har fått ekstrabevilgninger gjennom året.

Barnehageenheten har hatt en innsparing på 442 000 kroner. Innsparing i de kommunale barnehagene forklarer 352 000 kroner av dette. Tilskudd til private barnehager (inklusive moderasjonsordninger for foreldrebetaling) og gjestebarnoppgjør har merutgift på 18 000 kroner, mens det er brukt 90 000 kroner mindre på spesialpedagogiske tiltak og assistenthjelp enn budsjettet.

Plan, miljø og eiendom har hatt et mindreforbruk på 364 000 kroner. Kart og oppmåling har hatt høy aktivitet med merinntekter, som gir innsparing på 584 000 kroner. Renhold har hatt mindre vikarbruk og stram drift med innsparing på 306 000 kroner. Det har også vært innsparinger på brygger og havner. Ellers har strømbudsjett, byggesaksbehandling og andre budsjettposter hatt overskridelser på sine budsjetter.

Teknisk drift hadde en innsparing på 1 242 000 kroner. Som følge av vakante stillinger og vakanser ved sykdom, utrykninger for vaktmannskaper har det vært innsparinger. Det har også vært økte inntekter på noen poster, inklusive selvkostområdene. På vann og avløpsfeltet er det merforbruk på rehabiliteringsplanen, men innsparing på utarbeiding av ny hovedplan. Enheten har merforbruk til interkommunalt brannvesen, kommunale veier og gatelys og tilskudd til båtselskapet.

Omsorg og rehabilitering har et merforbruk på 1 365 000 kroner. Merforbruket er godt under det som var forventet i 1. og 2. tertial. Hovedårsakene er merforbruk på lønn og svikt i inntektene. På lønnsområdet har det vært innsparinger på fastlønn blant annet pga. vakanser. Det har på den annen side vært merforbruk på ferievikar, annen vikar og overtid. Samlet på lønnsområdet (lønn og sykepengerefusjon) har det vært merforbruk på 634 000 kroner. Samlet overforbruk på drift som medisinsk forbruksmaterieell, matvarer, kurs- og opplæring og konsulenttenester mv. har vært 888 000 kroner. Inntektene har samlet sett gitt positivt avvik på 157 000 kroner, dette blant annet pga. merinntekt fra utleie av ledig sykehjemsplasser til Arendal kommune, inntekter fra kost og statlige refusjoner.

Oppfølgingsenheten har hatt en innsparing på 989 000 kroner. I hovedsak skyldes innsparingen økte inntekter og ubrukte midler på kjøp av private tjenester og lisenser angående velferdsteknologi. Innen enhetens tjenestoområder er det store forskjeller. Avlastningstjenesten har et merforbruk på ca. 600 000 kroner på lønn og bofellesskapet et merforbruk på 115 000 kroner på lønn. For øvrig har disse tjenestene fått en merinntekt på ca. 400 000 kroner for ressurskrevende brukere. Området for aktivitet og arbeidstrening viser underforbruk på ca. 80 000 kroner, som blant annet skyldes ekstra tilskudd og salg av plasser på Gården. Psykisk helse, rus og avhengighet har et underforbruk på ca. 350 000 kroner pga. vakanser, restriktiv holdning til innleie av vikarer og kjøp av private tjenester.

Familiehuset - RBU hadde en innsparing på 544 000 kroner. Det har vært innsparinger ved helsestasjon på til sammen 479 000 kroner, ved barnevernstjenesten 997 000 kroner og ved helse- og omsorgstjenesten på 178 000 kroner og andre tjenester 100 000 kroner. På den annen side har det vært svikt i inntjening angående kommunale leger og brukerbetalinger for kommunale tjenester på 1 200 000 kroner.

NAV har hatt et merforbruk på 1 145 000 kroner. Dette skyldes i hovedsak administrasjonstilskudd til Arendal Voksenopplæring (780 000 kroner), mer stønadsutbetaling til brukerrettede ytelser grunnet endringer i arbeidsmarkedet (896 000 kroner) og økte kostnader ved ombygninger (66 000 kroner). Det har imidlertid vært mindreforbruk på bruk av vikarer for ansatte og lavere introduksjonsstønad på grunn av bosetting av flyktninger senere på året.

Ansvar 275 Kirke og trossamfunn

Bevilgningen omfatter tilskudd til Tvedestrand kirkelige fellesråd og tilskudd til registrerte tros- og livssynssamfunn. Utgiftene til sistnevnte er 161 000 kroner lavere enn budsjettet. Tilskuddene beregnes med utgangspunkt i kommunens tilskudd til Den norske kirke, medlemstall i Den norske kirke, samt antall personer bosatt i Tvedestrand som er registrert som medlemmer i tros- og livssynssamfunn.

Ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik

Samlet er det et mindreforbruk på ansvarsområdet på 674 000 kroner. Det største mindreforbruket er på årets premieavvik pensjon med 624 000 kroner. Videre er det innsparinger på lønnsoppgjør og kompetanseheving mv. på 246 000 kroner. På den annen side er det bokført tap på fordringer og avsetning til tap på fordringer på 143 000 kroner mer enn budsjettet og merutgifter til taksering av eiendommer på ca. 37 000 kroner.

Ansvar 282 Statlig tiltakspakke

Tvedestrand kommune fikk tilsagn om statlig tiltakspakke på totalt 2 035 000 kroner. Midlene har gått til vedlikehold av kommunens eiendom. Mesteparten av midlene er brukt til oppussing og vedlikehold av barnehager (Lyngbakken) og skoler (Holt, Middelskolen, Dypvåg, Songe, Lyngmyr). En god del har gått til oppussing av ulike deler av Strannasenteret. Det har også vært gjort vedlikehold på administrasjonsbygget og rådhuset. Restbeløpet er overført 2017 for slutføring av påbegynte prosjekter.

Ansvar 283 Byløft

Byløft ble formelt avsluttet i 2015, men den praktiske gjennomføringen av enkelte tiltak ble slutført i 2016. Av den grunn ble 495 000 kroner av tilskuddsmidlene avsatt til bundne driftsfond, slik at de kunne finansiere 2016-aktiviteten. Aktiviteten i 2016 kom på 440 000 kroner og det ble innhentet midler tilsvarende dette beløpet. De resterende 55 000 kroner er satt av til bruk i 2017. Det vises til egne saker til kommunestyret for en rapportering av gjennomførte Byløft-tiltak.

8.3 Investeringsregnskapet, inklusive avvik

I kommunens regnskap for 2016 (note 6) er det en detaljert oversikt over alle investeringsprosjektene. I årsmeldingen omtales kun noen av dem.

Avsluttede prosjekter

Det var 23 prosjekter som ble avsluttet i 2016, noen av disse med avvik mellom budsjett og regnskap. Gjennom tertialrapportene prøver en å tilpasse kostnadsrammen og det aktuelle års bevilgning til behovet. Likevel vil det bli avvik når regnskapet gjøres opp.

Det største prosjektet som ble avsluttet i 2016 Byløft/Hovedgata-Holgata. Samlede utgifter i prosjektet er 18 867 000 kroner, 6 416 000 kroner under budsjettet. Andre store prosjekter er grunnerverv på Grenstøl og kjøp av bygg og eiendom Fagelektro og Tjenna legekantor.

Prosjekter som ble avsluttet i 2016 hadde en samlet innsparing i forhold til budsjett på om lag 8 239 000 kroner. Den største innsparingen er som nevnt prosjekt Byløft/Hovedgata-Holgata.

Øvrige avsluttede prosjekter har mindre avvik mellom budsjett og regnskap.

Ikke avsluttede prosjekter

Næringsareal og kommunal infrastruktur på Grendstøl har den største utgiften i kommunens regnskap for ikke avsluttede prosjekter i 2016. Ny barneskole og Mjåvann idrettshall har vært prosjekter i oppstartsfasen i 2016 og det har medgått noen utgifter til disse. I tillegg kommer arbeid knyttet til infrastruktur innen vei, vann, avløp mv. til nytt boligfelt på Tangenheia. Her har kommunen har en utbyggingsavtale med et privat firma, og dette firmaet har prosjektledelsen. Utgiftene finansieres ved

anleggsbidrag fra det private selskapet. Kommunen er eier av infrastrukturen. Det er for øvrig flere utbyggingsavtaler knyttet til boligfelt i kommunen.

På flere prosjekter er det tidsforskyvninger. Det er hovedårsaken til at kommunen ved utgangen av 2016 hadde 26 217 000 kroner i ubrukte lånemidler knyttet til investeringer. Avvik mellom budsjett og regnskap i 2016 må justeres inn i bevilgningene i budsjettet for 2017. Kommunestyret behandlet egen sak om dette i mars 2017.

8.4 Finansforvaltning

Gjennom 2016 er det rapportert på kommunens finansforvaltning i budsjettkontrollene. Det vises til kommunestyresakene 86/2016 og 128/2016. I denne årsmeldingen vises nøkkeltall ved utgangen av 2015 og hvert tertial i 2016.

Kommunens finansreglement ble vedtatt av kommunestyret i sak 93/2014.

Innskudd/plasseringer

Tabell 11: Innskudd og plasseringer

	31.12.2015		30.04.2016		31.08.2016		31.12.2016	
	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%
Innskudd hos hovedbankforbindelse	33,6	100,0	96,9	100,0	79,6	100,0	63,2	100,0
Sparebanken Sør								
Innskudd i andre banker	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	33,6	100,0	96,9	100,0	79,6	100,0	63,2	100,0
Gj.sn. sum ved utgangen av hver måned, pr.	42,8	---	35,2	---	61,5	---	65,6	---
Avkastning siden 31.12.2015 (% regnet av gj.sn. over)	---	2,1	---	1,06	---	1,16	---	1,84
Til sammenligning: 3 mnd. NIBOR	---	1,3	---	1,06	---	1,04	---	1,07
Bekreftelse på enkelteksponering <3 % av forvaltningskapital	OK		OK		OK		OK	
Spesifisering av evt. tidsinnskudd og/eller rentebindinger:								
- ingen								

Innskuddsbeløpene i tabellen over angir den samlede bankbeholdning kommunen har. Deler av dette er bundet opp i skattetrekkkonto og en egen konto knyttet til utbetaling av formidlingslån. Innestående varierer gjennom året.

Som det fremkommer av tabellen over var beholdningen høy ved utgangen av 1. tertial. Det skyldes at formidlingslånet og hoveddelen av investeringslånet for 2016 ble tatt opp i mars og april.

Rentebetingelsene på kommunens konsernkonto tar utgangspunkt i NIBOR-renten, men en har et påslag på et gitt antall rentepunkter. Påslaget var 70 rentepunkter i hele 2015 og 2016. Pr. 31.12.2016 var innskuddsrenten 1,87 % (1,73 % pr. 31.12.2015). Utenom konsernkontoen har kommunen en sær- vilkårskonto som samme dato hadde rentebetingelser på 1,17 % (1,4 % pr. 31.12.2015). Det er ingen bindinger knyttet til særvilkårskontoen. Siden rentebetingelsene på konsernkontoen i store deler av 2016 har vært bedre enn på særvilkårskontoen, har kommunens midler vært plassert på konsernkontoen.

Gjennom året varierer likviditeten relativt mye, da utbetalinger og innbetalinger kommer ujevnt. Det er dermed behov for en driftskonto som tidvis har relativt store innestående beløp. Krav til avkastning på kommunens innskudd må derfor være begrenset. Dersom en hadde hatt kapasitet til å følge likviditeten gjennom året nøyer, hadde det nok vært mulig å gjennomføre kortsiktige plasseringer som kunne ha gitt noe mer avkastning. En slik finansforvaltning er ressurskrevende. Det generelle rentenivået var lavere i 2016 enn i 2015, og kommunens avkastning har sunket fra 2015 til 2016.

Rådmannen ser ikke at det har skjedd vesentlige endringer i markedet som påvirker kommunens risikoeksponering. Forvaltningen av driftslikvidene er også innenfor rammene i finansreglementet.

Tvedestrand kommune har for tiden ikke langsiktige finansielle aktiva. Som langsiktige finansielle aktiva regnes ubundne fondsmidler som ikke planlegges brukt de nærmeste fire årene.

Gjeldsporteføljen

Tabell 12: Gjeldsporteføljen

	31.12.2015		30.04.2016		31.08.2016		31.12.2016	
	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%
Lån med p.t.-rente	146,4	43,7	156,8	39,1	154,7	39,1	160,5	41,0
Lån med NIBOR-basert rente	0	0	0	0	0	0	0	
Lån med fastrente	188,6	56,3	244,1	60,9	241,4	60,9	231,1	59,0
Finansiell leasing	0	0	0	0	0	0	0	0
Samlet langsiktig gjeld	334,9	100,0	400,9	100,0	396,0	100,0	391,6	100,0
Vektet p.t.-rente, Kommunalbanken	---	1,87	---	1,65	---	1,65	---	1,70
Vektet p.t.-rente, KLP/Kommunekreditt	---	2,33	---	2,00	---	*)	---	*)
Vektet rente, Husbanken	---	2,12	---	1,74	---	1,68	---	1,62
Største løpende enkeltlån	51,5		56,6		56,6		55,6	
Antall løpende enkeltlån	16		17		17		18	

*) Pr 31.12. har kommunen ikke lån med p.t.-rente i KLP/Kommunekreditt. Sats pr p.t.-renten er derfor ikke kjent.

Tabell 13: Spesifikasjon av lån med fastrente

Spesifikasjon av lån med fastrente					
Lånenr.	Långiver	Mill. NOK	Rente (%)	Bindingstid i år	Utløp av binding
20060678	Kommunalbanken	13,3	4,78	10	15.02.2017
20120615	Kommunalbanken	17,6	2,94	5	12.12.2017
20120616	Kommunalbanken	38,5	1,51	3	17.12.2018
20130154	Kommunalbanken	29,1	2,12	5	06.04.2020
20140173	Kommunalbanken	22,8	2,42	3	28.03.2017
20160197	Kommunalbanken	55,6	1,53	3	23.04.2019
8317.50.33249	KLP Kommunekreditt	10,9	2,05	3	20.12.2019
8317.53.61513	KLP Kommunekreditt	22,2	2,25	3	11.12.2017
8317.53.85080	KLP Kommunekreditt	21,2	1,77	5	28.04.2020
Sum		231,1			

I opprinnelig budsjett for 2016 var låneopptak til finansiering av investeringer fastsatt til 56 571 000 kroner, og dette lånet ble tatt opp i Kommunalbanken i april. I k-sak 31- 2016, overføring av ubrukte investeringsmidler ble det vedtatt overført 21 992 000 kroner fra 2015 til 2016 og budsjettet ble endret deretter. Det er innfridd et lån i KLP Kommunekreditt tidlig i 2016, for å redusere lån med høyere renter samt opprettholde krav til minimumsavdrag. (Resten av minimumsavdraget ble innbetalt i desember 2016).

I budsjettet for 2016 var det forutsatt tatt opp 12 000 000 kroner i formidlingslån i Husbanken. Lånet ble tatt opp i april. På grunn av stor innsøking og ledige midler i Husbanken ble det vedtatt å låne inn ytterligere 8 000 000 kroner.

Av tabellen angående gjeldsporteføljen ser en at det ved utgangen av siste tertial har vært 18 aktive lån. Fem av disse er formidlingslån i Husbanken, mens resterende er lån i Kommunalbanken og KLP

Kommunekreditt. Det har vært en økning med netto to lån fra 2015. Det har vært en trend de siste årene at antall løpende lån blir redusert, noe som bidrar til å forenkle og lette den løpende oppfølgingen. Av hensyn til risikospredning ved bruk av fastrentebetingelser må det likevel være et visst antall lån.

Utviklingen i kommunens lånegjeld i 2016 kan illustreres slik (beløp i mill. kroner):

Tabell 14: Utvikling i lånegjeld

Beløp i mill. kroner	31.12.2014	31.12.2015	Nye lån i 2016	Nedbetalt i 2016	31.12.2016	Økning i 2016
Investeringslån	248,2	263,3	56,6	13,1	306,8	43,5
Formidlingslån	69,3	71,6	20,0	6,8	84,8	13,2
Sum	317,5	334,9	76,6	19,9	391,6	56,7

Som en ser av tabellen øker gjelden fra 2015 til 2016. Ved utgangen av 2016 var brutto lånegjeld pr. innbygger 64 610 kroner. Dette er en økning på 8 920 kroner fra 2015. Beløpene er inklusive ubrukte lånemidler.

Ved inngangen av 2016 var p.t.-renten 1,87 % i Kommunalbanken og 2,33 % i KLP Kommunekreditt. Ved utgangen av året var rentenivået 1,70 % i Kommunalbanken mens det som sagt ikke er kjent p.t.-rente for KLP Kommunekreditt. Lånerenten i Husbanken har variert fra 1,785 % til 1,510 % gjennom året. Pr. 31.12.2016 er fordelingen av låneporteføljen på de tre bankene slik:

- Husbanken 21,7 %,
- Kommunalbanken 64,5 %,
- KLP Kommunekreditt 13,8 %.

Av tabellen over fremgår det at det er relativt god spredning på forfallstidspunktene for lånene med fastrente. Gjeldende finansreglement angir maksimal rentebindingstid til fem år. Før dette reglementet ble vedtatt var det for to av lånene avtalt rentebindingstid ut over dette. Rådmannen ser likevel ingen grunn til å gjøre noe med det.

Med unntak av to lån, har lånene med rentebinding en rentesats som er høyere enn p.t.-renten i Kommunalbanken. Avgjørelsene om fastrente tas med den hensikt å sikre kommunens utgiftsside fremover. De siste årene har det vært store endringer i rentemarkedet, dette må tas med i vurderingene av om binding av renten var fornuftig eller ei. Finansreglementet angir at minimum 30 % og maksimum 70 % av lånene skal ha fastrente. Av kommunens samlede lånebeløp er det 59 % som har fastrentebetingelser ved utgangen av 2016. Dette er med andre ord innenfor reglementets bestemmelser.

Alle formidlingslånene har flytende rente, dette er i tråd med finansreglementet. Dersom en ser på investeringslånene isolert, er det rentebinding på 75,4 % av lånesummen.

Alle eksisterende lån løper til de gradvis er nedbetalt av kommunen. Videre er de tre låneinstitusjonene kommunen benytter solide selskaper. Det bør derfor ikke være noen risiko knyttet til fremtidig finansieringsbehov.

Ved utgangen av 2016 var fire av lånene bulletlån. Det innebærer at hele lånesummen kan innfris ved endelig forfall, men det er også mulig å betale ned på lånesummen underveis. Renter betales hvert år. Årsaken til at en de siste årene har inngått avtaler om bulletlån, er blant annet at det da blir lettere å tilpasse nedbetalingen til kommunens vedtatte budsjett for betaling av avdrag.

Rådmannen anser at det ikke har skjedd noen endring i kommunens risikoeksponering på området siste tertial. Ut over de omtalte avvikene på rentebindingstid er det ikke registrert avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet. Kommunens finansreglement skal vedtas av

kommunestyret minst en gang i hver periode. Finansreglementet bør derfor gjennomgå på nytt og revideres der det er hensiktsmessig.

Likviditet

Kommunen har hatt god nok likviditet til å dekke de løpende utbetalingene de senere årene, men periodevis er likviditeten noe anstrengt. Opptaket av hoveddelen av investeringslånet i 2016 ble tatt tidlig på året. Dette ble gjort dels for å sikre likviditeten, og dels fordi en fikk bedre avkastning ved plassering i bank enn det en måtte betale i lånerente.

Ved utgangen av 2016 hadde kommunen 36,8 mill. kroner i ubrukte lånemidler, 20 mill. kroner i bundne fond (drift og investering) og 8,2 mill. kroner i disposisjonsfond (drift og investering). Til sammen er dette 65 mill. kroner. Tilsvarende beløp ved utgangen av 2015 var 42,3 mill. kroner. Det har vært økning både i ubrukte lånemidler, bundne fond og disposisjonsfond. Denne type midler bidrar til å styrke likviditeten til kommunen.

Ved utgangen av 2016 har Tvedestrand et positivt netto premieavvik på 30,7 mill. kroner, dette er netto 1,4 mill. kroner lavere enn ved utgangen av 2015. Premieavviket svekker likviditeten, siden en har betalt mer til pensjonskassene enn det som er utgiftsført i regnskapet. Premieavviket utgiftsføres med 1/15 hvert år for avvik oppstått til og med i 2010. Avvik fra 2011 til 2013 skal utgiftsføres med 1/10 hvert år, mens det fra 2014 skal benyttes 1/7. Det forventes at netto premieavvik vil øke i 2017, vedtatt budsjett og regnskapstall pr. 2016 indikerer en økning på 9 mill. kroner. Premieavviket utgjør et betydelig likviditetsproblem i både Tvedestrand og kommunesektoren for øvrig.

Kommunestyret vedtok i desember 2014 å søke banken om trekkrettigheter (kassakreditt) på inntil 30 mill. kroner. Søknaden ble innvilget i 2015. Kassakreditten har vært benyttet et par dager i mars 2016. Trukket beløp har vært relativt lite og det betales rente kun når trekkrettighetene har vært benyttet. For 2016 utgjorde rentebeløpet 1 411 kroner.

8.5 Finansielle nøkkeltall

Medio mars 2017 publiserte Statistisk sentralbyrå (SSB) foreløpige KOSTRA-tall for 2016. I tabellen under har en gjengitt noen finansielle nøkkeltall både for Tvedestrand, kommunegruppe 10 som Tvedestrand er en del av, Aust-Agder og alle kommunene i landet. I tillegg har en gjengitt endelige tall for Tvedestrand for de siste årene, slik at en kan se utviklingen.

Tabell 15: Finansielle nøkkeltall, konserntall

KOSTRA nøkkeltall	Endelige tall for Tvedestrand				Foreløpige tall for 2016			
	2012	2013	2014	2015	Tvede - strand	Gj.sn. kom- gruppe 10	Gj.sn. A-Agder	Gj.sn. alle Kommuner unntatt Oslo
Netto driftsres. i % av brutto driftsinntekter	0,4	0,9	-0,8	0	2,5	3,3	3,7	4,1
Arbeidskapital ekskl. premieavvik i % av brutto driftsinntekter	-0,4	-0,4	-2,4	0,1	5,7	24,3	16,5	21,3
Frie inntekter i kroner pr. innbygger	46 077	48 785	51 004	52 383	54 993	51 943	51 387	52 141
Netto lånegjeld i kroner pr. innbygger (konsern)	33 136	35 578	37 994	39 179	45 389	56 198	74 949	65 562

Netto driftsresultatet er omtalt tidligere i årsmeldingen.

Arbeidskapital er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, og er et uttrykk for kommunens likviditet. Med likviditet menes evnen til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller. I tidligere år har arbeidskapitalen vært svak. En ser av oversikten at arbeidskapitalen er økt fra 2015 til 2016.

Med frie inntekter menes inntekter kommunen kan disponere uten andre bindinger enn gjeldende lover og forskrifter. Skatt på inntekt og formue og rammetilskudd fra staten utgjør mesteparten av disse inntektene. Fra 2015 til 2016 øker inntektene pr. innbygger med 5 % for Tvedestrand. Dette er på samme nivå som sammenlignbar kommunegruppe, men høyere prosentvis vekst enn landet for øvrig (uten Oslo).

Med netto lånegjeld menes langsiktig lånegjeld fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. Kommunens investeringsnivå har tidligere vært lavt, men har økt noe etter 2012, noe som skyldes økt investeringsnivå og at kommunen de siste årene kun har betalt minimumsavdrag på investeringslånene. Kommunen har lavere lånegjeld pr. innbygger enn de grupperinger en sammenligner seg med.

KOSTRA-tall angående selve tjenesteproduksjonen vil en komme tilbake til i forbindelse med handlingsplanen for 2018-2021.

DEL 2 – ENHETENES ÅRSRAPPORTER

1.1 Ansvar 210 Rådmann og politiske styringsorgan

TJENESTEOMRÅDER

Politisk virksomhet, revisjon og kontrollorganer, rådmann og stab, diverse fellesutgifter, salgs- og skjenkebevilgninger, koordinerende funksjon, interkommunal kommuneoverlege med Risør som vertskommune, beredskap, interkommunal IKT-DDØ, kultur, frivilligsentral og næring.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg.	Netto driftsutgifter				
Regnskap	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
21 613	19 565	19 598	19 045	553	2,8

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Samlet er det en innsparing på ansvarsområdet på 553 000 kroner i 2016. De viktigste forklaringene er nevnt under, i tillegg er det flere mindre avvik på ulike områder:

- Innsparing hos rådmann og stab med 470 000 kroner som følge av vakanser og sykepengeinntekter.
- Merutgift på 150 000 kroner til juridisk bistand for kommunal virksomhet og gebyrer vedrørende legater.
- Merutgift på 50 000 kroner til fast kriseteam. Dette skyldes at det i 2016 ble utbetalt fast godtgjørelse for to år (2015 og 2016).
- Innsparing innen kulturformål med 80 000 kroner. Dette er i hovedsak tilskudd til ulike aktiviteter og kjøp av tjenester.
- Innsparing og merinntekt på 58 000 kroner innen skjenkebevilling og bevilgningskontroll.
- Merutgifter på 200 000 kroner til felles IKT-drift i DDØ, men innsparing på 100 000 kroner i andre deler av IKT-driften.

I budsjettkontrollen pr. 2. tertial ble det anslått at ansvarsområdet samlet skulle gå i balanse, mens resultatet altså ble betydelig bedre enn det. Hovedårsaken til at resultatet ble bedre enn tertialrapporten viste, er at kulturområdet inklusive badeparken samlet har en innsparing, mens en i tertialrapporten hadde anslått inntektssvikt på 100 000 kroner. I tertialrapporten hadde en heller ikke regnet med mindre innsparinger på ulike områder, det har summert seg til et større beløp. Rådmannen har hatt fokus på en nøktern drift, blant annet med i bakgrunn i at kommunen er på ROBEK-listen.

Antall årsverkshjemler i vedtatt budsjett 2016 var 9,7. Det ble ikke vedtatt endringer gjennom året.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING**Aktivitetsnivå – måltall og resultat**

Tjenesteområde	Volum/aktivitet, måltall	Volum/aktivitet, resultat
Politiske styringsorgan, rådmann, koordinerende funksjon og fellesutgifter fordelt slik: - Politiske organ inkl. kontrollutvalg, eldreråd, råd for funksjonshemmede, innvandrerråd - Rådmann - Koordinerende funksjon - Kommuneoverlege - Fellesutgifter	Netto utgiftsramme på kr. 9,592 mill. Ordfører 1,0 årsverk, varaordfører 0,2 årsverk og øvrige politiske ledere 0,2 årsverk. Gjennomføre 8 politiske møter under i året pluss 1 fellesmøte i Østre Agder. Organiserer valg annethvert år. Neste valg er Stortingsvalget i 2017. Antall møter under ble økt med én gjennom kommunestyrets vedtak. Rådmann, ass. rådmann, én rådgiver og politisk sekretariat totalt 3,5 årsverk. Overordnet strategisk ledelse, ressurs- og økonomistyring og personalledelse, samt planlegging, beredskap, kommunikasjon og drift av kommunen. Salgs- og skjenkebevilgningssaker. Rådgiver 0,6 årsverk. Redusert med 0,1 årsverk fra 2015. Systemansvarlig IP (individuell plan) og velferdsteknologi. Arbeider på systemnivå inn mot alle enheter. Funksjonen som folkehelsekoordinator må finnes annen løsning på fra 1.1.2016. Interkommunal kommuneoverlegestilling med Risør på 0,6 årsverk. Utgifter til kriseteamet mm. Hovedtillitsvalgte (fire arbeidstakerorganisasjoner; utvalg for hovedtillitsvalgte) 1,5 årsverk og hovedverneombud 0,2 årsverk. Medlemskontingenter KS, Østre Agder, Agder felles-prosjekter, Kyst- og fjordkommunenettverk KS, Eiendoms-skatteforum KS, Rådmannsforum KS, NHS m.fl. Interkommunal innkjøpsordning; OFA, samhandlingskoordinator Østre Agder og advokatutgifter.	Nettoutgift på 9,175 mill. kroner. Det ble avholdt 11 kommunestyremøter i 2016. Ett av møtene gjaldt avtale med avtroppende rådmann, mens ett gjaldt ansettelse av ny rådmann. Det ble avholdt ett felles kommunestyremøte med; Gjerstad, Risør, Arendal og Tvedestrand kommuner angående kommunereformen. Kommunestyret behandlet 163 saker i 2016, mot 184 saker i 2015. Kommunevalget i 2015 medførte ekstra saker. Gjennomført overordnet ledelse og drift av kommunen. Redusert kapasitet som følge av vakanser og sykefravær. Planlagt beredskapsøvelse ble i samråd med fylkesmannen utsatt til 2017. Arbeidet som planlagt. Enhetsleder for Familiehuset var folkehelsekoordinator fra 1.1.2016. Jobber som planlagt. Aktiv i relevante tjenesteområder i kommunen. Aktivitet som planlagt, men det er brukt mer midler på juridisk bistand pga. kompliserte personalsaker og etablering av 2 stiftelser til erstatning for mange tidligere legat. Nettoutgiften i revidert budsjett var på 6,744 mill. kroner, mens regnskapet viste på 6,839 mill. kroner. Gjennomført driften som planlagt. Stort fokus på gjennomføring av vedtatte prosjekter. Interkommunal
IKT	Netto utgiftsramme på kr. 6,922 mill. Interkommunal IKT-enhet på Vegårshei som dekker drift av IKT i de 5 kommunene i øst-regionen med i underkant av 3 000 brukere (inkl. elever). Totalt 16 årsverk i den interkommunale IKT-enheten (DDØ); økning på 2 årsverk i 2016 knyttet til ordinær drift og utvikling. Driftsutgifter for alle kommunale	Nettoutgiften i revidert budsjett var på 6,744 mill. kroner, mens regnskapet viste på 6,839 mill. kroner. Gjennomført driften som planlagt. Stort fokus på gjennomføring av vedtatte prosjekter. Interkommunal

Tjenesteområde	Volum/aktivitet, måltall	Volum/aktivitet, resultat
	fagsystemer innenfor IKT.	IKT-enhet har arbeidet med digitaliseringsstrategi for kommunene.
Næring	Samlet netto utgiftsramme på kr.1,024 mill. Nærings- og stedsrådgiver 1,0 årsverk fra 1.4.16 (økning på 0,5 årsverk) Tilskudd til interkommunalt næringsfond øst-regionen kr. 174.000, utgifter etablerersenteret kr. 75.000,- og turistinformasjon samlet med kr. 139.000,-.	Nettoutgift på 0,922 mill. kroner. Næringssjef i 100 % stilling ble ansatt fra medio august. Det ble bl.a. jobbet med næringspolitisk handlingsplan, næringsfondet i østregionen og forberedende arbeid for utvikling av næringsarealer. Næringssjef har også besøkt mange lokale bedrifter.
Frivilligsentral		I 2016 ble badeparken utvidet, finansiert av gave fra Gjensidigestiftelsen. Kommunen fikk 300 000 kroner i tilskudd til et barnefattigdomsprosjekt, samt 100 000 kroner til arbeid med mindreårige asylsøkere i mottak. Det er i tillegg arbeidet med mange mindre prosjekter. Utlånsentralen har om lag 10 000 utlån pr. år. Gjensidigestiftelsen bevilget i desember ytterligere 480.000 kroner til badeparken. Midlene vil bli benyttet i 2017.

I budsjettet var det ikke angitt måltall innen kulturområdet. I første kvartal var bemanningen 0,3 årsverk innen feltet, mens det resten av året var 0,5 årsverk. Byløft-prosjekter ble avsluttet og rapportert for. Videre ble det arbeidet med kunstrelaterte oppgaver i forbindelse med en rekke investeringsprosjekter.

Som nevnt har kapasiteten hos rådmannen og staben vært redusert i 2016. Enhetsledere og andre ansatte i kommunen har bidratt ekstra for at driften av kommunen likevel kunne gjennomføres på et bra nivå. Rådmannen vil benytte anledningen til å takke alle som bidro.

Frivilligsentralen har stor aktivitet i forbindelse med utlån av utstyr. Det medfører at barn og unge kan være med på flere aktiviteter enn de ellers ville ha vært. Sentralen har også arbeidet med å bedre de unges svømmeferdigheter, samt jobbet med folkehelse.

Informasjonssikkerhet

Alle ansatte har underskrevet datainstruksen.

Avvik

Det er ikke registrert vesentlige avvik under dette ansvarsområdet.

Tilsyn

Det har ikke vært tilsyn under ansvarsområdet i 2016.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Brukertilfredshet kommune- styret 4,0 (1-5 hvor 5 er best). Svarprosent 100 %.	Medarbeidertilfredshet på 4,0 (1-5 hvor 5 er best). Sykefravær 4,0 %, hvorav 1,0 % er korttid.	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Det er ikke gjennomført noen brukerundersøkelse.	Medarbeidertilfredshet på 4,4 (ledergruppas svar). Sykefravær 5,3 %, hvorav 2,0 % er korttid.	Avvik + 2,8 % fra netto budsjettramme

Rådmannens stab er så liten at det ikke kan offentliggjøres data i medarbeiderundersøkelsen kun for den gruppen.

Sykefraværet er høyere enn budsjettet. Langtidsfraværet må sees i sammenheng med den spesielle situasjonen som en hadde på ledelsessiden i første halvår 2016.

FOKUSOMRÅDER**Rådmannsnivå**

- Strategisk ledelse, ressursstyring, kommunikasjon og beredskap
- Utvikle helhetlig bolig- og flyktningestrategi for kommunen
- Utvikle strategi for gevinstrealisering ved bruk av IKT og velferdsteknologi

Robekstatusen har medført ekstra fokus på ressursstyring. Som følge av situasjonen på ledelsessiden og i staben har det vært liten kapasitet til arbeid med andre fokusområder.

Næring

- Strategisk næringsutvikling lokalt og regionalt
- Strategisk utvikling og salg av næringsareal

I 2016 ble det arbeidet med begge områdene, men det ble ikke solgt noen næringsarealer på Grendstøl slik det var forutsatt i opprinnelig budsjett.

IKT-DDØ

- Utvikle felles IKT-strategi for DDØ og i kommunen
- Prosjektstyring

Arbeidet med utvikling av en felles digitaliseringsstrategi ble igangsatt for DDØ, og videreføres i 2017. IKT-enheten i DDØ er omorganisert til en driftsdel og en prosjektdel. Siktemålet er å få sterkere fokus på gjennomføringsevne og strukturert organisering av IKT-prosjekter.

Kommunestyret vedtok i november 2016 å støtte intensjonen om å slå sammen IKT-samarbeidene i DDØ og IKT Agder. Det skal lages en utredning som legges fram for politisk nivå senest i juni 2017.

FREMIDTIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

- Samlende og utviklende ledelse.
- Gjennomføre utviklingsalternativet i vedtatt handlingsplan 2017-2020.
- Arbeid med digitalisering.
- Næringsutvikling.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)**Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler**

Det har ikke vært avholdt medarbeidersamtaler.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Det er ikke registrert slike avvik i 2016.

Avholdte øvelser

Det ble avholdt en brannøvelse for alle ansatte på kommunehuset. Gjennom året har det vært avholdt flere små beredskapsøvelser (CIM-øvelser) for beredskapsledelsen.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerunden viste ingen vesentlige avvik, ut over behov for bedre ventilasjonsanlegg i 2. og 3. etasje i kommunehuset.

Kompetansehevingstiltak

Det er gjennomført strategiske samlinger for rådmannens ledergruppe. Ansatte hos rådmannen med stab har deltatt på fagsamlinger innenfor sine arbeidsområder. Både politikere og administrasjonen deltok på kurs om eiendomsskatt, i forbindelse med vedtatt innføring fra 2017.

Jarle Bjørn Hanken

Rådmann

1.2 Ansvar 215 Administrativ støtteenhet

TJENESTEOMRÅDER

Administrativ støtteenhet (økonomiteam, personalteam, service-/dokumentsenter, interkommunalt skatteoppkreverkontor og biblioteket) server enhetene i kommunene, samt yter tjenester til innbyggere og andre interessenter. Det inngår også fellesutgifter for enhetene, inkl. bedriftshelsetjeneste, i Administrativ støtteenhet.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg.	Netto driftsutgifter				
Regnskap	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
14 940	11 737	12 002	11 481	521	4,3

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Administrativ støtteenhet har hatt et mindreforbruk på kr. 521.000,- i 2016.

Biblioteksjefstillingen ble vedtatt besatt fra 01.04.2016. Pga utfordringer knyttet til rekruttering, ble ikke stillingen besatt før 15.08.2016. Enheten har også iverksatt tiltak for innsparing på diverse felles driftsutgifter, utgifter til kjøp av tjenester fra IKS og bedriftshelsetjeneste ble lavere enn budsjettet. Ved fravær som ferieavvikling og sykdom har en så langt det har vært mulig unngått bruk av vikarer, i tillegg er det kun gjennomført nødvendig kompetansehevende tiltak.

Det er ingen endringer i enhetens vedtatte årsverk for 2016. 15.08.2016 ble ny økonomisjef ansatt, samtidig ble 100 % stilling som controller/prosjektøkonom opprettet. 20 % stilling er overført fra team økonomi til service- og dokumentsenteret, da dette var arbeidsoppgaver tilhørende denne tjenesten.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

Tjenesteområde	Volum/aktivitet, måltall	Volum/aktivitet, resultat
Team økonomi	4 årsverk fordelt på 5 ansatte. Hovedaktivitet: Regnskap, innfordring, økonomiplan, budsjett, eiendomsskattekontor, økonomioppfølging i investeringsprosjekter, finansforvaltning, offentlige anskaffelser, tertialrapport og årsmelding.	Målsettingen er oppnådd i 2016.
Team personal	3 årsverk fordelt på 3 ansatte. Hovedaktivitet: Lønn, fravær, refusjoner, bistå i ansettelsesprosesser, pensjon, oppdatere reglement, tidsregistrering.	Målsettingen er oppnådd i 2016. I 2016 var det 1.178 personer som fikk lønn/godtgjøring gjennom vårt lønnssystem.
Team service- og dokumentsenter	3,6 årsverk fordelt på 5 ansatte. Hovedaktivitet: Arkiv, post, kommunens hjemmeside, valg, ansattportal, digitaliseringsstrategi, ekspedisjon og sentralbord.	Målsettingen i 2016 er oppnådd. I 2016 er det journalført 18250 dokumenter, en økning på 1150 fra 2015. Det er foretatt omlegging av personalarkivet i 2015 for å ivareta offentlighetsloven.
Team skatt	4,8 (5,0) årsverk fordelt på 5 ansatte (felles interkommunalt skatteoppkreverkontor for 5 kommuner i Øst-regionen). Hovedaktivitet: For alle 5 kommunene i øst-regionene; innfordring, arbeidsgiverkontroll (5 % av kommunens arbeidsgivere skal kontrolleres), skatteoppgjør, regnskap. I tillegg 0,2 årsverk som juridisk rådgiver, kun for Tvedestrand kommune.	Målene er i stor grad oppnådd. Det vises for øvrig til årsrapport fra kemneren for nærmere beskrivelse.

Tjenesteområde	Volum/aktivitet, måltall	Volum/aktivitet, resultat
HR-arbeid og enhetsleder	1,0 årsverk. IA-arbeid, HMS-håndbok, personalreglement og retningslinjer, veiledning og støtte til ledere og ansatte i personalsaker.	Det har vært gjennomført 3 kurs i regi av NAV arbeidslivssenter for ledere, tillitsvalgte og verneombud med tema; omstilling i et IA-perspektiv, omsorgssamtalen – en enkel samtale om det vanskelige og noe er det, men hva – et kurs om arbeidsliv, rus og spilleavhengighet. Vi er representert i heltidsnettverk på Agder med HR-rådgiver og hovedtillitsvalgt fra Fagforbundet, og heltidsprosjektet i kommunen har særskilt fokus på økte stillinger innenfor omsorgssektoren. Se omtale og utvikling under pkt. 6.6, samt fokusområde. Samarbeid med aktuelle instanser som bedriftshelsetjeneste og NAV, og også hovedtillitsvalgte og hovedverneombud har fungert fint i 2016, og er viktig for bl.a. fokusområdet sykefravær og kommunen som IA-bedrift.
Biblioteket	1,7 årsverk. Utlån av bøker, filmer mv.: 28 500 enheter Arrangementer/utstillinger: 20/10	Utlån: 19.998 enheter. Dette er en nedgang på ca. 4.000 enheter fra 2015. Dette kan nok skyldes redusert bemanning og åpningstider frem til 15.08.2016, samt noe endrede medievaner. Arrangementer: 24 for voksne, ungdom og barn. Utstillinger: 10

Hva vil vi spesielt fremheve?

- Team økonomi har foretatt oppgradering av økonomisystemet, ansettelse av økonomisjef, controller/prosjektøkonom og oppstart av arbeid med innføring av eiendomsskatt har vært krevende i tillegg til å ivareta daglig drift og frister. Gjennomføring har gått i henhold til plan.
- I 2016 startet vi opp arbeidet med digitaliseringsstrategi for å automatisere løsninger og legge til rette for økt brukervennlighet. Dette arbeidet fortsetter i 2017.
- 15.08.16 fikk vi tilsatt ny biblioteksjef i 100 % stilling, og kunne da gå til bake til opprinnelige åpningstider. Så å si alle arrangementer og utstillinger har vært på høsten 2016, biblioteket har hatt en sterk vekst på antall besøkende, og fått til mange gode arenaer for ulike grupper, som eksempel kan nevnes eventyrstunder med Boel, språkkafeer, arrangement «hvor er Tvedestrand på vei?», møt ordføreren på biblioteket, tankelunsj og bokjuletreet. Utlånsautomat ble kjøpt desember 2016, og vil bli tatt i bruk i 2017.

Informasjonssikkerhet

Alle ansatte har underskrevet datainstruksen.

Avvik

Det er registrert avvik i arkivsystemet ePhorte, disse er rettet opp umiddelbart når de ble kjent. Det er også gitt tilbud om opplæring til saksbehandlere for å unngå avvik.

Ellers er det ikke registrert vesentlige avvik i tjenesteproduksjonen i 2016.

Tilsyn

Ingen tilsyn i 2016.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet Skatt Fastsatte parametre gitt fra Skattedirektoratet til Skatt Sør (kontroll og innfordring)	Medarbeidertilfredshet og arbeidsmiljø Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse internt Skatt Parametrene tas ut fra fagsystemet Sofie	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Gjennomført og evaluert brukerundersøkelser i egen enhet. Måltall: svarprosent 75 % og score på 4,0 (skala 1-6). Skatt Oppfylle Skattedirektoratets krav på kontroll og innfordring.	Medarbeidertilfredshet; måltall 4,0 (skala 1-5). Måltall sykefravær 3 %, hvorav korttidsfravær 1,5 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Gjennomført og evaluert brukerundersøkelse i egen enhet. Svarprosent: 70 % Score: Se kommentar nedenfor. Skatt: Det vises til årsrapport for kemneren i Tvedestrand, vedlegg 4	Medarbeidertilfredshet: Svarprosent: 83 % Score: 4,2 (skala 1-5) Sykefravær totalt 6,8 % hvorav korttidsfravær utgjør 1,7 %	Avvik + 4,3 % fra netto budsjettramme

Enheten har et høyere sykefravær i 2016 enn fastsatt måltall. Fraværet gjelder svært få personer, og er ikke arbeidsrelatert.

Brukerundersøkelse for fagområdene service- og dokumentsenteret, økonomi, personal og lønn, ble gjennomført for 2016. Gjennomsnittlig prosentfordeling for ulike score på tilfredshet i denne undersøkelsen var:

Ikke i noen grad:	0,2 %
I liten grad:	0,4 %
I tilfredsstillende grad:	36,6 %
I svært stor grad:	62,8 %

FOKUSOMRÅDER**1. Internkontroll**

Enheten har gjennomført fagdag med tema internkontroll i juni 2016. Alle teamene jobber med å forbedre internkontrollrutiner. Noen tiltak er iverksatt, men det vil fortsatt jobbes med dette i 2017.

2. Sykefravær i kommunen

Sykefraværet i kommunen er det laveste siden 2005, totalt fravær i 2016 var på 7,2 %. Det har vært gjennomført opplæring for ledere og tillitsvalgte, og på «møteplassen» drøftes saker i enhetene. Målet er at ansatte kommer raskere tilbake ved et sykefravær, og fokus på viktigheten av jobbnærvær i enhetene.

3. Service

Enheten jobber kontinuerlig med å bedre service både internt i organisasjonen og også til innbyggerne. Basert på brukerundersøkelsen som er gjennomført internt i kommunen, scorer vi høyt på service og tilgjengelighet. Digitaliseringsstrategi, som det skal jobbes med videre i 2017, har som mål å utvikle tjenester som gir bedre service til brukere både i og utenfor organisasjonen.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

Med bakgrunn i gjennomført brukerundersøkelse vil vi ha fokus på intern opplæring innenfor arkiv, lønn, økonomi og HR i kommunen i 2016. Internkontroll og reduksjon av sykefravær vil fortsatt være fokusområder, samt oppgradering av kommunens hjemmeside og ansattportal.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

Det er avholdt medarbeidersamtaler/seniorsamtaler med alle ansatte i 2016.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Det er ikke registrert HMS-avvik, skader/ulykker/vold/trusler i enheten i 2016.

Avholdte øvelser

Det er avholdt en brannøvelse i administrasjonsbygget i 2016.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Det er gjennomført vernerunde i administrasjonsbygget. Avvik og forhold som fremkom i vernerunden er i stor grad fulgt opp. Forhold som går på bygningen ligger til eier av bygget å utbedre.

Kompetansehevingstiltak

Det er gjennomført kompetanseheving etter oppsatte kompetanseplaner innenfor de aktuelle fagområdene i enheten for å holde seg faglig oppdatert.

Enheten har avholdt interne fagdager.

I tillegg har en ansatt fullført studie i videregående kommuneregnskap med 10 studiepoeng, en ansatt har tatt endringsledelse 10 studiepoeng, og biblioteksjef har påbegynt utdanning i henhold til krav for stillingen.

Tone Vestøl Bråten

Enhetsleder

1.3 Ansvar 229 Tvedestrandskolen

TJENESTEOMRÅDER

Barneskoler i Tvedestrand, Vestre Sandøya, Holt, Dypvåg og Songe, ungdomsskole på Lyngmyr, SFO ved alle barneskolene, interkommunal kulturskole, ledelse og administrasjon av enheten, skoleskyss og voksenopplæring.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg.	Netto driftsutgifter				
Regnskap	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
95 014	70 613	72 805	71 497	1 308	1,8

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Økonomi

Tvedestrandskolen kom ut med et totalt mindreforbruk på 1,3 mill. kroner. Grunnen til dette kan oppsummeres med reduserte lønnsutgifter, ekstra gjesteelevinntekter, redusert bruk av midler til spesialundervisning. Skoleskyss har hatt merutgifter.. Alle skolene har hatt et mindreforbruk sett i forhold til tildelt ramme.

I etterpåklokskapens lys ser en at det kan ha vært holdt en noe for stram styring, men gjennom månedlige budsjettkontroller og tertialrapporter har elevenes behov vært satt i fokus og alle har fått sine lovmessige krav innfridd. Kommunens plassering på Robeklista har en også hatt øye for. Innsparingene er et resultat av organisering, samarbeid og lojalitet til kommunens situasjon.

Utgiftspostene er ca. 0,4 mill. kroner lavere enn budsjettet og inntekstpostene er ca. 0,9 mill. kroner høyere enn budsjettet. Størstedelen av økningen i inntektene kommer fra refusjoner fra andre kommuner på grunn av gjesteelever. På utgiftssiden er det mindreutgifter på lønn på 1, 5 mill. kroner mens det er merutgift på ca. 1,3 mill. kroner på kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens egenproduksjon. Av sistnevnte beløp utgjør skoleskyss ca. 0,8 mill. kroner.

I K-sak 86/2016, budsjettkontroll 1. tertial, ble budsjettet til skoleskyss redusert med 500 000 kroner på bakgrunn av forventninger om tilbakebetaling av for mye fakturert skyssutgifter fra Agder Kollektivtrafikk AS. Budsjettet til Tvedestrand skole, Parkveien, ble økt med tilsvarende beløp til spesialundervisning. Det er fremdeles ved utgangen av 2016 uenighet med Agder Kollektivtrafikk AS om fakturagrunnlag for 2015 og 2016. Det er gjort anmodning om kreditering av feil fakturering for 2015 og 2016 i møter, men det er fortsatt uavklart hva beløpet blir. Merforbruk på skoleskyss er 810 000 kroner.

Når det gjelder gjesteelever så får kommunen mer inntekter på de elevene som kommer fra andre kommuner, enn utgifter til elever som Tvedestrand har i andre kommuner. Sistnevnte er også i tråd med revidert budsjett.

Årsaken til mindreforbruk på den enkelte skole, er hovedsakelig grunnet innsparinger på lønn, som for eksempel som følge av vakanse ved Dypvåg skole. I tillegg har rektorene på de minste skolene tatt mange vikartimer. En god del av vikariatene har i tillegg vært bemannet av ansatte med lavere avlønning. Det har vært utfordringer med å rekruttere rett kompetanse til de minste skolene. Et par av skolene har også fått ekstrabevilgninger gjennom året.

Årsverk

Tallene nedenfor viser årsverkstall hentet fra de innrapporterte GSI-tallene fra skolene i Tvedestrand pr 01.10. Tallene inkluderer ikke årsverk i SFO, kulturskole og leirskole og sentral administrasjon.

GSI tall, pr 01.10. (omgjort til årsverk)	2015/16	2016/17
Administrasjon	7,9	8
Undervisning	63,7	65,1
Annet	9	7,8
Assistenter	17,6	11,4
Bibliotek	1,9	1,9
Annet	0,5	0,5
SUM	100,6	94,7

1 årsverk = 100.

På grunn av statlige tilskudd til tidlig innsats på 1. – 4. trinn har det blitt en økning på 0,85 årsverk.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

Antall grupper	Våren 2016	Høsten 2016	Resultat høsten 2016
Lyngmyr	9	9	9
Tvedestrand	13	12	13
Holt	5	5	5
Dypvåg	5	7	7
Songe	5	5	5
Sum	37	38	39

Økning med 2 grupper på Dypvåg skole fra våren 2016 til høsten 2016 pga. økning i elevtall.

	Antall elever *		Elever med skyss	Barn på SFO*	Bevilgning til elever med svært store behov (1 000 kroner)**		Bevilgning til minoritetsspråklige elever (1 000 kroner)	
	Våren 2016	Høsten 2016	2016	2016	2015	2016	2015	2016
Lyngmyr	214	199 / 200	132/ 115		1 300	1 000	1 036	1 036
Tvedestrand	232	235 / 255	54/ 56	60/ 69	1 500	1 000	631	631
Vestre Sandøya	17	16 / 16		15/ 15				
Holt	85	82 / 82	83/ 77	25/ 24	900	900		
Dypvåg	84	99 / 98	74/ 88	18/ 22		643		
Songe	73	74 / 68	32/ 34	22/ 16	600	643		
Sum	705	705	375	140	4 300	4 186	1 667	1 667
Parkveien	13 / 14			3				
Kulturskolen	506	506 / 371**						

Tallene i kolonnene representerer: måltall / **GSI tall**, der det er tall før og etter delestrek.

*)Elevantallet avviker fra måltallene fordi vi fikk nye elever som følge av familieegjenforeninger våren og sommeren 2016. Dette reflekteres også i økningen på SFO. Pr.31/12 er tallet redusert i SFO til 49.

**)Pr 10.10.2016: 371 elever i Kulturskolen Øst i Agder. Nedgangen skyldes manglende rekruttering til kunst i Risør og Gjerstad, musikk i Gjerstad og Tvedestrand og dans i Risør.

Tvedestrandskolen har hatt 14 lærere på videreutdanning og det er rekruttert inn to til praktisk pedagogisk utdanning. Hovedsakelig er disse utgiftene dekket av nasjonale midler.

Informasjonssikkerhet

Tvedestrandskolen samlet og skolene enkeltvis har alle foretatt ROS analyse. Alle har underskrevet datainstruks.

Avvik

Det har vært episoder med elever som har krevd ekstra oppfølging i forhold til enkeltvedtak etter § 9a i Opplæringsloven. Det har også vært meldt avvik i forhold til bygg. QM+ benyttes i stor grad og sørger for rask informasjonsflyt og iverksetting av tiltak. Elevsaker håndteres i hovedsak av rektor og enhetsleder. Utfordringer gjeldende IKT er håndtert av assisterende rådmann Øyvind Johannesen og DDØ. Tekniske problemer med vann og skolebygg håndteres av enhetene Plan, miljø og eiendom og Teknisk drift.

Tilsyn

Fylkesmannen har hatt tilsyn på Tvedestrand og Vestre Sandøya skole- spesialundervisning og TPO. Tilsynet viste avvik på flere punkt. Enhetsleder har fortløpende orientert livsløpskomiteen og kontrollutvalget og skrevet sak til kommunestyret om tilsynet. Det er jobbet målrettet med kvalitetsforbedring og saken ble lukket innen tidsfristen.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Elever/foresatte	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Skoleresultater	Sykefravær Medarbeidertilfredshet	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Nasjonale prøver og grunnskolepoeng	Sykefraværstatistikk Medarbeiderundersøkelse	Regnskap
Ambisjonsnivå	På nasjonale prøver er målet å ligge over landsgjennomsnittet i fagene matematikk, norsk og engelsk. Mål for grunnskolepoeng er 40.	Sykefravær på 6,0 %, hvorav korttid 1,5 %. På en skala fra 1 – 5 på medarbeiderundersøkelsen er målet 4.	Avvik +/- 0,5 fra netto budsjettramme
Resultat	37,9 på grunnskolepoeng. Nasjonale prøver: 5. trinn: noe under landsgjennomsnitt på engelsk, lesing og regning 8. trinn: likt som landet på regning. Noe under landsgj.snitt på engelsk og lesing, 9. trinn: noe under landsgj.snitt på regning og lesing.	Totalt sykefravær på 6,2 % hvorav korttidsfravær 1,5 %. Medarbeiderundersøkelsen gav et gjennomsnittlig score på 4.	Avvik + 1,8 % fra netto budsjettramme

I kvalitetsrapport for Tvedestrandskolen som legges fram som politisk sak i junimøtet, vil det komme mer utfyllende opplysninger om de ulike resultatene for skolene.

FOKUSOMRÅDER

Spesialundervisning og tilpasset opplæring (TPO)

- Organisering av spesialundervisning er et kontinuerlig fokus og det samarbeides med PP-tjenesten, spesialisthelsetjenesten, foresatte, eleven og skolene om dette.

Tverrfaglig samarbeid

- Gjennom Skolen som arena for psykisk helse er det etablert et mer formelt samarbeid på tvers av enhetene. Dette er et resultat av et ønske om tettere og mer helhetlig samarbeid mellom enheter som har samme målgruppe. Psykisk helse prosjektet som er initiert av Utdanningsdirektoratet og Helse direktoratet, har også en uttalt forventning om samhandling og kompetansedeling. Dette har fungert bra og begynner å finne sin form.

Ledelse – fokus på læringsledelse med veiledning fra VK16

- Fra klasseledelse via skoleledelse til kommuneledelse, settes det tydelige krav og forventninger. Fylkesmannen har satt dette på dagsorden gjennom NUBAS (Nettverkslæring for utvikling av en bevisst og ansvarlig skoleeier). Gjennom oppfølging fra Veilederkorps (Utdanningsdirektoratet) har skolene og skoleeier gjennomført ulike analyser som underbygger behovet for et kontinuerlig fokus på kvalitetsforbedring og vurdering av egen praksis i et ledelsesperspektiv.

Grunnskolepoeng og resultater på nasjonale prøver

- Det er gjort et godt arbeid på skolene med analyse og tiltak rundt den enkelte elevs prestasjoner, utfra resultatene på de nasjonale prøvene og grunnskolepoeng. Videreutdanningen ser ut til å ha gitt en positiv virkning i enkelte fag. Skoleeier har fulgt opp arbeidet og resultater og framdrift for videre arbeid er drøftet i dialog med skolenes plangrupper/ledergrupper.
- På grunnskolepoeng skårer vi fremdeles noe under landsgjennomsnittet, likt som 2015.
- Gjennom et tettere samarbeid med den videregående opplæringen, er dialogen om det 13.-årige løpet opprettholdt. Det er avholdt dialogmøte med fylkets utdanningssjef og stab der tema; utfordring- og mestringsområder var i fokus. Fokus på grunnskolepoeng og resultater på nasjonale prøver henger tett sammen med gjennomføringsgraden i den videregående opplæringen.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

- Kompetanseutvikling for skoleeiere og skoleledere gjennom læringsledelse, lærende møter, ansvarliggjøring, rolleavklaring og kvalitetsstandarder. Verktøy for dette arbeidet utvikles i samhandling mellom partene, ansatte, politikk og administrasjon på de arenaer der skoleutvikling er tema.
- Kvalitet på dokumentasjon i spesialundervisning når det gjelder enkeltvedtak, Individuell opplæringsplan og evaluering av tiltakene er et vedvarende tema i faglige sammenhenger.
- Veiledningen fra VK 16 skal også i det videre arbeidet være rådgivende når det gjelder å identifisere utfordringer, operasjonalisere utviklingsmål og dokumentere oppnådde resultater. Veiledningen skal ikke bare preges av støtte, men også av krav om endringer av praksis. Det skal være et tett samarbeid mellom veilederne, fylkesmannsembetene og skoleeierne for få en best mulig balanse mellom støtte og utfordring. Det legges fortsatt vekt på å mobilisere og vedlikeholde kontakt med politisk nivå i kommunene og forplikte både politisk og administrativ ledelse i kommunene som deltar.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)**Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler**

Rektorer og enhetsleder har avholdt medarbeidersamtaler og seniorsamtaler i henhold til regelverk og etter ansattes eget ønske.

Avholdte øvelser

Det er avholdt brannøvelser i henhold til instruks. Av disse er en forhåndsannmeldt og to uannmeldt.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerundene er avholdt i henhold til instruks. Merknader er meldt inn til rette instanser og tiltak iverksettes etter prioritering, tidsplan og ressurser.

Kompetansehevingstiltak

Enheten Tvedestrandskolen har også i 2016 hatt 14 lærere på videreutdanning i regi av Utdanningsdirektoratet.

Alle lærerne på Tvedestrand og Vestre Sandøya skole deltok også i 2016 på et nettbasert studie om "Vurdering for læring" i regi av høgskolen på Lillehammer.

To medarbeidere fra merkantilt personale fortsatte sin videreutdanning med nye moduler i personal, juss, økonomi og lønn.

Elisabet Christiansen

Enhetsleder

1.4 Ansvar 230 Barnehageenheten

TJENESTEOMRÅDER

Drift av de fem kommunale barnehagene Lyngbakken, Skriverstua, Bøklia, Villa Utsikten og Grotten, tilskudd til private barnehager, spesialpedagogiske tiltak for barnehagebarn, samt drift av enhetsleders kontor.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg.	Netto driftsutgifter				
Regnskap	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
47 935	38 215	38 599	38 157	442	1,1

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Tilskudd til private barnehager

Ordinært tilskudd

I 2. tertialrapport ble det varslet et mindreforbruk på 103.000 kr. Dette er et resultat av nedgang i barnetallet f.o.m. august 2016. Resultatet for 2016 viser derfor et mindreforbruk tilsvarende 103.000 kr.

Kompensasjon for moderasjonsordninger

Private barnehager blir kompensert for søskenmoderasjon, reduksjon i oppholdsbetaling pga. lav inntekt og gratis kjernetid. Søskenmoderasjonen viser et merforbruk på omlag 22.000 kr og de to andre moderasjonsordningene viser et mindreforbruk på omlag 54.000 kr. Totalt er det et mindreforbruk på omlag 32.000 kr.

Gjestebarn

Det betales tilskudd til barn som går i private barnehager i annen kommune. Det er blitt en merinntekt på omlag 69.000 kr da vi har hatt flere barn fra Røysland som tilhører Songe skolekrets innværende barnehageår enn først antatt. Samtidig har flere barn bosatt i Tvedestrand enn først antatt hatt barnehageplass i annen kommune, noe som gir en merutgift på 219.000 kr. Totalt en merutgift på omlag 150.000 kr.

Kommunale barnehager

Oppholdsbetaling

Totalt viser resultatet at oppholdsbetaling og moderasjonsordninger balanserer.

Ordinær drift

I 2. tertialrapport ble det varslet at driften av de kommunale barnehagene ville balansere. Resultatet viser et mindreforbruk på omlag 352.000 kr. Det har gjennom hele 2016 vært mindreutgifter på lønn som resultat av fravær som har blitt dekket av lavere lønnede vikarer. Stillinger har også i perioder stått vakante.

Styrerne har god budsjett disiplin og budsjettkontroll og har vist moderasjon da vi er på Robeklista.

Spesialpedagogiske tiltak og assistenthjelp til førskolebarn

I 2. tertialrapport ble det anslått balanse. Resultatet viser et merforbruk på assistenter på omlag 72.000 kr. Det har vært et samlet refusjonsbeløp fra NAV som har vært høyere enn samlet vikarutgift på spesialpedagogisk hjelp. Dette skyldes bruk av vikarer med lavere lønn og perioder med vakant

stilling. Samlet mindreforbruk/merinntekt er på om lag 162.000 kr. Totalt viser resultatet et mindreforbruk/merinntekt på om lag 90.000 kr.

Med netto andre innsparinger i de andre tjenestene i enheten på ca. 18.000 kr, kommer enheten ut med et totalt mindreforbruk på 442.000 kr.

Årsverk

I vedtatt budsjett for 2016 har barnehageenheten 52 årsverk. Dette er også status ved utgangen av året.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

Vi har i alt 394 godkjente barnehageplasser i kommunen. Fordelingen mellom de ulike driftsformene er som følger:

Godkjente plasser	2015	2016	Resultat 2016
Kommunale barnehager	260	260	260
Private barnehager	134	134	134
I alt	394	394	394

Pr 15.12.16 var det 287 barn i alderen 1 – 6 år som hadde barnehageplass i Tvedestrand kommune. Disse er fordelt på 5 kommunale og 6 private barnehager.

Barn i alderen 3-6 år bruker en barnehageplass og barn i alderen 0-2 år bruker 2 barnehageplasser.

	Måltall		Resultat pr 15.12.16	
	Barn over 3 År 15/16	Barn under 3 År 15/16	Barn over 3 år	Barn under 3 år
Kommunale barnehager	139	62	123	72
Private barnehager	68	28	62	30
I alt	207	90	185	102

Det er 68 % barna som går i kommunale barnehager og 32 % som går i private barnehager.

Ved hovedopptak i 2016 fikk alle med lovfestet rett tilbud om barnehageplass. Utover dette fikk alle tilflyttere og barn født etter 31.8.15. tilbud om barnehageplass. Det er barn som ikke fikk førstevalget sitt da det er en underdekning av barnehageplasser i Holt skolekrets. Disse barna har fått barnehageplass i en av sentrumsbarnehagene.

Barnehagene skulle reduseres med 9 barnehageplasser fra høsten 2016. Etter hovedopptak viser det seg at reduksjonen ble i Songe skolekrets. Der var det en nedgang i antall søkere.

Informasjonssikkerhet

Alle ansatte har signert datainnstruks.

Beredskap

Det er utarbeidet en overordnet ROS analyse for de kommunale barnehagene. Det er utarbeidet handlingsplaner i den enkelte barnehage for de kritiske områdene som er avdekket i analysen.

Avvik

Det er ikke registrert avvik i tjenesteproduksjonen.

Tilsyn

Barnehagemyndigheten i Tvedestrand kommune har gjennomført skriftlig tilsyn med alle kommunale og private barnehager i 2016. Tema for tilsynet var:

- Styrer - Barnehageloven § 17
- Barnehagens øvrige personale – Barnehageloven § 18
- Politiattest – Barnehageloven § 19
- Taushetsplikt – Barnehageloven § 20
- Øvingsopplæring – Barnehageloven § 24

Det ble avdekket avvik i rutineene ved 2 av 11 barnehager. Avvikene er lukket pr desember 2016.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse Skala fra 1-6	Medarbeiderundersøkelse Skala fra 1-5 Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Resultat: 3,8 – 5 Deltakelse: 65 %	Medarbeider Resultat: 3 - 4 Sykefraværstatistikk: Resultat totalt: 8 %, hvorav korttidsfravær: 2 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Resultat: 5,3 Deltakelse: 71 %	Medarbeider: 4,5 Deltakelse: 78 % Sykefraværstatistikk: 9,4 %, hvorav korttid 2,5%	Avvik +1,1 % fra netto budsjettramme

Brukerundersøkelse

Undersøkelsen ble gjennomført i de 5 kommunale barnehagene i oktober/november og ble avsluttet 15. desember 2016. Undersøkelsen er nettbasert, og tjenesten leveres av <http://www.bedrekommune.no> Svarprosenten totalt for enheten var 71 %.

Undersøkelsen benytter en skala fra 1 til 6, der 6 er høyest skår.

Samlet resultat for Barnehageenheten:

	Tvedestrand 2013	Tvedestrand 2014	Tvedestrand 2015	Tvedestrand 2016	Snitt Norge 2016
Resultat for brukerne	5,2	5,3	5,4	5,4	5,1
Trivsel	5,2	5,4	5,5	5,5	5,2
Brukermedvirkning	4,9	5	5,3	5,2	4,9
Respektfull behandling	5,3	5,5	5,6	5,6	5,4
Tilgjengelighet	5,1	5,1	5,1	5,1	5,5
Informasjon	5	5,1	5,3	5,3	4,8

	Tvedestrand 2013	Tvedestrand 2014	Tvedestrand 2015	Tvedestrand 2016	Snitt Norge 2016
Fysisk miljø	4,6	4,8	4,7	4,8	4,8
Generelt	5,3	5,4	5,5	5,4	5,2
Snitt totalt	5,1	5,2	5,3	5,3	5,1

Resultatene har stabilisert seg på et jevnt høyt nivå.

Vi har utfordringer i enheten med to gamle og til dels uegnede barnehagebygg. Dette belyses nærmere i barnehageplanen.

Medarbeiderundersøkelse

Undersøkelsen ble gjennomført i de 5 kommunale barnehagene.

Undersøkelsen er nettbasert, og tjenesten leveres av <http://www.10faktor.kommuneforlaget.no>

Svarprosenten totalt for enheten var 78 %.

Undersøkelsen benytter en skala fra 1 til 5, der 5 er høyest skår.

Samlet resultat for Barnehageenheten:

Faktor	Navn	Barnehage	Norge	Beskrivelse
Faktor 1	Oppgavemotivasjon	4,6	4,3	Motivasjonen for oppgavene i seg selv, det vil si om oppgavene oppleves som en drivkraft og som spennende og stimulerende. (Også kalt indre jobbmotivasjon)
Faktor 2	Mestringstro	4,3	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Faktor 3	Selvstendighet	4,4	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Faktor 4	Bruk av kompetanse	4,5	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å få brukt egen jobbrelevante kompetanse på en god måte i sin nåværende jobb.
Faktor 5	Mestringsorientert ledelse	4,5	3,9	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Faktor 6	Rolleklarhet	4,5	4,3	Høy rolleklarhet innebærer at forventningene til den jobben medarbeideren skal gjøre er tydelig definert og kommunisert.
Faktor 7	Relevant kompetanseutvikling	3,9	3,7	Relevant kompetanseutvikling er avgjørende for at medarbeiderne til enhver tid er best mulig rustet til å utføre sine oppgaver med høy kvalitet, og er avgjørende for kvaliteten på de tjenester som leveres, uansett hvilken type tjeneste vi snakker om.
Faktor 8	Fleksibilitetsvilje	4,6	4,4	Medarbeiderens villighet til å være fleksibel på jobb og tilpasse sin måte å jobbe på til nye behov og krav.
Faktor 9	Mestringsklima	4,5	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.
Faktor 10	Nytteorientert motivasjon	4,8	4,7	Motivasjon for å gjøre noe nyttig og verdifullt for andre, også kalt prososial motivasjon, er en viktig drivkraft for mange og har en rekke godt dokumenterte, positive effekter.

Sykefravær

Det totale fraværet er på vei nedover i 2016. I 2015 var det totale fraværet på 11 %. Totalt ender vi på 9,4 %. Korttidsfraværet ender på 2,5 % og langtidsfraværet ender på 6,9 %.

De ansatte i enheten har en stor arbeidsbelastning og er svært sårbare for fravær. Den totale arbeidsmengden oppleves som stor. Det er en nedgang i fraværet med 1,6 %-poeng fra 2015. Lederne i barnehageenheten arbeider systematisk med oppfølging og nærværarbeid i samarbeid med bedriftshelsetjenesten, lege og NAV.

FOKUSOMRÅDER

- **Tverrfaglig samarbeid**
Barnehageenheten har tett samarbeid med Familiehuset RBU og Oppfølgingsenheten. Samarbeidet foregår gjennom prosjektene «Kvello» og «Barn i rusfamilier» der hensikten er å identifisere barn som lever i sårbare livssituasjoner.
- **Tidlig innsats**
Barnehagene arbeider med stor fokus på forebyggende arbeid. De har et nært samarbeid med spesialpedagogene og PPT som bistår med å kartlegge og sette i verk målrettede tiltak både for enkeltbarn og grupper. Det jobbes systematisk med språkopplæring for minoritetsspråklige barn.
- **Ledelse**
Det arbeides aktivt i styrergruppa med tema ledelse. Fokuset har vært på personalledelse, ressursstyring og internkontroll.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

- Tverrfaglig samarbeid med Tvedestrandsskolen
- Barnehageutbygging – planarbeid og prosess

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

Medarbeidersamtale/seniorsamtale er avholdt med alle medarbeidere i enheten med unntak av ped.ledergruppa i Lyngbakken barnehage. Der er det pga stort arbeidspress blitt utsatt og blir gjennomført i starten av 2017.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Det er ikke registrert vold eller trusler. Det er registrert noen skader på barn under lek. Disse er registrert i HMS-avvikssystemet Qm+.

Avholdte øvelser

Det er avholdt brannøvelser i alle barnehagene. Det er avholdt livredningskurs for ansatte som benytter svømmebassenget på Lyngmyr. Dokumentasjon på øvelsene ligger i den enkelte barnehage og i Ephorte.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Det er avholdt vernerunder i alle fem barnehagene. Det er avvik på tekniske forhold vedrørende bygg, renhold og utelekeplassene. Det psykososiale arbeidsmiljøet er bra. Det er imidlertid et stort arbeidspress på den enkelte avdeling med store barnegrupper og stor sårbarhet for fravær hos de ansatte. Avvikene registreres i Qm+.

Kompetansehevingstiltak

Det har vært arrangert kurs for pedagogiske ledere og styrere i regi av Nettverk øst. Tema for kurset var: «Matematikkglede! – barnehagematematikk gjennom lek og kommunikasjon».

De kommunale barnehagene har gjennomført kurs for alle barnehageansatte i Skriverstua, Grotten, og Villa Utsikten barnehager med tema Dialogisk lesing. Dette er et prosjekt som gjennomføres med kompetansemidler fra Fylkesmannen. Prosjektet videreføres i 2017.

De kommunale barnehagene hadde fagdag med Kari Pape der tema var voksenrollen. Her var alle ansatte til stede.

Linda Fedje

Enhetsleder

1.5 Ansvar 240 Plan, miljø og eiendom

TJENESTEOMRÅDER

Drift av alle kommunens bygninger (inkl. skoler, barnehager, helseinstitusjoner og Furøya). Boligkontoret, boligtilskudd og bostøtte, byggesaksbehandling, oppmålingstjeneste, planarbeid, reguleringsarbeid, havnevesenet, miljøvernarbeid, landbruksforvaltning og viltforvaltning. Prosjektavdeling for større prosjekter ved tekniske enheter.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg.	Netto driftsutgifter				
Regnskap	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
36 961	20 588	20 774	20 410	364	1,8

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Enheten kommer samlet ut med et overskudd med kr. 364.000, noe som er helt i samsvar med anslaget vi gjorde i tertialrapporten for 2 tertial. Overskuddet skyldes i hovedsak stram og effektiv drift innenfor renholdsavdelingen, samt aktivt år med mange kart- og oppmålingsforretninger som ga større inntekter enn budsjettet.

Oversikt over de største avvikene +/-, minus er merutgift/mindreinntekt

Tjeneste	Avvik x 1000	Merknad
Kart og oppmåling	584	Høy aktivitet gir merinntekter. God tjeneste med lite klager
Renhold	306	Mindre vikarbruk, stram drift. Likevel lite klager
Brygger og havner	230	Mindre utført vedlikehold (sparetiltak)
Byggesaksbehandling	- 215	Mindre volum, og nye byggeregler medfører mindre inntekt enn budsjettet.
Strøm	- 315	Strømbudsjettet ble redusert mot enhetens anbefaling, noe som førte til underbudsjettering for strøm.
Andre avvik i sum	- 226	Overskudd, men 4 planlagte reguleringsplaner er ikke gjort. Ubrukt bevilgning kr. 219.000
Overskudd	364	

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

Tjenesteområde	Volum/aktivitet		
	2015	2016	Resultat 2016
Byggesaksbehandling og tilsyn.	4- 500 saker. Gebyrinntekter 2,5 mill.	4-500 saker. Gebyrinntekter 2,4 mill. Redusert volum av større byggesaker.	430 saker Gebyrinntekt 2,06 mill.

Tjenesteområde	Volum/aktivitet		
	2015	2016	Resultat 2016
Arealplanforvaltning	Høy aktivitet på kommunale planer i 2015.	Antatt mindre aktivitet i 2016.	Inntekt private planer 302.000 mot budsjettert 256.000. Fremdeles høy aktivitet kommunale planer
Kart og oppmåling	Digitale kart og planer, oppmåling. Omsetning ca. kr. 1 mill./år.	Digitale kart og planer, oppmåling. Omsetning ca. kr. 1 mill./år (ambisiøst).	Omsetning 1,5 mill. (unntaksår)
Nybygg/investering	Mange nye prosjekter 2015, se egen oppstilling i driftstiltak og investeringstiltak 2015.	Høy aktivitet i prosjektavdelingen. Egne rapporter til formannskapet gjennom året	
Landbruksforvaltning		Konsesjons- og jordlovssaker og tilskuddsordninger	Det har ikke blitt omdisponert dyrka eller dyrkbar jord i form av reguleringsplanvedtak. 3 omdisponeringsvedtak etter jordlova § 9 i – omdisp. av 2,9 daa dyrka jord til næringsbygg og andre landbruksformål og 2,2 daa dyrkbar jord til boligbygg. 2 nydyrkingssøknader er avgjort i 2016 – 7 daa omsøkt, 6 daa godkjent. 6 delingssamtykker etter jordloven § 12 – kr 12 000 gebyrinntekt 12 konsesjonssaker, inkludert boplikt – kr 21 000 gebyrinntekt Produksjonstilskudd og avløsertilskudd – Netto utbetalt i 2016 for søknader august 2015 og januar 2016 – kr. 5,88 mill. på 56 søknader. Regionalt miljøprogram(RMP) Utbetalt kr 137 000,- til 13 søkere Spesielle miljøtiltak (SMIL) Innvilget kr. 134.500,- (5 søknader) Tall for landbruket se vedlegg
Viltforvaltning		Fallviltarbeid og viltforvaltning	Fallviltgruppa har fungert meget godt. De ble oppgradert på utstyrssiden og deltok på kursing i arbeid ved vei og for ettersøksarbeid i offentlig regi.

Tjenesteområde	Volum/aktivitet		
	2015	2016	Resultat 2016
			2016 var andre året av 3-årig bestandsplan for elg og hjort. Fellingsrekord av hjort i 2016. For fellinger m.m. se vedlegg. Landbruksrådgiver har oppfordret til økt avskyting av elg i 2017, jf. kommunale målsettinger og viltagets godkjente bestandsplan.

Tjeneste	Norm/krav	Faktisk saksb.tid pr. okt. 2015	2016, måltall	2016, resultat
Byggesak enkle	21 dager	5 dager	10 dager	7
Byggesak andre	84 dager	16 dager	21 dager	20
Klagesaker	84 dager	70 dager	60 dager	25
Reguleringsplaner	Ingen	290 dager	280 dager	329

Kortere saksbehandlingstid på byggesak enn måltall, noe som skyldes noe mindre saksmengde ved at flere tiltak kan iverksettes uten saksbehandling. Lengre saksbehandlingstid reguleringsplaner skyldes høyere konfliktnivå i flere saker.

Informasjonssikkerhet

Alle medarbeidere med ett unntak har underskrevet datainstruksen.

Avvik

Brygge anlagt med tillatelse av Arendal kommune i farvannet til kommunen. Kommunen fikk ikke anledning til å kommentere saken. Ble fulgt opp ved flere møter em kystverket, Arendal kommune og utbygger.

Tilsyn

Ingen tilsyn i 2016

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	90 % av maks	90 % av maks Sykefravær 5 %, hvorav korttid 2,0 % Medarbeiderscore 4,5	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Ikke gjennomført	Sykefravær 2,6 % hvor korttid 1,3 % Medarbeiderscore Snitt 4,1 av 5	Avvik +1,4 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Prosjektgjennomføring i henhold til vedtatte rammer og planer**

Enheten har ansvar for en omfattende prosjektportefølje som krever mye planlegging, god organisering og tett oppfølging helt fra prosjekteringsfasen til ferdig bygg. Nevner her nye idrettsanlegg Mjåvann, ny barneskole og barnehage, næringsarealer Grendstøl, nye PU-boliger,

samt flere mindre prosjekter. Prosjektavdelingen må tilføres mer ressurser/kompetanse, noe som er tenkt gjort ved nyansettelse etter naturlig avgang i 2017. (omfordeling av oppgaver).

- **Arbeidsmiljø og trivsel med fokus på uteseksjonen**

Det er avdekket utfordringer når det gjelder arbeidsmiljøet innenfor de ulike avdelingene innenfor de to tekniske enhetene. Dette har gitt seg utslag i dårligere score på arbeidsmiljø, noe ledelsen ved enhetene må jobbe aktivt med.

- **Samarbeid på tvers av enheten**

Plan, miljø og eiendom har de fleste enheter i kommunen som sine "kunder" (kommunale bygg, prosjektgjennomføring, arealplanlegging etc.). Innenfor teknisk sektor krever prosjektgjennomføringene innsats fra ansatte ved begge enheter. Dette krever gode samarbeidsrutiner og samkjørt ledelse.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

Gjennomføre brukerundersøkelser og høyere andel som deltar i medarbeiderundersøkelser.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

12 (36 %)

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Ingen alvorlige avvik. Rasfare meldt i Bakkeskåt. Er under utredningen sammen med fylkesmanenns beredskapsavdeling

Avholdte øvelser

Enhetens fagarbeidere deltar og bidrar med organisering av brannøvelser ved kommunale bygg i samarbeid med stedlig brannvernleder.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerunder ved andre enheter medfører forslag om tilpasning og utbedring på bygninger og uteanlegg.

Svein O. Dale

Enhetsleder

1.6 Ansvar 245 Teknisk drift

TJENESTEOMRÅDER

Kommunalt verksted, kommunale veier, parkering, skjærgårdspark, brann-/feiervesen, parker, grøntareal og lekeplasser, miljøgruppa, Lyngmyr idrettsanlegg, kommunale badeplasser, tilskudd båtselskap, Svarttjern damanlegg, vann og avløp, kommunale avgifter og planarbeid.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg.	Netto driftsutgifter				
Regnskap	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
35 343	4 165	4 311	3 069	1 242	28,8

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Avviket for 2016 er på – 1,2 %, merforbruk i størrelsesorden 200 000 kroner, når en utelukker budsjett for tjenester på selvkostområdet (vann, avløp, feiing).

Generelt

Enheten har hatt som mål å holde driften innenfor rammen som er tildelt. Resultatet viser at dette ble oppnådd til en viss grad. Innsparingene skyldes i hovedsak vakante stillinger ved sykdom, men det har også vært økte inntekter på noen poster.

Tilskudd til båtselskapet

Her ble resultatet et merforbruk på kr. 144.000,-. Avtalen med Fylkeskommunen er ikke reforhandlet, og gjelder ut 2020. Utgiftene er styrt av utviklingen på indeks som kom i november.

Kommunale veier, verksted og felles maskinutgifter

På området vises en samlet innsparing på kr. 130.000,-. Dette skyldes i hovedsak mindre overtid/vikar til brøyting og mindre utgifter til veivedlikehold.

Veilys

Samlet merforbruk for veilys ble kr. 234.000,-. Strøm viste et merforbruk på kr. 174.000,-, mens vedlikehold resulterte i et merforbruk på kr. 60.000,-. Innsparingstiltak for overføring av driftskostnader på veilys til fylkesveier på kr. 100.000 er ikke gjennomført, da det ikke er mulig å få en slik avtale. Dette er nok en del av kostnadsbildet.

Parkering

Parkering viser et netto merforbruk på kr. 171.000. Dette skyldes innkjøp av nytt parkeringssystem, omskilting, og omfattende oppgradering av billettautomater i tråd med ny parkeringsforskrift som gjelder fra 1. januar 2017.

Når det gjelder parkeringsinntektene er de kr. 173.000 høyere enn budsjettet. Beløpet er også kr. 150.000 høyere enn i 2015.

Brannvesen

Denne posten ga et merforbruk på kr. 61.000. Dette er drift av brannvesen.

Driftsprosjekter for vann og avløp

Rehabiliteringsplan for vann viste et merforbruk på kr. 35.000, mens rehabiliteringsplan for avløp ga et merforbruk på kr. 181.000. Samlet merforbruk kr. 216.000.- For vann så skyldes dette i hovedsak lekkasjer, mens HMS tiltaket i Bakkeskått pumpestasjon ga overforbruk på avløpsdelen.

Hovedplan for vann og avløp ble ferdigstilt innen tidsrammen, med en innsparing på kr. 283.000,-.

Vann og avløp utenom driftsprosjekter

Vann viser en innsparing på kr. 200.000,-. En stor del av dette er innsparte lønnsmidler i tillegg er inntekter fra tilkoblingsgebyrer høyere enn budsjettet.

Avløp viser en samlet innsparing på kr. 1.197.000,-. De største avvikene er på lønn med kr. 628 000, strøm kr. 147 000,- og merinntekter fra tilkoblinger etc. på kr. 457 000,-.

Innsparte lønnsmidler kan forklares ved vakanser.

Skjærgårdstjenesten

Tjenesten viser innsparing på tilsammen kr 486.000,- for 2016. Resultatet skyldes ekstra tilskudd fra Staten på kr. 127.000,-, og salg av tjenester for kr. 89.000,-. Det øvrige skyldes noe vakanse og lavere driftsutgifter for Terna i 2016.

Lyngmyr Idrettsanlegg

Posten fikk et merforbruk på kr. 114.000,- for 2016. Overforbruket skyldes utbedring av løpebanen på Lyngmyr etter kollaps i overvannsanlegget for banen.

Årsverk

Enheten har 15,8 årsverk fordelt på 17 ansatte. Langvarig sykdom og vakanse på flere områder har gitt innsparing på lønnsmidler i 2016.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

Tjenesteområ de	Volum/aktivitet		Resultat 2016
	2015	2016	
Kommunalt verksted	Vedlikehold av 25 biler, to lastebiler, en traktor og maskinredskaper, samt en sekshjuling, gressklippere, tilhengere, etc.	Vedlikehold av 25 biler, to lastebiler, en traktor og maskinredskaper, samt en sekshjuling, gressklippere, tilhengere, etc.	Vedlikeholdet følges opp som tidligere. Enheten har i tillegg fulgt opp biler for andre enheter, bla. OR.
Kommunale veier	Brøyting/vedlikehold av 55 km vei, hvorav 30 km er asfaltert. Pluss 25 km grusveier i distriktene.	Brøyting/vedlikehold av 55 km vei, hvorav 30 km er asfaltert. Pluss 25 km grusveier i distriktene.	Det har vært mindre brøyting, men mye reparasjon av veier på grunn av mye nedbør.
Kommunale parkeringsplasser	Brøyting, vedlikehold av ca. 750 parkeringsplasser og parkeringskontroll av 435 plasser.	Brøyting, vedlikehold av ca. 750 parkeringsplasser og parkeringskontroll av 435 plasser.	Inntekter i tråd med budsjett. Kontroll med 600 illeggelser. Ny forskrift ga merkostnad.
Vei-/gatelys	Vedlikehold av omkring 1 400 gatelys. En ekstern stilling delt med 8 kommuner, pluss egeninnsats.	Vedlikehold av omkring 1 400 gatelys. En ekstern stilling delt med 8 kommuner, pluss egeninnsats.	Veilys er fulgt opp i tråd med avtalen. Strømkostnader viser økning.
Tilskudd båtselskap	Oppfølging av avtale.	Oppfølging av avtale.	Følger samme avtale. Noe overskridelse pga. indeks.
Brannvesen	Oppfølging av avtale med brannvesen.	Oppfølging av avtale med brannvesen.	Fulgt opp. Noe overforbruk.
Feiervesen	Oppfølging av avtale med feiervesen.	Oppfølging av avtale med feiervesen.	Fulgt opp.

Tjenesteområ de	Volum/aktivitet		Resultat 2016
	2015	2016	
Lyngmyr idrettsanlegg	Vedlikehold, vanning og merking av baner.	Vedlikehold, vanning og merking av baner.	Reparasjon av løpebanen er utført. Overforbruk.
Park/grøntareal pluss lekeplasser	Klipping/vedlikehold av grøntareal i hele kommunen, pluss Najaden på Lyngør.	Klipping/vedlikehold av grøntareal i hele kommunen, pluss Najaden på Lyngør.	Følges opp og framstår som bra vedlikeholdt.
Kommunale badeplasser	Vedlikehold og søppelhåndtering	Vedlikehold og søppelhåndtering	Følges opp av park og miljøgruppe.
Miljøgruppa	Drive arbeidstreningstilbud.	Drive arbeidstreningstilbud.	Gjennomført 702 dagsverk, fordelt på 23 personer, herav 19 fra NAV. 5 er kommet i arbeid/skole og 10 fortsetter.
Skjærgårdspark .	Renovasjon av Skjærgårdsparken med egen båt, samt utføre oppdrag for Statens naturoppsyn (SNO).	Renovasjon av Skjærgårdsparken med egen båt, samt utføre oppdrag for Statens naturoppsyn (SNO).	Har utført oppgaver for politi, forskere, Furøya og andre småoppdrag for enheten.
Vann	Ca. 115 km med kommunale vannledninger. Ett vannbehandlingsanlegg, 10 pumpestasjoner, tre høydebasseng. 2 400 abonnenter.	Ca. 115 km med kommunale vannledninger. Ett vannbehandlingsanlegg, 10 pumpestasjoner, tre høydebasseng. 2 600 abonnenter.	Stor innsats for å redusere lekkasjer på ledningsnett. To brudd på hovedledninger er utbedret. Vannforbruket er redusert. Vannkvaliteten er god.
Avløp	Ca. 145 km med kommunale avløpsledninger. To renseanlegg og 77 avløpspumpestasjoner. 2 850 abonnenter.	Ca. 145 km med kommunale avløpsledninger. To renseanlegg og 77 avløpspumpestasjoner. 3 000 abonnenter.	Søkt etter lekkasjer, og utbedret noe. Drift av renseanlegg i tråd med krav. Gode resultater.
Kommunale avgifter	Ajourhold og oppfølging av tilkoblinger og kommunale gebyrer.	Ajourhold og oppfølging av tilkoblinger og kommunale gebyrer.	Utbedringer av ledningsnett har gitt noen flere tilkoblinger og merinntekt. Resultat av god oppfølging.
Planarbeid og saksbehandling	Følge opp planarbeid og saksbehandling innenfor alle fagområdene.	Følge opp planarbeid og saksbehandling innenfor alle fagområdene.	Noen vedtatte planer er fullført og andre følges opp.
Tvedestrand badepark	Planlegging, utsetting, og oppfølging av badeparken i sesongen, samt opptak og lagring av utstyr. Ca. 45 dagsverk pluss maskinbruk.	Planlegging, utsetting, og oppfølging av badeparken i sesongen, samt opptak og lagring av utstyr. Ca. 45 dagsverk pluss maskinbruk.	Innsatsen fra enheten ble på 50 dagsverk inkl. maskinbruk. Utsetting og ilandtaking har fungert fint i samarbeid med ansatte fra PME.
Rehabiliteringsplaner vann og avløp	Oppfølging av rehabiliteringsplan for vann og avløp.	Oppfølging av rehabiliteringsplan for vann og avløp. Innsats ca. 0,5 årsverk administrasjon, samt 0,5 årsverk fagarbeider.	Det ble foretatt omfattende utbedringer på ledningsnettet. Innsats ca. 0,5 årsverk adm., og ca. 1,0 årsverk fagarbeider. Bra resultat.
Prosjekter	Prosjektgjennomføring og oppfølging av Hovedgata/Holgata, samt medvirkning i kommunes andre prosjekter. E18, ny VGS m.m.	Prosjektgjennomføring og oppfølging av Hovedgata/Holgata, samt medvirkning i kommunes andre prosjekter. E18, ny VGS m.m.	Hovedgata/Holgata ble fullført godt innenfor budsjettet. Resultatet ble veldig bra. Deltakelse i prosjekter krever mye av enheten. Ca. 1,0 årsverk administrasjon, og 0,3 årsverk fagarbeider.

Kommentar

Det har vært et år med høy aktivitet innenfor mange ulike prosjekter. Hovedgata/Holgata ble fullført godt innenfor rammen for budsjettet, og resultatet ble veldig bra. Innsatsen på rehabilitering av vann og avløp har vært omfattende, da en fant større feil enn først beregnet. Disse ble utbedret og resultatet er reduserte lekkasjer og bedre HMS-forhold innenfor vann og avløp. Aktivitetsnivået for arbeidsmarkedstiltak i miljøgruppa viser stor aktivitet med 702 dagsverk i 2016. Totalt 23 personer har vært i gruppa, og av disse er fem kommet i arbeid/skole. Enheten har fulgt opp veier, grøntanlegg,

park og badepark etter beste evne trass i svak økonomi. Dette skyldes en spesiell stor innsats fra våre fagarbeidere. Samlet sett kan en si at 2016 ble et bra år for enheten.

Informasjonssikkerhet

Alle ansatte i enheten har underskrevet datainstruksen.

Avvik

Enheten opplevde brudd på hovedvannledningen til Nes/Fiane som et resultat av gravearbeid for entreprenør på Grendstøl. Vannforsyningen ble satt i normal drift etter 20 timer. På Songe kollapset den gamle vannledningen natt til 1.mai. Vannforsyningen var normal igjen etter 24 timer. Innbyggerne ble varslet via SMS og talemelding på telefon i begge tilfellene. Det ble også kjørt ut noe vann til abonnentene. På grunn av tidspunkt for bruddet på Songe så ble varsling av abonnenter forsinket. Dette resulterte i noen klager på grunn av vannmangel.

Tilsyn

Enheten har hatt tilsyn fra Mattilsynet. Det ble gitt pålegg om endring av Beredskapsplan for vannforsyning, slik at den tilpasses bedre til ROS analysen. I tillegg ble det satt krav til årlig beredskapsøvelse.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Få gjennomført en brukerundersøkelse.	Godt arbeidsmiljø. 3,5 poeng av 5 mulige. Totalfravær maks: 6,5 %, hvorav korttidsfravær: 1,5 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Brukerundersøkelse er ikke gjennomført.	Medarbeiderundersøkelsen: 4,0 Totalfravær: 9,0 % Korttidsfravær: 1,9 %	Avvik +28,8 % fra netto budsjettramme.

Sykefraværet ligger over måltall. Dette skyldes fire ansatte som har vært langtidssykemeldt i 2016. På grunn av få ansatte gir dette høy prosentandel. Budsjettet viser innsparing grunnet vakanse i disse stillingene og noen merinntekter for selvfinansierte tjenester.

FOKUSOMRÅDER

- **Driftsprosjekter:**
Det har vært noe reduksjon av lekkasjer på vann- og avløpsnettet som et resultat av utførte tiltak i rehabiliteringsplanen for vann og avløp.
- **God prosjektstyring – holde tidsrammer og budsjett.**
Det har vært tett prosjektoppfølgning med fokus på god utførelse og god økonomistyring.
- **Holde god aktivitet i "Miljøgruppa".**
Godt samarbeid med NAV har gitt gode resultater og økt aktivitet for denne tjenesten.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

1. Enheten vil utvikle et tettere samarbeid mellom Teknisk drift og plan/byggesak for å ta større del i planlagte utbygginger i kommunen.
2. Gjennomføre brukerundersøkelse.
3. Få på plass en ny skiltplan for parkering.
4. Videreutvikle aktivitetstilbudet i "miljøgruppa"

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)**Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler**

Det ble ikke gjennomført medarbeidersamtale med alle ansatte i 2016.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Ingen slike hendelser i 2016.

Avholdte øvelser

Ingen øvelse gjennomført i 2016.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerunden ble gjennomført 21. april og viste noen mangler på bygget i Søsterdalen. Det manglet noen skilt, samt rekkverk for trapp mellom 2 – 3 etg. Utvendig plattform for nødutgang manglet, men er nå på plass. Vannverket manglet lager for marmor, men dette er nå på plass, ellers var det noen skilt som manglet. Renseanleggene har noen små mangler angående skilt og opprydding. Spesielt Tvedestrand renseanlegg har behov for bedre lagerplass og garasje for biler.

Kompetansehevingstiltak

Kun enkle kurs er gjennomført i 2016.

Anton Thomassen

Enhetsleder

1.7 Ansvar 250 Omsorg og rehabilitering

TJENESTEOMRÅDER

Sykehjem (institusjon), hjemmehjelp og avlastningstjeneste, hjemmesykepleie, Dypvåg bofellesskap, personlige assistenter og støttekontakter for voksne og eldre, rehabiliterings-tjenester, tildelingstjenester, samt driftstilskudd til private fysioterapeuter. Ressurstjenesten ble startet i september 2016 etter en omdisponering av ressurser fra sykehjemmet og hjemmetjenesten.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg.	Netto driftsutgifter				
Regnskap	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
102 123	80 529	82 337	83 702	-1 365	-1,7

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Regnskap 2016 viser et merforbruk i forhold til revidert budsjett på kr 1 365 000. Merforbruket er mindre enn forventet etter andre tertialrapport 2016 der det var antydning et merforbruk på opp mot 2 500 000.

Arbeid med organisasjonsutvikling har hatt stort fokus i 2016. Organisasjonsprosessen har hatt et eget prosjektnummer i regnskapet som synliggjør en kostnad på kr 373.276 til dette arbeidet. Kostnadene er fordelt på ulike budsjettposter.

Enheten har i perioder hatt vakante stillinger i ressurstjenesten og i andre tjenester som det ikke i full grad har blitt leid inn for. Det har derfor vært et underforbruk på fastlønn og fast vikarlønn. Lønn for ferievikar og tilleggslønn har hatt et merforbruk. I tillegg har arbeid med organisasjonsprosessen og stor satsing på kompetanse medført et betydelig økt behov for annen vikarinnleie. I perioder har det vært nødvendig med økt bemanning for å ivareta forsvarlighet i krevende situasjoner, noe som har gitt merforbruk av ekstrahjelp. Det kan også være vanskelig å skaffe vikarer med riktig kompetanse til rett tid. Det blir da behov for at fast ansatte forskyver vakter, noe som har gitt et merforbruk av overtid. Samlet merforbruk på lønn (inkludert manglende sykepengerefusjon) er kr 634.000.

Innkjøp av medisinsk forbruksmateriell har vært betydelig høyere enn budsjettet. Utgifter til innkjøp av mat har vært lavere enn budsjettet. Satsing på økt kompetanse og på organisasjonsprosessen har gitt et merforbruk knyttet til kurs ol. Legemiddelhåndtering gikk over til bruk av multidoser, noe som ikke var budsjettet. Det er også investert i programvare og innredning til et innkjøps- og lager- system for medisinsk forbruksmateriell for å bedre kontrollen. Prosjektet mobil omsorg har hatt økte innføringskostnader. Det har vært merforbruk knyttet til leasingbiler som følge av at avtaler er rekalkulert etter at biler har gått mer enn det som lå i opprinnelig avtale. Sommerferie har vært avvirket uten innleie av vikarbyrå. Konsulenttjenester har vært leid inn i forbindelse med organisasjonsutvikling. Samlet merforbruk på drift er kr 888.000.

Betaling av opphold på sykehjem har vært betydelig mindre enn budsjettet. Dette henger bla sammen med økt satsing på mestring i eget hjem og målrettede korttidsopphold på sykehjem med god sirkulasjon. Avlastningsopphold er gratis og de andre korttidsoppholdene har en lavere pris enn langtids plass. Det har også vært ledig kapasitet ved sykehjemmet. Ledige sykehjemsplasser har blitt leid ut til Arendal kommune frem til september 2016, noe som har gitt en betydelig merinntekt. Inntekt fra kost og fra statlige refusjoner er høyere enn budsjettet. Samlet positivt avvik på inntekter er kr 157.000.

Antall årsverk vedtatt i budsjett 2016 var 116,5. Vedtak om å legge ned Dypvåg bofellesskap med reduksjon av 3,4 årsverk, ble omgjort. Årsverk ved inngangen til 2016 var derfor 119,9. I løpet av året har det skjedd flere endringer i årsverk, både gjort av kommunestyret og som følge av interne omorganiseringer. Det vises til Økonomiplan 2017-2020 og budsjett 2017 for detaljer. Antall årsverk pr 31.12.2016 er 119,5.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING**Aktivitetsnivå – måltall og resultat
Sykehjem, omsorgsboliger og korttidshybler**

Tjeneste	Plasser	Gjennomsnitt lig belegg, måltall 2015	Gjennomsnitt lig belegg, måltall 2016	Gjennomsnittlig belegg med pasientbetaling, måltall 2016	Resultat 2016 Gj.sn.belegg	Resultat 2016 Gj.sn.belegg m.pas.betaling
Sykehjem	46	100 %	99 %	93,5 %	94,3 %	91,8 %
Omsorgsboliger	43	98 %	98 %	ikke aktuelt	98,3 %	ikke aktuelt
Korttidshybler	11	80 %	80 %	60,0 %	Stengt april 2016	Stengt april 2016
Dypvåg bofellesskap	10	90 %	foreslås nedlagt	ikke aktuelt	72 %	70,4%

Korttidshyblene har vært driftet av hjemmesykepleien i samarbeid med kjøkkenet og tildeling, utvikling og innovasjon. Korttidshyblene ble stengt i april 2016 og korttidsplassene ble da flyttet til sykehjemsavdelingene.

Hjemmetjenester

Tjeneste	Budsjetterte uketimeverk 2016	Budsjetterte vedtakstimer 2016	Resultat vedtakstimer 2016
Hjemmesykepleien	1 497	898	778
Hjemmehjelp	261	209	175

Uketimeverk er med utgangspunkt i 35,5 timers arbeidsuke. Vedtakstimer er den tid som brukes til direkte pasientkontakt. For hjemmesykepleien er det i budsjett regnet 60% direkte pasienttid, mens det for hjemmehjelp er regnet 80% direkte praktisk bistand i hjemmet. Tid brukt til transport, dokumentasjoner, møter, telefoner og annet kommer i tillegg. Hjemmetjenesten opplever at det med økte kvalitetskrav også går stadig mer tid til dokumentasjon og annet som ikke er direkte pasientkontakt. Uketimeverk for hjemmetjenesten har i løpet av 2016 blitt redusert i forhold til budsjett som en følge av at til sammen 6 stillinger er gått over til ressurstjenesten i forbindelse med omorganisering i enheten.

Avdeling for tildeling, utvikling og innovasjon (TUI)

	Antall brukere 1.1.2015	Antall brukere 2016	Resultat 2016
Brukere registrert med fysioterapi individuelt: undersøkelse/behandling	112	100	156
Gruppetilbud: 1) Lavterskel trimgruppe for eldre m/varierende grad av funksjonssvikt	32	30	30
Gruppetilbud: 2) Trening for mennesker m/kronisk lungelidelse	8	7	7
Antall aktive brukere m/utlånte hjelpemidler fra hjelpemiddelsentralen	653	650	717
Treningstilbud til kommunens ansatte	63	77	71
Friskliv		45	64
Hverdagsrehabilitering		45	96
Tverrfaglig tildelingstjeneste		402 vedtak	462 vedtak
Helsefremmende hjemmebesøk		25	42

Det er ikke gode nok systemer for å hente frem pålitelige aktivitetstall. Fagsystemet viser for eksempel vedtak for alle enhetene samlet. Vedtakstimer for den enkelte enhet må derfor telles manuelt. Fysioterapitjenesten jobber med diagnostisering og behandling, men også i stor grad forebyggende og tverrfaglig. Tjenesten inngår til dels i tildeling, hverdagsrehabilitering og ved korttidsopphold på sykehjemmet. Det er store feilmarginer knyttet til dette ved opptelling av aktivitetstall. Hverdagsrehabilitering har hatt en betydelig økning i antall brukere. Vurderinger er inkludert i aktivitetstallene. En grundigere vurdering har vist seg å føre til et kvalitetsmessig riktig tilbud. I en del

tilfeller er det derfor hensiktsmessig å benytte hverdagsrehabiliteringsteamet til vurderinger. Brukere som har hatt hverdagsrehabilitering har hatt svært gode resultater. De fleste avslutter uten hjemmetjenester, noen avslutter uten hjemmesykepleie, men med hjemmehjelp, noen avslutter med mindre hjemmesykepleie enn først antatt og noen som ellers ville vært aktuell for sykehjem blir fortsatt boende hjemme. Helsefremmende hjemmebesøk startet i 2015. Aktivitetstallet for 2016 inkluderer også oppfølging av brukere fra 2015. Økningen i antall brukere i Frisklivstilbud forklares med økt rekruttering til tilbudene fra både hverdagsrehabilitering og helsefremmende hjemmebesøk.

Informasjonssikkerhet

Alle ansatte signerer på gjeldende datainstruks og på taushetserklæring.

Medisinrom og garderober har fått nye låser som følge av problem med tyverier.

Multidoser er innført.

Enheten har fått et nytt og oversiktlig bestillings- og lager- system for medisinsk forbruksmateriell.

Mobil omsorg er innført i hjemmetjenesten. Verktøyet sørger for en samstemming av vedtakstimer og hjemmetjenestens arbeidslister.

Avvik

Avvik registreres fortløpende i fagsystemet. Fagledere og avdelingsledere følger med på og følger opp avvik med tiltak for å forebygge lignende hendelser.

Tilsyn

Fylkesmannen har hatt tilsyn med medikamenthåndtering i sykehjem. Kommunen fikk følgende avvik: "Utdeling av medikamenter skjer ikke i henhold til kravene til forsvarlig medikamenthåndtering."

Fylkesmannen avsluttet tilsynet etter at det var blitt utarbeidet en helhetlig plan for retting av avviket. Planen inkluderer revidering av legemiddelprosedyren, praktisk opplæring og bedre systemer og kontroll på utsatte områder. Planen er iverksatt. Det er også sørget for at det kvitteres for gitte medikamenter.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Gjennomføre og evaluere brukerundersøkelse. Score på 4 (skala 1-6).	Medarbeidertilfredshet 4+ Sykefravær: Totalt 9 %, hvorav 2 % er korttidsfravær.	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Brukerundersøkelse ble ikke gjennomført i 2016	Medarbeidertilfredshet: 4,14 Sykefravær: Totalt 8,5 %, hvorav korttidsfravær 2,5 %	Avvik -1,7 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

• Evaluering av den nye organiseringen, og gjennomgang av enheten

Sykehjemmet har i de siste årene hatt ledig kapasitet og hjemmetjenesten har i perioden 2013-2016 hatt en reduksjon i antall vedtakstimer. Med bakgrunn i dette og en analyse fra Agenda Kaupang har enheten gjennomført organisatoriske endringer i 2016. Sykehjemmet og hjemmetjenesten har nedbemannet og fra september 2017 er 7 årsverk flyttet til den nyopprettede ressurstjenesten. Ressurstjenesten er en vikartjeneste som jobber på tvers i enheten og som skal bedre styringen av vikarbudsjettet.

Tidlig innsats og retningsendring mot økt mestring og forebygging har vært videreført i 2016 med blant annet fortsatt satsing på hverdagsrehabilitering og tverrfaglig tildelingstjeneste. Tiltakene ses i sammenheng med at det både er blitt redusert behov for institusjonsplasser og reduserte vedtakstimer i hjemmetjenesten. Tverrfagligheten i hverdagsrehabilitering har blitt styrket med 75% stilling for

ergoterapeut. Retningslinjer for tildeling av tjenester har blitt revidert og nye vedtaksmaler og tverrfaglige kartleggingsskjemaer har blitt utarbeidet.

Som en følge av redusert behov for institusjonsplasser ble hybelavdelingen stengt i april 2016 og tilbud om korttidsplasser ble overført til sykehjemsavdelingene. Sykehjemsavdelingene må nå i mye større grad håndtere hyppige inn- og utskriving av brukere. Enheten har deltatt i interkommunalt samarbeid om utvikling av kvalitet i "Gode pasientforløp" og har arbeidet med utarbeidelse av felles sjekklister for innskriving og utskriving.

Kreftkoordinator ble ansatt i 50 % stilling fra september 2016.

Prosjektleder for velferdsteknologi ble ansatt i 100 % stilling fra september 2016.

Hjemmetjenesten har lagt om til digital arbeidsplanlegging/ Mobil omsorg. Verktøyet sørger for en samstemming av vedtakstimer og hjemmetjenestens arbeidslister.

Enhetsleder sluttet i oktober 2016. Resten av året har det vært konstituering i stillingen. Fokus i denne perioden har vært å holde ro i organisasjonen og sørge for god informasjon og involvering. Det har vært lagt opp til en tydelig informasjonsstrategi.

- **Rekruttere kvalifisert personell til ledige stillinger**

Det har vært vanskelig å rekruttere kvalifisert personell til ledige stillinger. Det har vært få søkere til ledige sykepleierstillinger. Som en konsekvens av nedstyringen som er gjort i sykehjemmet er det blitt en rekke lave stillingsbrøker knyttet til helg som nå er vakante.

- **Anskaffe og implementere velferdsteknologi**

Prosjektleder for velferdsteknologi ble ansatt i 100% stilling fra september 2016. Elektronisk medisindosett (Pilly) ble tatt i bruk. Medarbeidere deltok i utarbeidelse, utvikling og utprøving av kostholdsappen Appetitt. Det ble lagt opp til en strategisk plan for velferdsteknologi i et felles prosjekt med Kristiansand. Prosjektet er foreløpig utsatt. Teknologi knyttet til sikkerhet, trygghet og varsling ble forberedt i 2016.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

I budsjett 2017 er det vedtatt at Dypvåg bofellesskap skal legges ned, hjemmehjelp og hjemmesykepleie skal samorganiseres og hjemmetjenesten skal omorganisere fra tre til to soner. Det skal gjøres en god prosess med bred involvering av medarbeidere, tillitsvalgte og verneombud for å belyse ulike spørsmål for å finne frem til mulighetene for hvordan dette skal løses på en god måte.

Døgnrutinene ved sykehjemmet skal gjennomgås for å se på mulige forbedringer som bla senere middagsservering i sykehjemsavdelingene og i kafeen.

Tildelingstjenesten og hverdagsrehabilitering skal evalueres og utvikles videre.

Arbeidet med velferdsteknologi knyttet til sikkerhet, trygghet og varsling skal fortsette.

Det skal settes et spesielt fokus på et godt og samlende arbeidsmiljø med fortløpende informasjon fra lederlaget, bred involvering og et godt samarbeid med tillitsvalgte, verneombud og medarbeidere på tvers av enheten.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

Det ble ikke avholdt medarbeidersamtaler/ seniorsamtaler i 2016.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Enheten har hatt store utfordringer knyttet til arbeidsmiljø med flere medarbeidere som har gitt uttrykk for utrygghet og manglende tillit. Avdelingslederne og enhetsleder følger opp avvikene. Mer informasjon og involvering har bedret forholdene. Medarbeidere har blant annet fått gjennomslag for og blitt involvert i arbeidet med å gå bort fra tredelt og tilbake til todelt sommerferieavvikling.

Avholdte øvelser

Det ble ikke avholdt brannøvelser i 2016. Brannrutiner har vært gjennomgått i forbindelse med utløsinger av brannalarmer.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerunde ble gjennomført. Noen saker er fulgt opp og ferdigstilt. Oppfølgingen fortsetter i 2017. Avvikene som går på forholdene i hjemmet til brukere er fulgt opp.

Kompetansehevingstiltak

Det har vært høy satsing på kompetanse med blant annet bred opplæring i elektronisk medisindosett (PILLY), tidlig identifisering av livstruende tilstander (TILT) og Mobil omsorg. Medarbeidere har deltatt i utarbeidelse, utvikling og utprøving av kostholdsappen Apetitt, og ressurspersoner innen ulike fagområder har vært på opplæring.

Hege de Lange Haaland
Enhetsleder

1.8 Ansvar 255 Oppfølgingsenheten

TJENESTEOMRÅDER

Dagsenter med aktivitets- og arbeidstrening, voksenopplæring for utviklingshemmede, botilbud for utviklingshemmede over 18 år, avlastningstilbud til barn og unge, oppfølging av personer med rusavhengighet, psykisk helse og privat rusbehandling.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg.	Netto driftsutgifter				
Regnskap	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
36 769	30 876	31 171	30 182	989	3,2

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Overskuddet enheten fikk i 2016 skyldes i hovedsak økte inntekter og ubrukte midler på kjøp av private tjenester og lisenser som er holdt igjen grunnet manglende levering av velferdsteknologi.

Enheten har store variasjoner i den enkelte tjeneste på lønn. Det er overforbruk i tjenester til utviklingshemmede. Avlastningstjenesten har et underskudd på ca. 600 000 kroner på lønn, bofellesskapet et underskudd på ca. 115 000 kroner på lønn. Disse tjenestene har fått en inntekt på til sammen 3 000 000 kroner for særlig ressurskrevende tjenester. Det er ca. 400 000 kroner mer enn budsjettert. I siste halvår har det vært betydelige endringer i tjenestevedtakene til enkeltbrukere, med en stor økning de siste månedene. Økningen er i tråd med økningen som er lagt inn i budsjettet for 2017, men ble som HMS-tiltak iverksatt i 2016. Det er ikke vanlig med så store endringer i vedtak for ressurskrevende brukere. Det var derfor vanskelig å se hvordan det økonomiske resultatet ble, og hvilke konsekvenser det får for refusjon når driften er så uforutsigbar. Det er brukt vikarer for å dekke økingen i bemanning, vikarutgiftene for størstedelen av november og hele desember føres på 2017-regnskapet. Dette tilsvarer en utgift på ca. 300 000 kroner for drift i 2016 som altså belastes 2017-regnskapet. Likevel gis alt av tilskuddet i 2016.

Tjenester til utviklingshemmede har i 2016 også mottatt noen inntekter som vi vanligvis ikke mottar. Vi har fått 50 000 kroner fra Borgestadklinikken til rusforebyggende tiltak for utviklingshemmede og ungdom i risikozonen i samarbeid med rus og avhengighetstjenesten. Avlastingen har solgt tjenester til Barnevernssamarbeidet Øst i Agder for omlag 90 000 kroner.

Området for aktivitet og arbeidstrening viser et underforbruk på ca. 80 000 kroner. Antallet brukere med demens øker, noe som gir oss mulighet til å søke ekstra tilskudd til dagsenterplasser. Enheten mottok i 2016 370 000 kroner i tilskudd fra Helsedirektoratet noe som er 55 000 kroner mer enn budsjettert. I tillegg har vi lyktes å selge plasser på Gården til andre kommuner og til Kriminalomsorgen i frihet for nærmere 50 000 kroner. Fra Friluftsrådet i sør mottok vi 45 000 kroner for å arrangere gåturer med brukerne. Tjenesten drives svært nøysomt og ansatte strekker seg langt, noe som gjenspeiles i lave vikarutgifter.

Psykisk helse, rus og avhengighet har samlet sett et underforbruk på ca. 350 000 kroner. Underforbruket skyldes litt vakanse, svært restriktiv holdning til innleie av vikarer, og ubrukt budsjett på kjøp av private tjenester til behandling på 125 000 kroner. Ansatte strekker seg langt til tross for svært stor arbeidsbelastning. Vikarinnleie og drift må normaliseres i 2017 da det ikke er mulig å drifte på et så lavt nivå over tid.

Antall årsverk i enheten i 2016 er 46,88, pr 31.12.16. I økonomiplan 2016-2019 var det budsjettert med 46,79 årsverk. Endring i årsverk skyldes prosjektleder/koordinator velferdsteknologi, som er felles med Omsorg og rehabilitering.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING**Aktivitetsnivå – måltall og resultat**

Tjeneste	2015		2016			
	Budsjetterte uketimer	Antall brukere	Budsjetterte uketimer	Estimat antall brukere	Resultat uketimer	Resultat antall brukere
Tjenester til utviklingshemmede:						
- Antall totalt	654	31	680	30	1 039	30
- Avlastningstjenester	205,5	6	219	7	359	8
- Olav Sverres vei		12		12	927	12
- Tve Pro	52	4	52	6	72	6
- Voksenopplæring	4	1	4	1	4	1
- Boveiledning					32	8
Psykisk helse rus og avhengighet:						
- Antall brukere totalt	281	165	281	165	178	178
- Psykisk helse	196	102	196	102	126	121
- Rus og avhengighet	85	63	85	63	70	57
- LAR		11				9
- Forebyggende rusarbeid/psykisk helse		2			10	
Aktivitet og arbeidstrening:						
- Antall totalt brukere/plasser		144/145				146/147
- Antall brukere Dalene gård		46				41
- Antall brukere aktivitetsavdelingen		56				54
- Antall brukere Marthaloftet		22				28
- Antall brukere Huskestua		20				23
- Antall brukere ut i arbeid/skole		3				4
- Koordinerte/arrangerte arrangementer		61				63
Andre Tjenester						
Brukerstyrt personlig assistent	11	1	11	1	11	1
Omsorgslønn	21	6	13	3	18	4
Støttekontakt	46	19	46	19	35	14
Individuell plan/koordinator		27				29

Det er stor økning i volum i tjenester til utviklingshemmede. Enkeltpersoner har større behov, økningen ses i hovedsak for brukere som kommer inn under ordningen særlig ressurskrevende tjenester. Enheten vokser i antall brukere, vedtakstimer og ansatte, spesielt i tjenester til utviklingshemmede. Ressurser til administrasjon og ledelse har ikke økt, og oppleves svært belastende og arbeidskrevende på enkeltansatte.

I psykisk helse har det kommet inn 54 nye brukere i løpet av 2016 og 24 er skrevet ut. Brukerne får sine tjenester, men administrativt har det vært betydelig etterslep med denne store arbeidsmengden. Antall forebyggende timer har økt, dette som et tiltak til bla. resultatene fra Ungdata-undersøkelsen. Antall ungdom som benytter dette tilbudet er ikke med i tabellen over. Tiden til forebyggende arbeid innenfor rus og psykisk helse tas fra tiden som brukes til vedtakstimer, det er ikke lett når behovet her og er økende.

I aktivitets- og arbeidstreningstilbudet ses det ikke så stor økning totalt i antall brukere, men flere brukere benytter nå flere plasser enn tidligere år. Det er derfor en reell økning om vi ser både antall plasser og antall brukere opp mot hverandre.

Enheten er spesielt fornøyd med Tve Pro, det er et nødvendig og godt dagtilbud til personer med utviklingshemming med liten arbeidsevne. Tilbudet på Dalene gård vurderes også til å være et godt tilbud, i 2016 har andelen barn som benyttet tilbudet har økt.

Det er gjennomført mye godt arbeid med tiltak for å hindre utviklingen av utagerende atferd for enkeltbrukere til tross for lav bemanning. De ansatte har stått i store belastninger. Godt faglig arbeid sammen med riktig bemanning vil forhåpentligvis gi resultater i løpet av 2017.

Informasjonssikkerhet

- Alle ansatte underskriver datainstruks.
- ROS-analyse er gjennomført.

Avvik

Medisinavvikene har gått ned, det er sannsynligvis et resultat av innføring av multidoser.

De fleste avvikene under "andre avvik" dreier seg om vold og trusler, det kommer tydelig frem at dette området har økt under HMS delen. Avvikene skal lukkes fortløpende. I enkelte tilfeller må det gjennomføres kvalitetsforbedringer eller nye arbeidsmetoder for å lykkes å lukke avvikene.

År	Medisin Avvik	Brudd på kvalitetsforskrift og prosedyrer	Skadeavvergende tiltak, (bruk av tvang, utviklings-hemmede)	Brudd på avtale	Andre avvik
2016	16	47	8	76	41
2015	21	48	0	117	8
2014	35	50	2	102	0
2013	19	21	1	98	4
2012	8	8	1	9	1
2011	4	11	1	55	3
2010	27	38	0	107	15
2009	12	55	1	-	-
2008	13	37	11	-	-

Tilsyn

Enheten har hatt tilsyn fra Fylkesmannen på vedtak etter § 9-5 i kommunal helse og omsorg tjenestelov i avlastingen. Det ble ikke gitt merknader eller avvik.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Måltall 2,7 (skala 1-4)	Medarbeidertilfredshet måltall 3,7 (skala fra 1-5). Sykefravær: 9,5 %, hvorav korttid: 1,8 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Ikke gjennomført, gjøres annet hvert år.	Medarbeiderundersøkelsen: 3,97. Svarprosenten var 83 %. Sykefravær: 8,8 % hvorav 2,1 % korttid.	Avvik +3,2 % fra netto budsjettramme

Sammenligningstall sykefravær:

År	2012	2013	2014	2015	2016
Sykefraværspersent	7,9 %	4,5 %	8,8 %	9,3 % (hvorav 2,4 korttid)	8,8 %

Habiliteringsenheten i Risør har til sammenligning følgende tall for sykefravær:

2014 9,8 %, 2015 8,1 % og 2016 7,1 %.

Det er positivt å se at til tross for et år med mange avvik på trusler, vold og trakassering går sykefraværet ned, både totalt sett og korttidsfraværet. Det er fokus på arbeidsmiljøet, dette fortsetter i 2017. Det er svingninger i sykefraværet, selv om det de siste tre årene har vært relativt stabilt totalt sett.

Sammenligningstall økonomi:

År	2012	2013	2014	2015	2016
Budsjettavvik	3,7 %	0,8 %	- 3,5 %	0 %	3,2 %

Enheten har en uforutsigbar drift, behov kan komme raskt, og brukernes behov kan være store. De økonomiske resultatene over tid er varierende, men viser god budsjettkontroll totalt sett.

FOKUSOMRÅDER

- **Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid**
Enheten samarbeider tett med Familiehuset. Tidlig innsats er styrende for alle avdelingene. I løpet av 2016 er det etablert lavterskeltilbud for ungdom på ungdomskolen og videregående skole i regi av psykisk helse, rus og avhengighetstjenesten.
- **Iverksette bruk av velferdsteknologi i psykisk helse og tjenester til utviklingshemmede**
Hoveddelen av velferdsteknologi er iverksatt, selv om vi har opplevd forsinkelser og endringer i leveransen. Alt er ikke levert med funksjoner som forutsatt, derfor er det ikke betalt ut lisenser til leverandøren enda.
- **Fullføre planlegging av trinn 2-boliger til personer med avhengighetsproblematikk**
Planleggingsstadiet er gjennomført, bygging starter i 2017.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

Fokusområdene for 2017:

- Planlegging av nye samlokaliserte boliger til personer med utviklingshemming
- Kvalitetsutvikling av tjenestetilbudet

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Enheten arbeider med heltid/deltidsproblematikken. Over en treårsperiode kan vi se følgende økning i stillingsstørrelse:

2014: 8 ansatte fikk høyere stillingsprosent

2015: 9 ansatte fikk høyere stillingsprosent

2016: 16 ansatte fikk tilbud om høyere stillingsprosent. 2 ansatte som ønsket høyere stilling, takket likevel nei. Alle som ønsket høyere stilling fikk tilbud. Det var mulig å gi flere enn de som ønsket det høyere stilling, ved å inkludere hyppigere helgejobbing i turnusen. Imidlertid fikk ikke alle den ønskelige økte prosentatsen, i den ønskede tjenesten eller i en ønskelig turnus.

Fortsatt har vi noe problemer i forhold til vakanse i helg.

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

Alle ansatte får invitasjon til medarbeidersamtale en gang pr. år. Seniorsamtalene inkluderes inn i medarbeidersamtalene.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

I løpet av 2016 har ansatte blitt flinke til å bruke QM+ til avviksregistrering. Sannsynligvis er det fortsatt noe underrapportering, men prosedyrene følges godt opp.

År	Trusler, vold og trakassering	Skader, fall og nestenulykker	Politianmeldelser
2016	101	4	1
2015	50	6	0
2014	96	2	1
2013	28	3	1
2012	20	9	1
2011	23	4	3
2010	32	18	0
2009	32	9	3
2008	55	2	2

Avholdte øvelser

Det er gjennomført brannøvelser, obligatorisk for alle ansatte.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerunder er gjennomført i alle avdelinger. Felles opplevelse fra ansatte er et stort arbeidspress. I psykisk helse rus og avhengighet har det vært trangt og uhensiktsmessig kontorløsninger og samtalerom. Dette er løst ved at Boligstiftelsen har innredet deler av loftet i Lyngmyrveien 39 til samtalerom.

Pga økende grad av avvik på vold, trusler og trakassering er det gjennomført flere møter initiert av ledelsen i enheten med enhetens verneombud og hovedverneombud.

Kompetansehevingstiltak

Størstedel av kompetansehevende tiltak gjøres internt. Alle ansatte får kurs i terapeutisk mestring av vold på fagmøtene og ansatte i tjenester til utviklingshemmede får opplæring i tvang, makt og etikk. Flere ansatte har også fått opplæring i bruk av velferdsteknologi.

Ansatte i psykisk helse, rus og avhengighet deltar i det tverrfaglige kompetanseprogrammet "Barn i rusfamilier" sammen med andre enheter i kommunen. En ansatt går på masterstudie i psykisk helse.

Helene Tveide

Enhetsleder

1.9 Ansvar 260 Familiehuset – ressurscenter for barn og unge

TJENESTEOMRÅDER

Helsestasjon med leger og jordmor, fritidsklubbtilbud, legetjenester, interkommunalt barnevern der Gjerstad er vertskommune, helse- og omsorgstjenester til barn og unge, interkommunal pedagogisk/psykologisk tjeneste (PPT) der Risør er vertskommune, interkommunalt krisesentertilbud der Arendal er vertskommune, ungdomsrådet og ansvar for helsetilbud til enslige mindreårige på Englegaard. Enhetsleder er folkehelsekoordinator og sekretær for ungdomsrådet.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg.	Netto driftsutgifter				
Regnskap	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
30 352	24 307	24 470	23 926	544	2,2

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Økonomi

Ved 1. tertial ble det rapportert at enheten samlet sett kunne forutse et merforbruk i 2016 på kr. 1 150 000,- og ved 2. tertial ble det rapportert at enheten samlet sett kunne forutse et merforbruk i 2016 på kr. 850 000,-.

Regnskapet for hele året viser en innsparing på kr. 544 000,- (+ 2,2 %). Resultatet ble mye bedre enn anslått pr. 1 og 2. tertial. Årsaken til dette og årsaker til avvik på årsbasis innen de ulike tjenesteområder er som følger:

- Ved årsslutt var det en svikt i inntjening – kommunale leger og brukerbetaling kommunale tjenester på kr. 1 200 000. Dette er i samsvar med det som ble rapportert ved 2. tertial, der det også ble gitt en forklaring på hvorfor svikt i inntjening.
- Ved 2. tertial ble det rapportert om innsparing i helsestasjonen på kr. 350 000,-, hovedsakelig grunnet innsparing i lønn og ansettelse av helsesøsters for å følge opp helsetilbudet til enslige mindreårige asylsøkere på Englegård. Dette ble utført fra og med mai og det har i 2016 vært et samarbeid med skolelegen for å gi helsetilbud til de enslige mindreårige. Ved årsslutt var det en innsparing i helsestasjonen på til sammen kr. 479 000,-.
- Ved årsslutt var det et underforbruk i den interkommunale barneverntjenesten på ca. 997 000 kroner. En innsparing på dette nivået var ikke rapportert ved 2. tertial
- Ved årsslutt var det en innsparing i helse- og omsorgstjenesten på kr. 178 000,-.
- Totalt sett var det en innsparing i de andre tjenestene i enheten på til sammen kr. 100 000,-.

Tvedestrand kommune og BUF-etat er uenige om fordelingen av utgifter i barnevernssak. Ved utgangen av 2016 var det ikke kommet noen avklaring. Avhengig av utfall i saken kan kommunen få en merkostnad på inntil 2 mill. kroner for 2015.

Fra og med 1. januar 2016 ble det interkommunale samarbeidet for barnevernet, der Gjerstad er vertskommune, administrativt ansvarlig for saken. I september 2016 fikk Tvedestrand kommune tilbakemelding om at saken er oversendt tvistenemda. Ved utgangen av året er Tvedestrand kommune ikke kjent med at det er kommet noen avklaring. Avhengig av utfall i saken kan Tvedestrand kommune få en merkostnad, jf. avtale om interkommunalt barnevernsamarbeid.

Årsverk

I 2016 var antall årsverk i Familiehuset 14,4, inklusiv stilling grunnet helsetilbud til enslige mindreårige på Englegård. Høsten 2016 har helsestasjonen i tillegg hatt en prosjektstilling i videregående skole på 0,4 årsverk. Tilskuddsmidler til prosjektstillingen er gitt fra helsedirektoratet. Budsjett for 2016 var 14,3 årsverk.

Differanse på 0,1 årsverk skyldes Tjenna legekantor har hatt 0,1 årsverk midlertidig legesekretær siden sommeren 2015 for å kunne utføre nødvendige arbeidsoppgaver overfor pasienter og legene. 0,1 årsverk ble gjort om til fast fra 01.07.2016. Det vises til budsjettkontroll pr 1. tertial 2016.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

Tjeneste	Måltall 2016	Resultat 2016
Helsestasjon og jordmortjeneste		
Antall konsultasjoner jordmor /"nygravide"	394/73 (80 % stilling)	301/48 (50 % stilling)
Antall fødsler	60	53
Antall konsultasjoner helsestasjon 0 - 18 år	2 500	2500
Helse- og omsorgstjenester til barn og unge		
Omsorgslønn	3 barn, 21 vedtakstimer pr. uke	3 barn, 21 vedtakstimer pr. uke
Støttekontakt	18 barn, 67 vedtakstimer pr. uke	11 barn, 43 vedtakstimer pr. uke
Familieavlastning, helger	11 barn, 14 døgn pr. mnd	5 barn, 10 døgn pr. mnd.
Helsetilbud til enslige mindreårige på Englegård		
Antall ungdommer	40	40
Legetjenester		
Kommunale leger, listenivå, antall	3 360	3 360
Private leger, listenivå, antall	4 170	4 000
Interkommunal legevakt i Arendal	Deltar	Deltar
Fritidsklubbtilbud		
Aktivitetsskvelder for ungdom	2 ettermiddager/kvelder pr. uke	Økning i antall ungdommer som benytter seg av tilbudet fra og med høsten 2016. Opptil 30 ungdommer på flere åpningskvelder

I 2015 jobbet jordmor 80 % stilling, 50 % fast og 30 % i prosjekt, og i 2016 jobbet hun i 50 % stilling. Resultat i 2015 var 394/73.

Antall konsultasjoner i helsestasjon 0 - 18 år er et gjennomsnitt pr. år. 25 % får ytterligere oppfølging og oppfølging er også behovsprøvd utover de konsultasjonene som er lovpålagt.

Helsestasjonen har gjennomført fire fødsels- og foreldreforberedende kurs der førstegangsfødende deltar.

Antall ungdom som har benyttet seg av tilbudet «Helsestasjon for ungdom» har økt i 2016. Det har også blitt gitt tilbud om gratis prevensjon, P- stav (prosjektmidler fra fylkesmannen) og HVP-vaksine for kvinner født i 1991 og senere. I 2016 har 50 ungdommer benyttet seg av tilbudet om P-stav, dette er nesten dobbelt så mange som i 2015.

Listenivået i legetjenesten er hva som er maks antall på listen pr. lege. Antall innbyggere på hver liste kan være noe høyere og lavere enn hva som er maksantallet.

Legene ved Tjenna Legekontor ivaretar også alle de kommunale legetjenestene.

Fritidsklubbtilbudet endret åpningstidene fra og med høstferien 2016. Høsten 2016 var det totalt 566 ungdommer som benyttet seg av tilbudet og flere kvelder var det opptil 30 ungdommer tilstede. Lokalene lånes ut til barn for bursdagsfeiringer og dette organiseres av klubbmedarbeiderne. Det er et hyppig brukt tilbud, som barn og foreldre i Tvedestrand har glede av.

Enhetene og enhetsleder er ansvarlig for å følge opp tre interkommunale samarbeid; barnevern, PPT og krisesenter, vertskommunene skriver årsmelding.

I 2016 har ungdomsrådet har vært aktivt og engasjert seg i flere saker og særlig i Ungdata-undersøkelsen.

Informasjonssikkerhet

Alle i enheten har underskrevet datainstruksen.

Avvik

Det har blitt meldt avvik i fagprogrammet System X på Tjenna Legekontor. Avvikene var lukket ved årsslutt.

Tilsyn

Tilsyn med folkehelsearbeidet i kommunen, den 16 og 17.12 2015 ble avsluttet i løpet av året da avvik ble lukket.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse Skala fra 1 til 4.	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Score på 2,5 – 4 og "litt enig"	Score på minst 4,0 Sykefravær totalt: 7,0 %, hvorav korttid: 2,0 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Brukerundersøkelse ble ikke gjennomført i 2016. Det er planlagt å gjennomføre brukerundersøkelse i helsestasjonen i 2017	Medarbeiderundersøkelsen: Score på 4,33 Sykefravær totalt: 1,5 %, hvorav korttid: 1,1 %	Avvik +2,2 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- **Videreføre "Familiehusmodellen", med endringer i tjenestetilbud i enheten fra 01.01.16.**
I 2016 har tjenestene i enheten blitt bedre kjent med hverandre, enn hva en kunne forutse ved starten av 2016.
- **Følge opp / samarbeide med interkommunal barneverntjeneste**
Fra og med høsten 2016 har samarbeidet blitt satt i et system slik at forutsetning for oppfølgingen er bedre for enhetsleder.
- **Tverrfaglig samarbeid**
Det har vært et særlig samarbeid med Oppfølgingsenheten, Barnehageenheten og Tvedestrandskolen.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

- Videreføre "Familiehusmodellen", med nye tjenestetilbud i enheten
- Tverrfaglig samarbeid

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)**Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler**

Enhetsleder har avholdt medarbeidersamtaler og seniorsamtaler for alle ansatte i enheten.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Trusler har forekommet overfor ansatte. Debrifing og kollegastøtte har vært tiltak for å bearbeide trusselsituasjonene.

Avholdte øvelser

I samarbeid med vaktmester ble det avholdt en brannøvelse for ansatte i enheten, foruten på Tjenna legekantor. Det er planlagt brannøvelse for ansatte på Tjenna legekantor i løpet av våren 2017.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerunde er avholdt i henhold til kommunens reglement og tiltak skal iverksettes.

Kompetansehevingstiltak

- Ansatte har deltatt på relevante kurs for å kunne ivareta driften i tjenestene på en faglig god måte.
- Enhetsleder tar masterutdanning i kommunal ledelse.

Kristin de Lange Johannessen

Enhetsleder

1.10 Ansvar 265 NAV

TJENESTEOMRÅDER

NAV-kontor, økonomisk sosialhjelp, kommunal flyktningetjeneste, kvalifiseringsprogrammet og attføringsbedrifter.

I denne omtalen har vi kun rapportert på den delen av NAV-kontoret som er kommunal. De statlige oppgavene som ligger til NAV-kontoret er ikke kommentert. Det gjør at vi ikke får frem kompleksiteten i kontorets oppgaver. NAV Tvedestrand har et statlig målekort der det månedlig rapporteres på 22 parametere, herav er fire kommunale.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg.	Netto driftsutgifter				
Regnskap	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
26 593	22 782	21 851	22 996	-1 145	-5,2

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

NAV Tvedestrand hadde i 2016 et merforbruk på kr. 1.145.000.

Hovedtallene er slik:

	Mindreforbruk	Merforbruk	
Voksenopplæring		780.000	Dette er hovedsakelig administrasjonstilskudd til Arendal Voksenopplæring.
Ansatte	233.000		Vi har ikke benyttet vikar i sykefravær.
Introduksjonsstønad	430.000		Bosettinger er kommet senere på året enn forventet, og vi har bosatt noen familier med barn.
Brukerrettede ytelser		896.000	Det er utbetalt mer stønad enn forventet grunnet endringene i arbeidsmarkedet.
Bygninger		66.000	Ombygning av lokalene har medført endrede kostnader.

Pr. 01.01.16 hadde NAV Tvedestrand 9,4 kommunale stillinger. Grunnet økning i bosetting av flyktninger fikk enheten tilført 1,0 stilling fra 01.08.16. Pr. 31.12.16 har vi da 10,4 kommunale stillinger, noe som er i tråd med budsjett for 2016. Det er tilsatt i alle stillinger.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING**Aktivitetsnivå – måltall og resultat**

	2015	2016	Kommentar	Resultat 2016
Kvalifiserings-programmet	14 deltakere som mål. Det har vært i snitt 9 deltakere.	10 deltakere.	Kvalifiseringsprogrammet innvilges etter søknad. Det kan innvilges personer i yrkesaktiv alder som har vesentlig nedsatt arbeid- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold.	I 2016 har det i snitt vært 6 deltakere i Kvalifiseringsprogrammet. Det er kontinuerlig vurdert om flere kan ha krav på deltakelse.
Økonomisk sosialhjelp	Antall som lever av sosialstønad er redusert fra 31 i januar til 26 i august. Av disse er henholdsvis 10 i januar og 5 i september under 25 år. De som er under 25 er på vei inn i aktivitet, eller i aktivitet på sosialstønad.	Redusere ytterligere i antall som lever på sosialstønad. Målet er at færre enn 26 personer skal leve av sosialhjelp. Spesielt fokus på unge, her er aktivitet et prioritert område. Målet er at færre enn fem personer under 25 år skal leve av sosialhjelp.	Økonomisk sosialhjelp er fellesbegrep på alle stønader under sosialkontoret. Stønad til livsopphold gis til de som ikke har annen inntekt, og som i hovedsak lever av sosialstønad. Supplerende stønad gis til de som ikke har nok til eget livsopphold, husleie, strøm og til bidrag til andre utgifter.	Antall som lever av sosialstønad er 29 i januar og 24 i desember. I snitt er det 29 personer som lever på sosialstønad i Tvedestrand. Av disse er henholdsvis 7 i januar og 3 i desember under 25 år. I snitt lever 8 personer under 25 år av sosialstønad i Tvedestrand. De som er under 25 år følges tett opp, alle har en aktivitetsplan. Det er stor sirkulasjon i mengden. Vi ser at utviklingen i arbeidsmarkedet også avspeiler seg i sosialhjelpsutbetalingene.
Kommunal flyktningsjeneste		Bosette 30 personer, i tillegg kommer eventuelle familie-gjenforeninger. Antall flyktninger med integrerings-tilskudd, inkl. barn er 64.		Det ble bosatt totalt 31 personer. Det er 16 enslige, to ektepar og totalt 11 barn. Det er i tillegg bosatt 8 familieinnvandrere, herav 5 barn.

Informasjonssikkerhet

Alle ansatte, både kommunale og statlige har skrevet under datainstruksen. Alle har også skrevet under taushetserklæring. Det er utarbeidet felles ROS-analyse for alle NAV kontor i Aust Agder.

Avvik

Det er registrert en trusselsituasjon på kontoret. Situasjonen er meldt politiet, og saken er håndtert etter regler og rutiner både internt og hos politiet.

Det er ikke meldt om avvik i tjenesteproduksjonen.

Tilsyn

NAV Tvedestrand har ikke hatt tilsyn på kommunale områder i 2016.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Statlig brukerundersøkelse – skala fra 1 til 6	Statlig medarbeiderundersøkelse og kommunal medarbeiderundersøkelse. Begge undersøkelsene dekker alle ansatte. Sykefraværstatistikk	Tertialrapport Regnskap
Ambisjonsnivå	Score som fylkesgjennomsnitt	Statlig undersøkelse: Score på: 4,5 (skala 1 – 5) Kommunal undersøkelse: Score på 4,5 (skala 1 – 5) Sykefravær: under 6 % samlet, herav under 3 % korttidsfravær	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Snittscore 5,3 for NAV Tvedestrand. For fylket var snittscore 4,9.	Score fra statlig medarbeiderundersøkelse på 4,5. Score fra kommunal medarbeiderundersøkelse på 4,2. Sykefravær 4,9 %, herav korttidsfravær på 1,5%.	Avvik -5,2 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- **Færre unge under 25 år som mottar sosialhjelp**

Se kommentar i tidligere tabell.

- **Redusere utbetalinger av økonomisk sosialhjelp**

Se kommentar i tidligere tabell.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

Vi skal utvikle forståelse og praksis i henhold til bruk av vilkår i sosialtjenesteloven for personer under 30 år. Dette skal gjøres slik at mottakere av sosialhjelp får en bedre hverdag og avklares mot arbeid.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)**Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler**

Alle ansatte har hatt medarbeidersamtaler i løpet av 2016. Det er pr i dag ingen seniorer ansatt ved NAV Tvedestrand.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Ingen registrerte avvik ut over tidligere nevnte trusselsituasjon.

Avholdte øvelser

Sikkerhet eget tema på internt møte i mars. Sikkerhets- og beredskapsøvelse gjennomført i mai.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerunde avholdt i april. Statlig HKI-undersøkelse, kommunal medarbeiderundersøkelse (10-faktor) ble gjennomført siste tertial. Sammen med resultat fra vernerunde gir dette grunnlag for intern tiltaksplan. Tiltaksplanen angir videre arbeid med felles mål. Tiltaksplanplan utarbeides i fellesskap i kontoret, og jobbes med i fellesmøter gjennom hele året.

Kompetansehevingstiltak

Det er gjennomført flere kompetansehevingstiltak i løpet av året. Alle ansatte har deltatt på forskjellige kurs i regi av NAV Stat. Alle som jobber innen sosialfeltet har deltatt på kurs i regi av Fylkesmannen. Vi har deltatt på eksterne kurs og interne kurs arrangert av NAV Aust Agder.

Åse Selaasdal

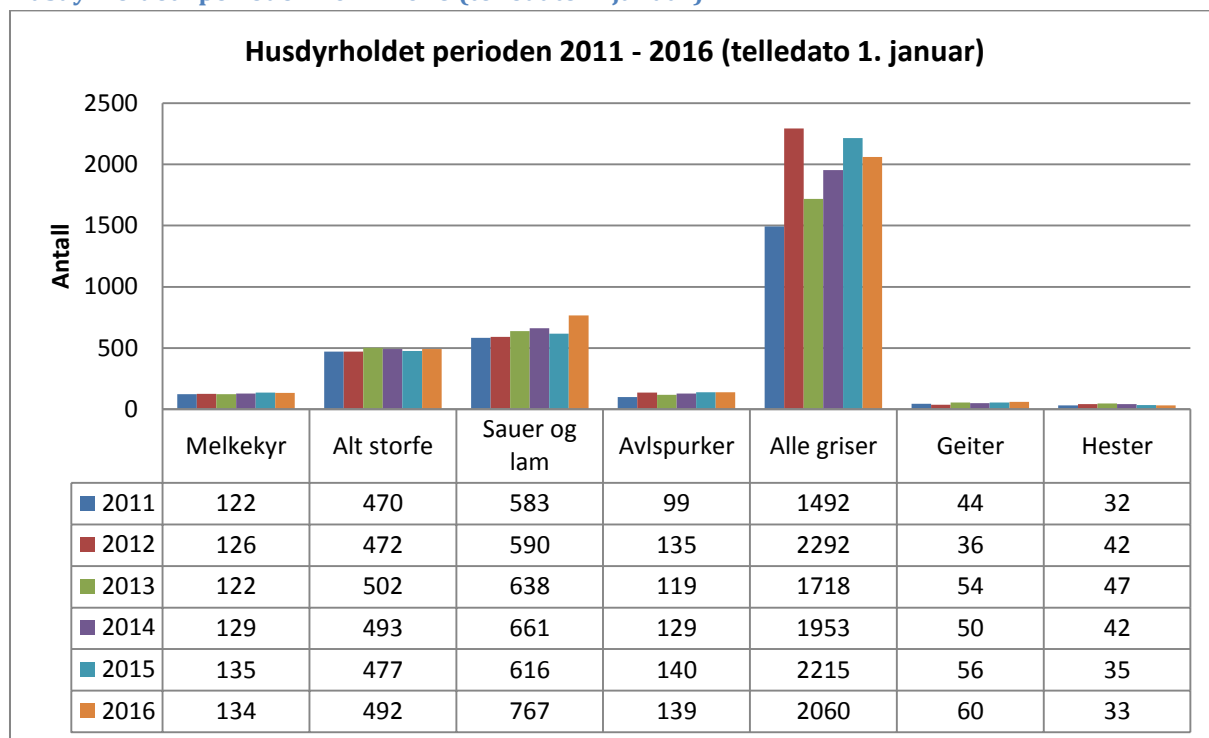
Enhetsleder

Vedlegg 1 – Egenerklæringer om konsesjonsfrihet og bopliktssaker etter forskrift om nedsatt konsesjonsgrense

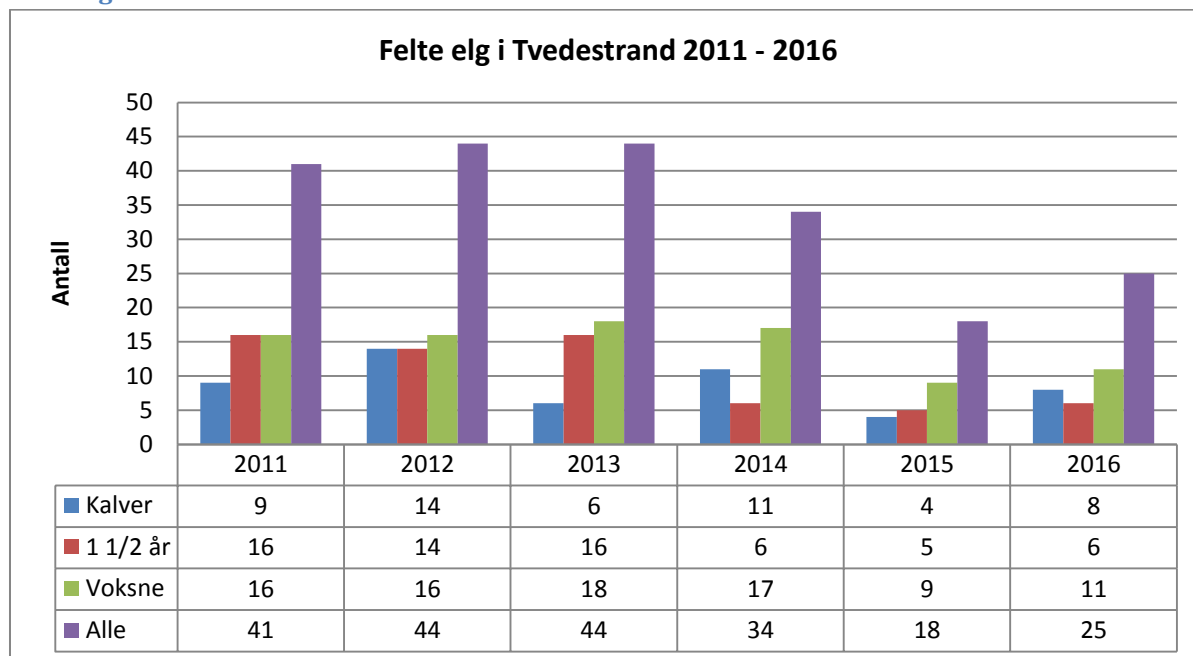
	2012	2013	2014	2015	2016	Meknader/forklaringer
Alle egenerklæringer i hele kommunen	266	270	252	237	216	Erverv av fast eiendom godkjennes av kommunen ved å bekrefte opplysninger på egenerklæringsskjema eller at det søkes konsesjon (offentlig tillatelse) til ervervet. Det er mange ulike unntak fra hovedregelen enten p.g.a. eiendommens karakter eller slektsskap.
Alle egenerklæringer i bopliktområdene	86	106	54	45	20	
Herav Borøya	22	31	24	26	13	
Herav Sandøya	29	30	19	13	5	
Herav Sentrum	34	28				Ikke boplikt etter oktober 2013.
Herav Lyngør	7	13	11	6	2	
Alle erverv iht slektsskapsunntaket i kommunen	37	51	61	70	70	På disse eiendommene oppstår det <u>ikke</u> boplikt ved erverv. Dette fordi det er er gitt unntak for en viss slektsskapskrets i konsesjonsloven. Dette unntaket er ikke satt ut av kraft ved lokal forskrift om nedsatt konsesjonsgrense.
Herav Borøya	10	23	16	13	4	
Herav Sandøya	18	15	11	6	4	
Herav Sentrum	6	5				Ikke boplikt etter oktober 2013.
Herav Lyngør	3	8	8	4	1	
Solgt i markedet i kommunen	49	55	191	167	146	Dette er andelen egenerklæringer hvor erverver er utenfor slektsskap. Dvs at de enten har ervervet eiendom som ikke er eller har vært helårsbolig (ikke boplikt), at området ikke er regulert til boligformål i arealplan (ikke boplikt), det er ubebygget tomt område til boligformål (boplikt for erverv fom oktober 2013) eller at erverver bekrefter at boligen tas i bruk som helårsbolig innen ett år (skal oppfylle boplikt).
Herav Borøya	12	8	8	13	9	
Herav Sandøya	11	15	8	7	1	
Herav Sentrum	22	27				
Herav Lyngør	4	5	3	2	1	
Egenerklæringer på erverv av helårsboliger fra markedet med boplikt (fom 2013 tom februar 2016) - ikke folkeregistrert person pr mars 2017						Dette er erverv som kommunen må kontrollere nærmere, be om forklaring, eventuelt pålegge søknad om konsesjon og eventuelt iverksette tvangssalgssprosess. Følges opp i 2017.
Herav Borøya	1	2	2	3	4	
Herav Sandøya	1	3	4	5	5	
Herav Sentrum	4					Ikke boplikt etter oktober 2013.
Herav Lyngør	1	1	3	5	6	

Vedlegg 2 - Husdyrhold og viltforvaltning

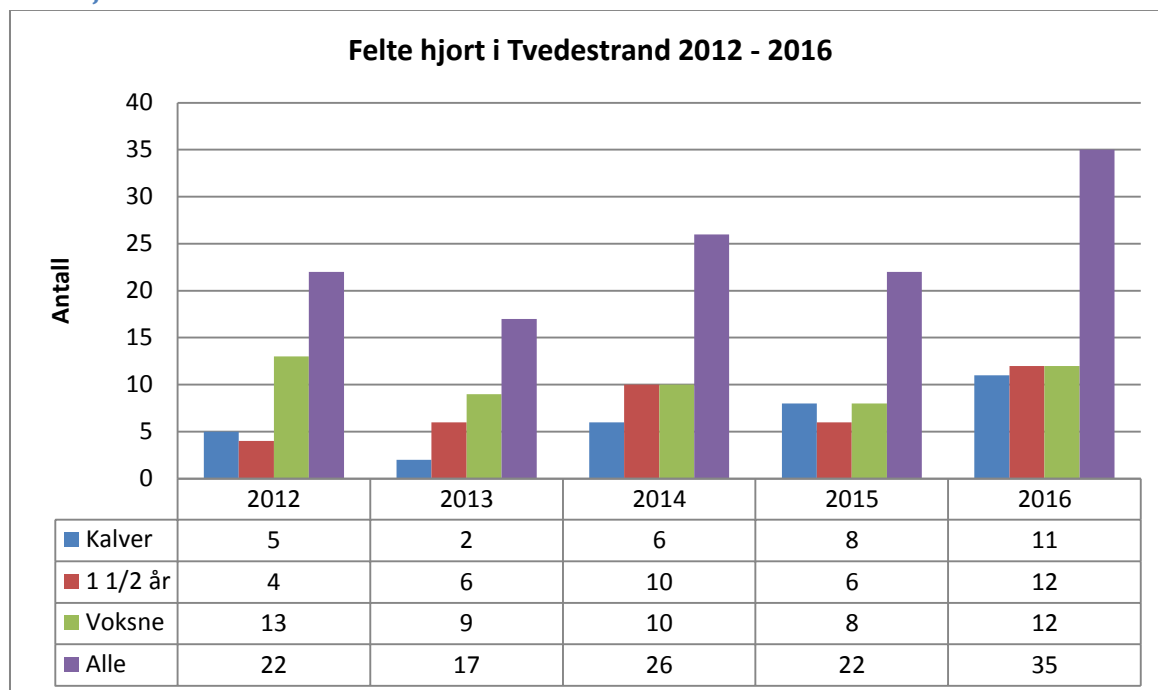
Husdyrholdet i perioden 2011-2016 (telledato 1. januar)

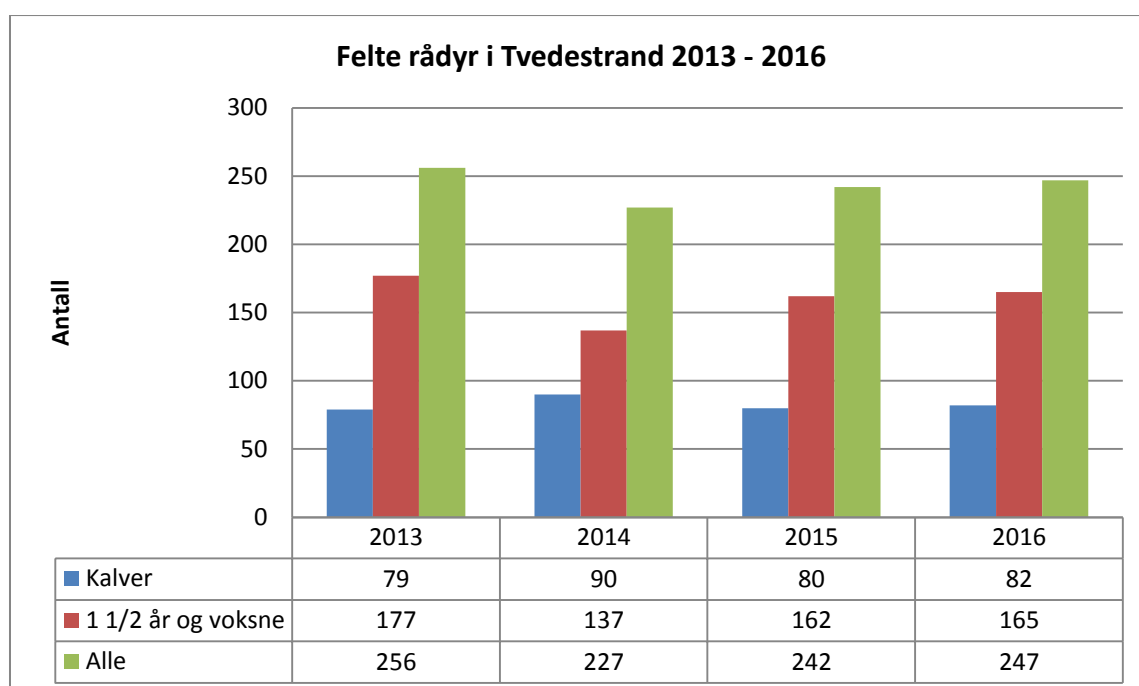
Felte elg i Tvedestrand 2011-2016

Felte hjort i Tvedestrand 2012-2016

Felte rådyr i Tvedestrand 2013-2016

Vedlegg 3 – Årsberetning DDØ sikkerhetsforum

ÅRSBERETNING FRA DDØ-SIKKERHETSFORUM 2016

I følge instruks for informasjonssikkerhet for DDØ kommunene (godkjent av rådmennene 4.10.13), skal kommunens sikkerhetsansvarlig rapportere til rådmannen i forbindelse med ledelsens årlige gjennomgang. Resultatet skal dokumenteres i kommunens årsmelding og skal være grunnlag for eventuelle forbedringer.

Nevnte instruks pålegger sikkerhetsansvarlige i kommunene å danne et faglig nettverk. Et slikt nettverk har eksistert siden opprettelsen av instruksen i 2013.

Nettverket har for 2016 valgt å skrive en felles årsberetning for alle kommunene i DDØ samarbeidet. I tillegg til den felles årsberetningen, kan den enkelte sikkerhetsansvarlige supplere med særskilte opplysninger fra egen kommune.

Nettverk for sikkerhetsansvarlige

Instruksen legger føringer for hvordan informasjonssikkerhetsarbeidet skal gjennomføres i DDØ kommunene. Dette kan deles i hovedpunkter slik:

- Innledning
- Sikkerhetsmål og strategier
- Organisering
- Prosedyrer

Fagnettverket har siden opprettelsen foretatt endringer i arbeidsform basert på erfaringer, "veien blir til mens vi går den", utskiftninger av personell, nye utfordringer knyttet til bruk av IKT og digitalisering, samt ny og bedre kunnskap i nettverket.

Nettverket jobber utfra et årshjul, og har vedtatt følgende form:

Medlemmer:	Sikkerhetsansvarlige i alle kommunene og enhetsleder DDØ
Møtefrekvens:	Fire møter pr. år (fortrinnsvis)
Møtested:	Vegårshei
Referat:	Arkiveres i alle kommuner
Gruppas navn:	DDØ sikkerhetsforum

Aktivitet i 2016

Aktivitetene i DDØ sikkerhetsforum oppsummeres i kortform slik:

- To møter
- Gjennomgang / repetisjon av instruks og mandat
- Behandlet 12 saker, deriblant:
 - Informasjon om endret strategi i DDØ
 - Gjennomgang av enkelte programmer / fagsystemer

- Vurdering av arbeidet med ROS analyser
- Definisjon av roller og funksjoner
- Gjennomgang av prosedyrer
- Gjennomgang av Datainstruks med vedlegg
- Utveksling av erfaringer og utfordringer
- Det jobbes kontinuerlig med å få til bedre flyt (digitalisering) av skjema bruk

Det ligger til den enkelte sikkerhetsansvarlige å følge opp disse sakene i egen kommune:

- Oppfølging / implementering av instruksverk
- Herunder:
 - Internkontroll i enhetene
 - Underskrevet datainstruks for alle ansatte
 - Oversikt og ajourføring av oversikt for fagsystemer
 - Autorisering av medarbeidere for nødvendige fagprogrammer
 - Foreta nødvendige ROS-analyser

Tvedestrand kommune har ikke deltatt i DDØ-sikkerhetsforum i 2016.

Ny medarbeider i Tvedestrand er med fra 2017.

Vegårshei 09.03.17

Ståle Sjaavaag, Risør

Lasse Fosse, Gjerstad

Trine K. Agersborg, Åmli

Rune Johansen, DDØ

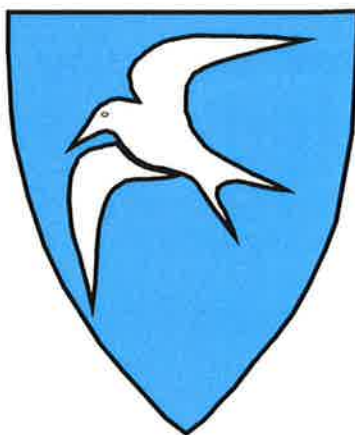
Anne-Grete Glemming, Vegårshei

Vedlegg 4 – Kemneren i Tvedestrand 2016

Vedlegg 4.1 – Årsrapport kemneren i Tvedestrand 2016

Vedlegg 4.2 – Kontrollrapport 2016 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Tvedestrand kommune

ÅRSRAPPORT
FOR
KEMNEREN I TVEDESTRAND
2016

KEMNEREN I ØSTREGIONEN, AUST-AGDER

INNLEDNING

Det følger av instruks for skatteoppkrevere § 2-9 nr. 1 at skatteoppkreveren skal utarbeide en årsrapport i samsvar med retningslinjer gitt av Skattedirektoratet. Årsrapporten skal inneholde omtale om skatteoppkreverens virksomhet, skatteregnskapet, innfordring av krav og arbeidsgiverkontrollen.

I henhold til instruksens § 3-3 nr. 2 skal årsregnskapet vedlegges rapporten.

I henhold til retningslinjene skal rapporten sendes skattekontoret og kommunale styringsorganer innen 20. januar. Rapportering til kommunen, som er administrativt overordnet myndighet, skal sikre at den er kjent med skatteoppkreverens resultater og måloppnåelse.

Rapporten er avgitt med utgangspunkt i de ovennevnte krav.

GENERELT OM KEMNERENS VIRKSOMHET

KEMNERKONTORET

Kontoret har i 2016 bestått av følgende personer:

Kemner 100 % stilling	-	Hugo Røen
Konsulent 100 % stilling	-	Svein Oddvar Nordberg
Konsulent 100 % stilling	-	Elin A. Myhre
Konsulent 100 % stilling	-	Hege Løvdal
Konsulent 100 % stilling	-	Heidi Undheim
Vikar 80 % stilling i Undheims fravær:		Signe Bjerkholt

Heidi Undheim har vært fraværende i 2016. I hennes fravær har det vært ansatt vikar i 80 % stilling.

Kemneren i Tvedestrand fungerer også som kemner for Risør kommune, Åmli kommune, Gjerstad kommune og Vegårshei kommune med kontorsted i Tvedestrand. Kontorets navn er Kemneren i Østregionen, Aust-Agder. Kemneren bistår også noe med generell juridisk rådgivning i Tvedestrand kommune (0,2 årsverk). I den følgende angivelse av ressursfordelingen ved kontoret er ressursbruken for Risør, Åmli, Gjerstad og Vegårshei ikke medtatt. Ressursbruk på juridisk rådgivning i Tvedestrand kommune er heller ikke medtatt.

Kontoret har i 2016 benyttet 1,92 årsverk til arbeid som angitt i skatteoppkreverinstruksen. Årsverkene ble fordelt på følgende måte:

Føring av skatteregnskap	0,70 årsverk
Innfordring av skatt og arbeidsgiveravgift	0,65 årsverk
Kontrollvirksomhet	0,37 årsverk
Administrasjon	0,20 årsverk

Tvedestrand er med i et interkommunalt samarbeid om arbeidsgiverkontroll hvor det i 2016 ble kjøpt tjenester (kontroller) som tilsvarer 0,37 årsverk. Kontrollvirksomheten er således

ikke utført av ansatte ved kemnerkontoret. Informasjon rettet mot regnskapsførere er i hovedsak utført av interkommunal arbeidsgiverkontroll.

Etter kemnerens vurdering har kontoret en fin balanse mellom formell bakgrunn og erfaring som samlet sett gir god faglig kompetanse. Arbeidsoppgavene er fordelt med tanke på å utnytte den enkeltes kunnskap, men med en stor grad av overlapping for å bli minst mulig sårbar ved fravær. De ansatte gis tilbud om å delta på kurs slik at faglig utvikling og kompetanse sikres.

I 2016 har en ansatt vært i sykefravær hele året, mens en annen ansatt har vært 50 % sykemeldt i en lang periode. Vikar har vært engasjert hele året i 80 % stilling.

Fraværssituasjonen har påvirket produksjonen – bl.a. er oppdatering av internrutiner blitt utsatt.

Kemneren er av den oppfatning at kontorets bemanning er tilstrekkelig til å utføre oppgavene på en forsvarlig og god måte i tiden som kommer.

INTERNKONTROLL

Kemneren er pålagt å sørge for at kontoret har en tilfredsstillende intern kontroll med rutiner og prosedyrer slik at krav til fremdrift og kvalitet blir oppfylt.

Rutinebeskrivelsene i fagsystemet "Sofie", samt retningslinjer og rutiner gitt til arbeid med innfordring og regnskap blir benyttet ved kontoret. Arbeidsoppgavene ved kontoret er fordelt slik at kompetansen til den enkelte utnyttes på best mulig måte. De ansatte ved kontoret er ansvarliggjort ved at det er utarbeidet en angivelse av den enkeltes arbeidsoppgaver og ansvarsområder.

Det er utarbeidet interne rutinebeskrivelser som et ledd i sikring av forsvarlig drift av kontoret.

Det utarbeides, for hvert år, en virksomhetsplan i tråd med krav oppstilt i skatteoppkreverinstruksen § 2-9, og skattedirektoratets retningslinjer.

Det er ikke gitt pålegg fra regional kontrollenhet i 2016.

Oppgavene ved kontoret gjennomføres i tråd med krav oppstilt i lover og regler.

VURDERING AV SKATTEINNGANGEN

Fra 2007 og frem til 2016 er følgende beløp innbetalt til Tvedestrand kommune. Oversikten under viser totalt innbetalt skatt til staten, fylket og kommunen samt arbeidsgiveravgift til Folketrygden. Videre er kommunens andel spesifisert. Tallene er gitt i hele tusen kroner.

År	Totalt innbetalt skatt	Endringer fra året før	Kommunens Andel
2007	400.527		98.097
2008	445.191	44.664	103.006
2009	444.129	-1.062	111.763
2010	446.697	2.568	117.548
2011	468.365	21.668	110.400
2012	492.177	23.812	115.555
2013	518.295	26.118	123.492
2014	522.766	4.471	123.581
2015	545.453	22.687	126.294
2016	558.389	12.936	139.825

De totale skatteinntektene har, som det fremgår av tabellen, økt noe fra 2015 til 2016.

For Tvedestrand kommunes del hadde man for 2016 opprinnelig budsjettert med en skatteinngang på kr. 137.078.000, mens resultatet ble 139.825.087. Tvedestrand kommune hadde en vekst i skatteinntektene på ca. 10,71 % fra 2015 til 2016.

Regjeringen anslo i revidert nasjonalbudsjett for 2016 en vekst i skatteinntektene i 2016 på 8,7 % for kommunene. Faktisk vekst pr. nov. 2016 var på 10,1 % for alle landets kommuner fra samme periode foregående år.

Den totale skatteinngangen har økt med ca. 12,9 millioner fra foregående år (inklusive arbeidsgiveravgift). Skatteøret ble satt opp fra 11,35 % i 2015 til 11,80 % i 2016.

SKATTEUTVALG

Det har vært to saker til behandling i skatteutvalget i 2016. I den ene ble lempning avslått. I den andre ble det innvilget berostillelse med fritak for renter. Det er ikke foretatt avskrivninger i 2016 forbindelse med sakene.

SKATTEREGNSKAPET

Skatteregnskapet er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jfr. skatteoppkreverinstruksens kap. 3. Årsregnskapet følger som vedlegg til denne rapport i tråd med skatteoppkreverinstruksens § 3-3, nr. 2.

MARGIN FOR INNTEKTSÅRET 2015

Beskrivelse	
Innestående margin for inntektsår 2015, pr. 31.10.2016	3 134 597
For mye avsatt margin for inntektsår 2015	3 134 588
For lite avsatt margin for inntektsår 2015	

MARGIN FOR INNTEKTSÅRET 2016

Beskrivelse	
Marginavsetning for inntektsår 2016, pr. 31.12.2016	39 012 935

Prosentats marginavsetning er 10 %. Marginavsetningen har vært noe for høy for 2015. Kommunestyret har ikke vedtatt endring i marginavsetningen.

INNFORDRING AV KRAV

RESTANSEUTVIKLINGEN SISTE ÅR

Forfalte ubetalte krav fordelt på kravtype

	Pr. 31.12.2015	Herav berostilt pr. 31.12.2015	Pr. 31.12.2016	Herav berostilt Pr. 31.12.2016
Arbeidsgiveravgift	1 172 503	415 464	824 977	367 883
Forsinkelsesrente	657 886	37 608	1 100 345	37 608
Forskuddsskatt	0	0	2700	0
Utskrevet forskuddsskatt, person	1 859 395	0	1 347 423	0
Forskuddstrekk	1 283 778	0	1 285 124	0
Gebyr	0	0	0	0
Innfordringsinntekter	214 854	6 216	243 814	6 216
Restskatt	175 939	0	364 674	0
Restskatt, person	10 359 865	393 789	7 918 708	393 789
Annet	0	0	0	0
Sum:	15 724 220	853 077	13 087 765	739 638

Fra 2015 til 2016 har det vært en nedgang i totale restanser.

Det ble i 2016 avskrevet og ettergitt totalt kr. 713.373. Avskrivning og ettergivelse fordelte seg på 18 bedrifter/personer på følgende måte: fire konkurser, en tvangsavvikling, to gjeldsordninger gjennomført, tre dødsbo med intet til skifte, to foreldelser, en ettergivelse etter vedtak av Skatt Sør og fem mindre saker/beløp av andre årsaker.

RESTANSEUTVIKLINGEN ELDRE ÅR

Inntektsår	Sum restanse (debet)	Herav skatteart ”restskatt person”
2014	895 765	531 526
2013	1 137 265	498 617
2012	909 056	173 043
2011 - 1989	5 462 804	4 123 186

Eldre krav utgjør en stor del av restansemassen. Restanser f.o.m. 1989 t.o.m. 2014 utgjør kr. 8.404.890.

Eldre krav følges regelmessig opp for å prøve å finne dekningsmuligheter, samt med sikte på å unngå foreldelse. Der akkordløsning er mulig vurderes dette. Det meste av kravmassen er vanskelig å innfordre. For eldre krav er ofte innfordringsmulighetene uttømt ved tidligere pågang, og en vesentlig del av kravene vurderes som uerholdelig. Hoveddelen av fordringsmassen utgjøres av kravtypen ”restskatt person”.

Kontoret har gjennomgått rapporten “Restanseliste – forelda krav” dato t.o.m. 31.12.2016. Kr. 3.084 fordelt på 2 aktører er foreldet. Kravene vil bli avskrevet.

INNFORDRINGENS EFFEKTIVITET

Resultatkravene ble nådd for fem av seks kravtyper hvor det var inngått resultatavtale med Skatt Sør for 2016. For kravtypen arbeidsgiveravgift var resultatet 99,55 % innbetalt av totale krav, marginalt under målet på 99,7 %. Hele den ikke innbetalte kravmassen, ca. kr. 397.000,

skriver seg til konkurser. Alt med unntak av kr. 95.000 er allerede avskrevet da konkursbehandling ikke har gitt dividende. Det forventes at også det siste krav må avskrives av samme årsak.

I 2016 er det åpnet 3 konkurser og en tvangsoppløsning i Tvedestrand, hvorav kemneren har meldt krav i alle fire. Det er ikke inngitt politianmeldelser i 2016.

Det ble avholdt 42 utleggsforretninger i 2016. Det er nedlagt 48 utleggstrekk(lønnstrekk) og inngått 4 betalingsavtaler. Begjæring om tvangssalg benyttes også som virkemiddel.

Mulighet for motregning av krav ved dekning i tilgodehavende beløp(skatt og merverdiavgift) utnyttes fullt ut og er ett godt innfordringsverktøy.

Det er ett mål å opprettholde den høye aktiviteten fremover.

ANVENDELSE AV SÆRNAMSKOMPETANSE

Kemneren er tillagt særnamskompetanse på skatteinnfordringsområdet. Denne utnyttes fullt ut av kemneren i Østregionen, Aust-Agder. Særnamskompetansen er ett svært viktig middel i innfordringsarbeidet, ikke minst i forhold til å korte ned på tidsforløpet i innfordringsarbeidet. Kompetansen innebærer at man får sikret krav, og nedlagt utleggstrekk raskt. Dette vil i mange tilfeller øke sannsynligheten for dekning av krav, da man har mulighet for å komme eventuelle andre kreditorer i forkjøpet.

ARBEIDSGIVERKONTROLL

Tvedestrand er med i et interkommunalt samarbeid om arbeidsgiverkontroll. En løsning som fungerer svært bra, blant annet fordi ordningen innebærer at særlig god kompetanse på området er tilgjengelig i kontrollarbeidet.

Det ble planlagt, og er avholdt totalt 14 kontroller i 2016, seks formalkontroller, fem avdekkingskontroller og tre undersøkelseskontroller. Dette utgjør ett resultat på 5,0 % av arbeidsgiverne i kommunen, noe som tilsvarer målet på 5 % fastsatt av skattedirektoratet. For fire av de fem kommunene i Østregionen, Aust-Agder ble resultatet 5,0 % eller bedre. Resultatet samlet for kemneren i Østregionen, Aust-Agder ble 5,2 %.

Kontrollene har resultert i forslag om økning av grunnlag for arbeidsgiveravgift og inntektsgrunnlaget med h.h.v. kr. 495.664 og kr. 755.143. Kontrollene har resultert i vedtak om økning i grunnlag for arbeidsgiveravgift med kr. 159.130 og inntektsgrunnlaget med kr. 304.664.

Det er ikke utført informasjonsvirksomhet fra kontrollenhetens side overfor nye arbeidsgivere i kommunen., mens slik informasjon er gitt til regnskapsførere.

Kemnerkontoret driver fortløpende informasjonsvirksomhet overfor arbeidsgivere og skatteyttere generelt. De fleste nye arbeidsgivere benytter regnskapsfører.

Kontrollenheten arrangerer hvert år en informasjonsdag hvor arbeidsgivere og regnskapsfører blir invitert. Informasjonsdagen er godt besøkt.

Tvedestrand, den 18.01.17

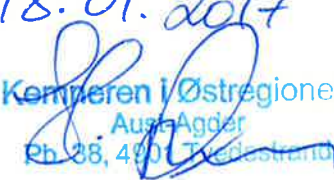

Hugo Røen
Kemner /Skatteoppkrever

Årsregnskap - kommune - sammendrag

Utvalgsriterier: Komm nr : '0914', År : '2016', Hovedbokstype : 'K'

	Valgt år	Forrige år
Likvider	41 035 487	42 409 767
Skyldig skattektreditorene	-1 969 646	-3 111 516
Skyldig andre	-52 902	-16 659
Innestående margin	-39 012 935	-39 281 586
Udisponert resultat	-4	-6
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-88 308 240	-89 343 132
Kildeskatt mv - 100% stat	-441 092	0
Personlige skatteyttere	-452 040 273	-434 404 938
Upersonlige skatteyttere	-17 049 614	-21 134 692
Renter	-609 386	-547 693
Innfordring	60 022	-22 537
Sum	-558 388 583	-545 452 992
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	88 308 242	89 343 131
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	130 705 877	126 293 876
Fordelt til Fylkeskommunen	29 656 522	27 345 734
Fordelt til kommunen	139 825 087	126 293 582
Fordelt til Staten	169 931 151	176 176 668
Krav som er ufordelt	-2	1
Videresending plassering mellom kommuner	-38 294	0
Sum	558 388 583	545 452 992
Sum totalt	0	0

18.01.2017

 Komptoren i Østregionen
 Aust Agder
 Pb 38, 4901 Tvedestrand

Forklaring til årsregnskapet

Skatteregnskapet er avlagt etter kontantprinsippet. Skatteregnskapet viser skatter og avgifter mv som er innbetalt i løpet av regnskapsåret.

Innbetalte skatter og avgifter mv er fordelt til kommunen, fylkeskommunen, folketrygden og staten (skattekreditorene), etter gjeldende fordelingstall.

Sumlinjene i årsregnskapet

- **Likvider**
Likvidene i skatteregnskapet består av bankbeholdning for skatt og eventuelt kontantbeholdning.
- **Skyldig skattekreditorene**
Fordelingsoppgjøret til skattekreditorene for desember, står som gjeld i balansen pr. 31.12. Skatteoppkreveren skal utbetale fordelingsoppgjøret til skattekreditorene senest 10. januar.

Dersom dette er et positivt beløp, har skatteoppkreveren en fordring på skattekreditorene. Skattekreditorene skal innbetale dette beløpet til skatteoppkreveren senest 20. januar.
- **Skyldig andre**
Dette beløpet består av uidentifiserte og uplasserte innbetalinger, som ikke er fordelt til skattekreditorene.
- **Udisponert resultat**
Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.
- **Innbetalte skatter og avgifter, Renter, Innfordring**
Dette beløpet er innbetalt arbeidsgiveravgift, forskuddstrekk fratrasket marginavsetning, forskuddsskatt for personlige og upersonlige skattytere, restskatt og overskytende forskudd for personlige og upersonlige skattytere, kildeskatt, samt renter og gebyrer.
- **Fordelt til skattekreditorene**
Dette er innbetalte skatter og avgifter, renter og gebyrer som er fordelt til skattekreditorene.
- **Krav som er ufordelt**
Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

Kommunestyret i Tvedestrand kommune
Postboks 38
4901 TVEDESTRAND

Kontrollrapport 2016 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Tvedestrand kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne i saker som vedrører skatteoppkreverfunksjonen, og plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål. Skattekontoret søker gjennom mål- og resultatstyring å legge til rette for best mulig resultater for skatteoppkreverfunksjonen. Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014.

Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Skattekontoret har ansvaret for å avklare at skatteoppkreverfunksjonen utøves tilfredsstillende i henhold til gjeldende regelverk på følgende områder:

- Intern kontroll
- Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskapet
- Skatte- og avgiftsinnkreving
- Arbeidsgiverkontroll

Riksrevisjonen har ansvaret for revisjon av skatteoppkreverfunksjonen. Skatteetaten utfører oppgavene med kontroll av skatteoppkreverfunksjonen.

2. Om skatteoppkreverkontoret

2.1 Bemanning

Sum årsverk til skatteoppkreverfunksjonen iht. skatteoppkreverens årsrapporter:

Antall årsverk 2016	Antall årsverk 2015	Antall årsverk 2014
1,92	1,85	1,95

Antall årsverk for 2016 inkluderer 0,37 årsverk disponert av Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder.

2.2 Organisering

Skatteoppkreverfunksjonen er organisert som en interkommunal enhet for kommunene Risør, Tvedestrand, Vegårshei, Gjerstad og Åmli. Vertskommune er Tvedestrand.

3. Måloppnåelse

3.1 Skatte- og avgiftsinngang

Skatteregnskapet for Tvedestrand kommune viser per 31. desember 2016 en skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 558 388 583 og utestående restanser² på kr 13 087 765, herav berostilte krav på kr 739 638. Skatteregnskapet er avlagt av kommunens skatteoppkrever 18. januar 2017.

3.2 Innkrevingsresultater

Vi har gjennomgått innkrevingsresultatene per 31. desember 2016 for Tvedestrand kommune.

Resultatene viser følgende:

	Totalt innbetalt i MNOK	Innbetalt av sum krav (i %)	Resultatkrav (i %)	Innbetalt av sum krav (i %) forrige år	Innbetalt av sum krav (i %) regionen
Restskatt personlige skattytere 2014	18,04	97,14	96,50	96,26	94,46
Arbeidsgiveravgift 2015	88,20	99,55	99,70	99,50	99,83
Forskuddsskatt personlige skattytere 2015	25,86	99,01	99,00	99,08	99,01
Forskuddstrekk 2015	159,84	99,94	99,90	99,90	99,93
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2015	18,04	99,99	99,95	100,00	99,91
Restskatt upersonlige skattytere 2014	7,95	99,96	99,50	96,26	98,81

3.3 Arbeidsgiverkontroll

Skatteoppkreveren for Tvedestrand kommune er tilsluttet Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder.

Resultater for kommunen per 31. desember 2016 viser følgende iht. skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere	Minstekrav antall kontroller (5 %)	Antall utførte kontroller i 2016	Utført kontroll 2016 (i %)	Utført kontroll 2015 (i %)	Utført kontroll 2014 (i %)	Utført kontroll 2016 region (i %)
282	14	14	5,0	4,5	5,3	4,7

Arbeidsgiverkontrollordningen har deltatt i et formalisert tverretattlig samarbeid mot arbeidslivskriminalitet (A-krim).

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

² Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

4. Kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret har i 2016 gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverkontoret for området intern kontroll.

Stedlig kontroll for området arbeidsgiverkontroll ble avholdt ved Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder 11. november 2016.

Skattekontoret har i 2016 i tillegg gjennomført kontorkontroll av skatteoppkreverkontoret for områdene skatteregnskap og innkreving.

5. Resultat av utført kontroll

- ***Intern kontroll***

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

- ***Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskap***

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av skatteregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

- ***Skatte- og avgiftsinnkreving***

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at utførelsen av innkreivingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

- ***Arbeidsgiverkontroll***

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at utførelsen av arbeidsgiverkontrollen i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og utføres i tilstrekkelig omfang.

6. Ytterligere informasjon

Skattekontoret har gjennom sine kontrollhandlinger for 2016 hverken gitt pålegg eller anbefalinger, jf. rapport av 29. desember 2016.

I forbindelse med kontroll av arbeidsgiverkontrollområdet er det sendt rapport til Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder 26. januar 2017. Kopi er sendt skatteoppkreverkontoret.

Skatteoppkreverkontoret har gitt tilbakemelding på at rapport er mottatt.

Med hilsen

Ingvill Helstad
avdelingsdirektør
Avdeling for innkreving
Skatt sør

Else-Gunn P. Halvorsen

Kopi til:
Kontrollutvalget for Tvedestrand kommune
Skatteoppkreveren for Tvedestrand kommune
Riksrevisjonen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer